

Informe socioeconòmic de Manresa 2005

INFORME SOCIOECONÒMIC DE MANRESA 2005

Imprès en paper ecològic

Edita

Ajuntament de Manresa
Servei de Desenvolupament

Equip redactor

Josep Camprubí Duocastella
Ramon Culleré Córdoba
David Hernández Masegú
Àngels Fusté Gamisans
Pere Masegú Bruguera

Han participat a les taules de debat

Xavier Cano Caballero
Begoña Cubo González
Glòria Domènech Carceller
Esperança Hernández Medina
Xavier Rubio Cano
Marta Serra Salazar

Disseny gràfic

Copisteria Sarrió, S.L.

Correspondència i consultes

Servei de Desenvolupament
Ajuntament de Manresa
Plaça Major 1
08241 Manresa

Correu electrònic: rcullere@ajmanresa.org

Web: www.ajmanresa.org

Imprès a Manresa a desembre de 2005

Índex

INFORME SOCIOECONÒMIC DE MANRESA 2005**ÍNDEX**

	<i>Pàgina</i>
Presentació	9
1- Introducció	13
1.1- Geografia	15
1.2- Infraestructures	16
1.2.1- Infraestructura viària	16
1.2.2- Infraestructura ferroviària	17
1.3- Estructura econòmica	18
1.4- Conjuntura socioeconòmica	19
2- Una economia globalitzada	21
2.1- PIB	23
2.2- Tipus de canvi, preu del petroli i mercat financer	24
3- Les economies de Catalunya i el Bages	27
3.1- Estructura del PIB	29
3.2- Conjuntura segons sectors econòmics	30
3.3- Conjuntura segons components del PIB	31
4- Població	33
4.1- Context	35
4.2- Evolució de la població	36
4.3- Estructura demogràfica a 31/12/2004	38
4.4- Moviments de la població	39
4.4.1- Creixement natural	40
4.4.2- Migració	41
4.5- Barris	43
4.6- Pla de Bages	46
5- Treball	49
5.1- Població activa	51
5.1.1- Apunt metodològic	51
5.1.2- Dades any 2001	51
5.1.3- Necessitat estimació població activa	53
5.1.4- Estimació població activa	54
5.2- Atur	55
5.2.1- Evolució	55
5.2.2- Comparativa territorial	57
5.2.3- Perfil de l'aturat	58
5.3- Contractació	64
5.4- Ocupats	67
5.4.1- Nota metodològica	67
5.4.2- Assalariats	67
5.4.3- Treballadors per compte propi	68
6- Indústria	71
6.1- La indústria a Manresa	73
6.2- La metal·lúrgia	74
6.3- El tèxtil	76

7- Habitatge i construcció	79
7.1- Mercat d'habitatge	81
7.2- Mercat de lloguer	83
7.3- Construcció	85
8- Comerç	89
8.1- Context	91
8.2- Comerç minorista	91
8.3- Índex de satisfacció dels consumidors	94
8.4- Evolució de l'oferta comercial	94
8.5- Ocupació	96
8.6- Valoració general per part dels agents del sector	96
9- Serveis	97
9.1- Sector serveis	99
9.2- Sector terciari	102
9.3- Sector quaternari	103
9.4- Sector quinari	104
10- Sector TIC, indústria i economia del coneixement	105
10.1- Sector TIC	107
10.2- Sector de la informació	108
10.3- Activitats intensives en coneixement	109
10.4- Economia del coneixement	110
11- Perfil de la ciutat	111
11.1- Objectiu	113
11.2- Definició indicadors	113
11.3- Metodologia	114
11.4- Interpretació	115
Annex: Retenció de llicenciats	117
A1- Nota preliminar metodològica	119
A2- Nivell d'instrucció	119
A3- Comparativa de les sis ciutats	120
A4- Diplomats i llicenciats de Manresa	120

INFORME SOCIOECONÒMIC DE MANRESA 2005**ÍNDEX DE TAULES**

	<i>Pàgina</i>
1- Introducció	
1.1- El Bages a Catalunya	15
1.2- Manresa al Bages	16
1.3- Principals indicadors socioeconòmics de Manresa	19
2- Una economia globalitzada	
2.1- Taxes de variació interanual del PIB	23
2.2- Tipus de canvi dòlar / euro	24
2.3- Preu del barril de petroli	25
2.4- Índex Dow Jones	26
3- Les economies de Catalunya i el Bages	
3.1- Pes de cada sector en el PIB. Any 2004	29
3.2- Creixement del PIB. Any 2004	30
3.3- Evolució del creixement del PIB	31
4- Població	
4.1- Els 25 municipis més poblats de Catalunya	35
4.2- Evolució de la població	36
4.3- Piràmides d'edat	37
4.4- Indicadors demogràfics	38
4.5- Comparativa piràmide de poblacions de Catalunya i Manresa	39
4.6- Franges d'edat	39
4.7- Creixement natural	41
4.8- Població segons lloc de naixement	41
4.9- Fluxos de població al llarg de l'any 2004	42
4.10- Població per barris	44
4.11- Piràmides d'edat per barri. Població a 31-12-2004	45
4.12- Població municipis de l'àrea d'influència de Manresa	46
4.13- Immigració extracomunitària de l'àrea d'influència de Manresa	47
5- Treball	
5.1- Població activa	
5.1.1- Població activa per gènere	52
5.1.2- Evolució de la població activa per franges d'edat	52
5.1.3- Població activa per nivell de formació	53
5.1.4- Comparativa de formació de la població activa	53
5.1.5- Estimació de la població activa de Manresa	55
5.2- Atur	
5.2.1- Aturats per gènere. Evolució trimestral	56
5.2.2- Aturats per gènere. Evolució mensual	57
5.2.3- Taxa d'atur per àmbit territorial	57
5.2.4- Evolució del pes de l'atur femení	59
5.2.5- Pes de l'atur femení sobre el total d'aturats	60
5.2.6- Evolució aturats per grups d'edat	61
5.2.7- Comparativa aturats per grups d'edat	61
5.2.8- Aturats segons nivell de formació	62
5.2.9- Aturats segons sector econòmic	63
5.3- Contractació	
5.3.1- Contractes registrats a Manresa	64
5.3.2- Contractació indefinida / contractació total	65
5.3.3- Contractació temps parcial / total contractació	65
5.3.4- Contractació total i parcial per gènere	66

5.4- Ocupació	
5.4.1- Assalariats per sector econòmic. Evolució trimestral	68
5.4.2- Treballadors per compte propi	69
6- Indústria	
6.1- Índex industrial	73
6.2- Empreses i assalariats dels subsectors d'indústria	74
6.3- Empreses i assalariats del metall	75
6.4- Empreses i assalariats de tèxtil, confecció i pell	77
7- Habitatge i construcció	
7.1- Mercat d'habitatge	
7.1.1- Habitatges en oferta de nova construcció i preus	82
7.1.2- Habitatges i preus. Municipis de 50.000 a 150.000 habitants	82
7.2- Mercat de lloguer	
7.2.1- Nombre de contractes de lloguer	83
7.2.2- Lloguers. Municipis de 50.000 a 150.000 habitants	84
7.3- Construcció	
7.3.1- Assalariats i empreses a la construcció	86
7.3.2- Habitatges iniciats i acabats segons tipologia edificatòria i superfície	87
8- Comerç	
8.1- Enquesta de clima comercial urbana	91
8.2- Marxa declarada del negoci al comerç urbà	92
8.3- Índex de satisfacció global ponderat. Maig 2004	93
8.4- Activitats comercials	94
8.5- Saldo d'altres i baixes d'establiments comercials	95
8.6- Llicències atorgades	95
8.7- Assalariats	96
9- Serveis	
9.1- Índexs econòmics	99
9.2- Empreses i assalariats del sector serveis	100
9.3- Empreses i assalariats dels subsectors de serveis	101
9.4- Assalariats. IV trimestre 2004	101
9.5- Sector terciari	102
9.6- Sector quaternari	103
9.7- Sector quinari	104
10- Sector TIC, indústria i economia del coneixement	
10.1- Assalariats i empreses sector TIC	108
10.2- Assalariats i empreses sector de la informació	108
10.3- Assalariats i empreses activitats intensives en coneixement	109
10.4- Assalariats i empreses economia del coneixement	110
11- Perfil de la ciutat	
11.1- Indicadors del projecte 'Perfil de la ciutat'	114
11.2- Indicadors del projecte 'Perfil de la ciutat', en base 100	115
11.3- Gràfica 'Perfil de la ciutat'. Manresa	115
11.4- Gràfiques del 'Perfil de la ciutat' segons indicadors	116
Annex: Retenció de llicenciats	
A1- Diplomats i llicenciats d'entre 35 i 44 anys de la població resident	119
A2- Població d'entre 35 i 44 anys	120

Presentació

INFORME SOCIOECONÒMIC DE MANRESA 2005

PRESENTACIÓ

Una vegada més, em plau presentar-vos l'Informe Socioeconòmic Manresa 2005, elaborat per l'equip professional del Servei de Desenvolupament de l'Ajuntament de Manresa.

Aquesta serà la quarta edició i, en la mateixa línia que els anys precedents, el seu objectiu és fer una anàlisi i interpretació de la situació i perspectives del desenvolupament econòmic de la ciutat, a partir de les dades i estadístiques sobre demografia, mercat de treball i sectors d'activitat econòmica, que es poden trobar recollides i ampliades en l'Anuari estadístic Manresa 2005.

La redacció de l'Informe no seria possible sense els treballs previs de recollida i tractament de les diferents estadístiques i dades sobre la realitat socioeconòmica de la ciutat, una part important de les quals són obtingudes a partir de l'explotació de les bases de dades internes de l'Administració Municipal, i que en el seu conjunt integren el Sistema d'informació de l'activitat econòmica de l'Ajuntament de Manresa (SINAE).

L'estructura i contingut bàsic de l'Informe és similar al d'anteriors edicions. Com a principal novetat, s'incorpora un apartat específic sobre el sector de les tecnologies de la informació i comunicació i l'economia del coneixement.

L'Informe socioeconòmic, juntament amb altres publicacions periòdiques que s'editen des del Servei de Desenvolupament (Observatori del mercat de treball i Observatori del sector comercial), consoliden un dels objectius i línies de treball que s'havia fixat la regidoria de promoció econòmica durant aquest mandat: disposar d'un conjunt d'eines d'anàlisi i seguiment de l'activitat econòmica local, al servei dels agents econòmics i socials del territori, i com a instrument de suport al disseny de les diferents polítiques públiques de promoció econòmica i desenvolupament local.

Amb la confiança que la seva lectura i estudi sigui útil i ajudi a promoure el debat ciutadà entorn a les perspectives de futur de la nostra ciutat –especialment oportú en aquests moments en què s'està discutint i elaborant el Pla estratègic de Manresa 2015– només em resta agrair l'esforç i dedicació de l'equip professional redactor.

Manresa, desembre de 2005.

Josep Camprubí i Duocastella

Regidor delegat d'Hisenda i Promoció Econòmica

1

Introducció

1. INTRODUCCIÓ

1.1: GEOGRAFIA

Manresa està situada a 238 metres d'alçada sobre el nivell del mar i gaudeix d'un clima mediterrani amb tendència continental, un clima sec amb estius calorosos i hiverns freds. La ciutat es troba ubicada a un indret privilegiat: Al centre geogràfic de Catalunya i a la vora d'un tram del riu Cardener proper a la seva desembocadura al Llobregat.

Les temperatures mitjanes registrades al llarg de l'any 2004 han estat de 6,7° a l'hivern, 12,3° a la primavera, 23,0° a l'estiu i 15,8° a la tardor. Es tracta d'uns valors que es troben en sintonia amb la temperatura mitjana dels darrers vint-i-cinc anys que són de 6,5° a l'hivern, 13,3° a la primavera, 23,2° a l'estiu i 15,3° a la tardor.

Les precipitacions presenten més fluctuacions que no pas les temperatures. La pluja acumulada a Manresa al llarg de l'any 2004 ha estat de 487 litres d'aigua per metre quadrat; un nivell de precipitacions que només és un 10% inferior a la mitjana dels últims 25 anys. No obstant, s'ha de tenir en consideració que 268 litres dels 487 caiguts al llarg de l'any s'han concentrat en els mesos de febrer, març i abril. És a partir del mes de maig quan es pot començar a parlar de sequera. Els 219 litres d'aigua de pluja per metre quadrat caiguts a Manresa entre els mesos de maig i desembre del 2004 representen poc més de la meitat de l'aigua caiguda de mitjana entre els mesos de maig i desembre dels últims vint-i-cinc anys.

1.1: El Bages a Catalunya

Font: Institut Cartogràfic de Catalunya

I.2: Manresa al Bages

Font: Institut Cartogràfic de Catalunya

1.2: INFRASTRUCTURES

Una ciutat pot ser dinàmica, competitiva i innovadora en la mesura que disposi dels actius o les eines per ser-ho. Les infraestructures, juntament amb el capital humà, conformen un dels actius més importants a l'hora de generar riquesa a un territori.

1.2.1: INFRASTRUCTURA VIÀRIA

L'òptima situació de Manresa en el centre del Principat ha propiciat que la capital del Bages conformi l'indret de cruïlla de dos importants eixos viaris: L'Eix Transversal i l'Eix del Llobregat.

Des de l'any 1997, l'Eix Transversal ofereix a Manresa una magnífica comunicació viària vers l'est i l'oest del Principat, que deixa ben resolta la connexió vers les terres de ponent i les comarques gironines. La previsió del seu desdoblament, recentment anunciada pel govern de la Generalitat, suposarà una millora de gran importància, alhora que resoldrà els problemes actuals de congestió.

L'Eix del Llobregat (C-16) forma part de l'itinerari Barcelona – Tolosa de Llenguadoc - Paris, integrat a la xarxa de carreteres d'interès comunitari segons l'Acord de Ginebra de 1985, i conforma una de les vies principals a nivell d'europeu que permet la comunicació de les costes mediterrània i atlàntica. La C-16 permet una bona comunicació de les comarques del Berguedà i del Bages i serveix de suport bàsic a la circulació entre els centres comarcals i els moviments locals.

L'Eix del Llobregat entre Manresa i els Pirineus absorbeix més tràfic del que és capaç d'acaparar i necessita ser desdoblada. El tram Sallent – Puig-reig ja està desdoblada i el de Puig-reig a Berga ja ha estat adjudicat i està previst que estigui desdoblada a finals de l'any 2007. L'estudi informatiu del projecte d'obra del tram que enllaça Berga i Bagà està en fase de redacció.

La C-16 és la principal carretera per desplaçar-se de Manresa als Pirineus, tot i que per arribar a Puigcerdà cal fer front a un peatge de 9,24 euros. S'ha de tenir en compte, però, que és una carretera subjecte a moltes retencions durant els caps de setmana de la temporada d'esquí.

Si bé les connexions de Manresa vers nord, est i oest són àgils; no es pot dir pas el mateix pel cas de la connexió de la capital del Bages amb l'àrea metropolitana de Barcelona. Les dues principals alternatives viàries que uneixen Manresa amb Barcelona presenten problemàtiques diferents.

Per una banda, desplaçar-se a Barcelona via Abrera, implica el risc de trobar-se amb retencions degut a que es tracta d'una via d'un sol carril per cada sentit de la marxa incapa d'absorbir una circulació d'entorn 30.000 vehicles d'intensitat mitjana diària. La Generalitat de Catalunya ha assumit que cal desdoblar els 15 quilòmetres del tram que uneix el nus del Guix de Manresa amb el trencall amb la carretera de Terrassa, tot just després del túnel de Boguny. En l'actualitat, la Generalitat ha posat en marxa l'estudi informatiu i d'impacte ambiental del projecte.

L'altra alternativa per anar a Barcelona és a través de l'autopista de pagament de la concessionària Autema. Es tracta d'una via ràpida, per cara. Recórrer els 41,8 quilòmetres d'autopista que separen Manresa de Sant Cugat suposa haver d'enfrontar un peatge de 4,03 euros, en la seva tarifa més econòmica. El cost resultant per quilòmetre és de deu cèntims d'euro i es veu incrementat fins els 14 cèntims en cas d'anar de Sant Cugat a Barcelona pels Túnels de Vallvidrera (2,64 euros).

A la xarxa viària que hi conflueix a Manresa se li haur d'afegir a mitj termini l'anomenat Eix Diagonal, una via que ha d'enllaçar Manresa, Igualada, Vilafranca del Penedès i Vilanova i la Geltrú. És una carretera que conformar una òptima connexió vers l'Anoia, l'Alt Penedès i el Garraf i que constituir una bona via d'uni de Manresa amb Tarragona.

1.2.2: INFRASTRUCTURA FERROVIÀRIA

Mentre que l'òptima ubicació geogràfica de Manresa es correspon amb una acceptable comunicació viària, no és pot fer, ni de bon tros, la mateixa afirmació pel cas de la infraestructura ferroviària. Al visualitzar un mapa de la xarxa ferroviària catalana s'extreu que, per una banda, Manresa gaudeix d'una connexió directa amb Lleida i, per altra, que el desplaçament a Barcelona es pot fer mitjançant dues alternatives: La línia de la RENFE i la línia Llobregat Anoia dels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. Sobre el mapa encara es veuen dos brancals de la línia dels Ferrocarrils de la Generalitat, un d'ells enllaça la capital del Bages amb Sallent i l'altre amb Súria.

Però a partir del moment en que es consulten els horaris, un se n'adona que la connexió ferroviària de Manresa té moltes mancances.

Els 39 minuts que segons la guia Campsa es requereixen per recórrer amb cotxe els 57,7 quilòmetres que separen Manresa de Barcelona es converteixen en una hora i set minuts en cas de fer el trajecte des de Manresa fins la Plaça Catalunya amb el tren de rodalies de la RENFE. De tenir-se en compte que la distància entre la Plaça Catalunya de Barcelona i l'estació de Manresa és de 66 quilòmetres, resulta que el tren circula a una velocitat mitjana de 59 quilòmetres per hora. Un servei que, en dies feiners de dilluns a divendres, ofereix una cadència d'un tren cada mitja hora.

Més ineficaç resulta, però, l'alternativa dels Ferrocarrils de la Generalitat, que requereix d'una hora i vint minuts per anar des del Baixador de Manresa fins la plaça Espanya de Barcelona amb una cadència d'un tren cada hora. Val a dir, però, que des de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya a través del Pla Director d'Infraestructures 2001-2010 de l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM), s'anuncien canvis amb un ambició enunciat: 'Amb els projectes dels metros comarcals fins a Igualada i a Manresa es triplicarà el servei al llarg de tot el dia amb un tren cada 20 minuts i es construirà un nou intercanviador a Martorell, que esdevindrà el punt central de connexió entre l'Anoia, el Bages, el Vallès, el Baix Llobregat, l'Alt Penedès i el Barcelonès'. En cap moment es menciona una reducció del temps invertit en recórrer el trajecte Manresa – Barcelona.

De totes formes, el paradigma de la deficient connexió ferroviària de Manresa el conforma la línia que uneix la capital del Bages amb Lleida. Cadascun dels tres trens que cada dia cobreix el tram fe-

rrroviari de 118 quilòmetres que separa Manresa de la capital del Segrià necessita de dues hores i vint minuts per recórrer el trajecte. La velocitat mitjana resultant d'aquest tren regional, sempre i quan es compleixi l'horari, és de 51 quilòmetres per hora. Manresa és ciutat de moltes vies i pocs trens.

La densa àrea metropolitana de Barcelona disposa al Pla de Bages d'una bona alternativa d'expansió. No obstant, la realitat actual del transport públic de la Catalunya Central impedeix que la interrelació diària entre Manresa i Barcelona sigui fluïda degut a que el cost en terme de temps és molt elevat. Si Manresa gaudís d'una xarxa ferroviària eficient i en sintonia amb el segle que estem vivint, els guanys serien enormes. En aquest sentit, l'anunci del projecte de l'Eix transversal Ferroviari, amb ramal de connexió directe a l'aeroport de Barcelona, no hauria de ser cap excusa per continuar reivindicant la necessitat d'inversions a curt termini per millorar la línia actual de RENFE.

1.3: ESTRUCTURA ECONÒMICA

Si del **sector primari** tan sols es té en consideració la vessant pecuniària, aleshores s'està parlant d'un sector amb una presència poc més que testimonial dins el teixit econòmic de Manresa. Cal, però, no oblidar els ascendents rurals d'una ciutat en què els conreus agrícoles conformaven la base entorn la qual girava la seva economia. Inclòs avui en dia, de fet, el sector primari és la base de l'economia de bon número de petits municipis rurals propers a Manresa.

L'excel·lent ubicació geogràfica de la ciutat, a la vora del Cardener, i a prop de les mines de carbó de Fígols en el terme municipal de Cercs, van propiciar que Manresa fos pionera en industrialització. La fàbrica dels Panyos simbolitza com cap altra la prematura industrialització de la ciutat. De fet, la tradició **industrial** de Manresa ha deixat una forta petjada a la ciutat en forma de xemeneies o grans naus, algunes d'elles reconvertides com la fàbrica Balcells que acull el Conservatori, d'altres en projecte de rehabilitació com la fàbrica Nova, alguna encara activa com la fàbrica Blanca o d'altres en estat d'abandó com els Panyos. El bagatge de la forta industrialització de la ciutat ha facilitat que el sector secundari es pogués diversificar vers rams dispersos com són el tèxtil (teixits, filatures, cintes), metall (auxiliar de l'automòbil, maquinària tèxtil), alimentària (farines, galetes), fusta (serradores, mobles) o pell (sabates).

Al llarg dels últims anys, el sector de la **construcció** està gaudint a Catalunya d'un inèdit auge llarg i sostingut. El sector, amb la seva elevada capacitat d'arrossegament (agències immobiliàries, entitats financeres, assegurances d'habitatges...), ha identificat grans oportunitats a Manresa. Dos bons exemples són, el sector de La Parada i el fort impuls que ha agafat la rehabilitació del nucli antic de la ciutat (Escodines i Barri Antic).

Les ciutats s'estan desindustrialitzant per passar a ser espais de producció de serveis. El sector serveis cada cop aglutina una major part de l'economia i per analitzar-lo resulta útil fer un desglossament. Una bona alternativa consisteix en establir una classificació en funció del grau de coneixement i el valor afegit aportat mitjançant la introducció dels conceptes 'terciari', 'quaternari' i 'quinari'. Sectors que requereixen un nivell baix de coneixement i aporten un baix valor afegit queden englobats dins el sector terciari (neteja, serveis personals,...). El sector quaternari aglutina aquells àmbits del sector serveis que requereixen d'un grau de coneixement mitjà com podrien ser el transport, el comerç o els serveis financers. Finalment, el sector quinari demana d'un alt nivell de coneixement alhora que aporta un alt valor afegit; exemples d'aquest últim sector serien les activitats d'informació, les indústries culturals, la formació, l'educació o la sanitat.

Dins aquesta nova classificació de sectors econòmics, el **sector terciari** es caracteritza per la seva elevada facilitat per generar una oferta capaç de cobrir les necessitats locals, però amb poca per treballar a àmbits territorials diferents del propi. El sector terciari de Manresa no és una excepció.

El **sector quaternari** de Manresa està altament consolidat i en ell predomina el sector comercial, que amb la seva oferta sobrepassa amb escreix la demanda dels manresans degut al paper de capital comercial que la ciutat exerceix a la comarca.

Bona part del **sector quinari** de l'economia del Bages està instal·lat a Manresa. Es tracta d'una oferta concebuda en abastar més enllà de la demanda del municipi i té el seu mercat, en línies generals, en la Catalunya Central. Sectors com la formació, la sanitat, despatxos d'advocats o assessors fiscals en serien uns pocs exemples.

1.4: LA CONJUNTURA SOCIOECONÒMICA

La intenció de presentar la taula dels principals indicadors de la conjuntura socioeconòmica de Manresa no és cap altra que la de facilitar una primera aproximació a la situació econòmica i l'evolució social de la ciutat. Tot i que s'ha fet una tria acurada dels indicadors més rellevants dins de cada àmbit, cal examinar-los amb cautela ja que són indicadors que han quedat aïllats del seu context i, al pretendre fer una interpretació ràpida, es pot caure en el parany de llegir algun d'ells de forma incorrecta.

1.3: Principals indicadors socioeconòmics de Manresa

Concepte	Valor	Valoració	Variació interanual	Període
Demografia				
Població	70.271		Augmenta: 2,6%	31/Des/2004
Edat mitjana	41,8		Disminueix: -0,2 Anys	31/Des/2004
Esperança de vida	78,0		Disminueix: -0,2 Anys	31/Des/2004
Taxa de fecunditat x 1000	21,2		Disminueix: -1,2 Punts	Any 2004
Taxa de natalitat x 1000	10,4		Disminueix: -0,6 Punts	Any 2004
Taxa de mortalitat x 1000	9,7		Disminueix: -1,3 Punts	Any 2004
Ocupació				
Assalariats	25.227	Positiva	Augmenta: 7,6%	31/Des/2004
Autònoms	5.159	Positiva	Augmenta: 1,5%	31/Des/2004
Contractes registrats	22.710	Positiva	Augmenta: 18,9%	Any 2004
Contractes temporals	19.917	Positiva	Augmenta: 20,7%	Any 2004
Contractes indefinits	2.793	Positiva	Augmenta: 7,7%	Any 2004
Aturats	1.992	Positiva	Disminueix: -3,7%	31/Des/2004
Activitat				
Nº Empreses	2.787	Positiva	Augmenta: 1,6%	31/Des/2004
Índex industrial (1)	179	Negativa	Disminueix: -5,8%	Any 2004
Índex comercial (1)	198	Negativa	Disminueix: -2,5%	Any 2004
Índex restauració i bars (1)	138	Negativa	Disminueix: -3,5%	Any 2004
Índex turístic (1)	35	Negativa	Disminueix: -5,4%	Any 2004
Índex activitat econòmica (1)	191	Negativa	Disminueix: -1,0%	Any 2004
Quota de mercat (1)	174	Positiva	Augmenta: 0,0%	Any 2004
Consum				
Aigua (m³ aigua facturada)	5.499.718		Augmenta: 1,3%	Any 2004
Vehicles	43.784		Augmenta: 1,8%	Any 2004
Habitatge				
Preu metre quadrat (euros)	1.804	Negativa	Augmenta: 18,7%	Any 2004
Lloguer mitjà contractual (euros)	398	Negativa	Augmenta: 27,2%	Any 2004
Habitatges d'obra nova iniciats	1.248	Negativa	Disminueix: -16,8%	Any 2004
Medi ambient				
Recollida selectiva paper (Tones)	1.861	Negativa	Disminueix: -5,4%	Any 2004
Recollida selectiva vidre (Tones)	876	Positiva	Augmenta: 1,5%	Any 2004
Recollida selectiva embalatges (Tones)	404	Positiva	Augmenta: 7,6%	Any 2004
Transport públic municipal (Viatgers)	1.705.884	Positiva	Augmenta: 0,5%	Any 2004

Font: Anuari Estadístic de Manresa 2005

(1) Segons l'Anuari Econòmic d'Espanya de 'La Caixa'

L'apartat d'activitat n'és un bon exemple. Els índexs elaborats pel servei d'estudis de la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona mostren Manresa com una ciutat que perd competitivitat; però a partir de l'instant en que comprovem que es tracta d'unes tendències que es troben en sintonia amb les de Catalunya, es constata que allò que semblava una pèrdua de competitivitat es transforma en un manteniment de la quota de mercat.

Tenint present les reserves amb les que ha de ser contemplada la taula dels principals indicadors econòmics, cal reconèixer la seva utilitat a l'hora d'oferir una primera visió socioeconòmica de la ciutat.

Del primer apartat de la taula, **demografia**, es desprèn que Manresa és una ciutat que creix a un fort ritme i que ha frenat el seu envelliment.

La valoració de l'evolució de cadascun dels indicadors de l'apartat d'**ocupació** és positiva degut a que el nombre d'assalariats, treballadors autònoms i contractes registrats han augmentat respecte l'any anterior. Al mateix temps, a més a més, el nombre de desocupats ha passat de ser 2.069 el dia 31 de desembre del 2003, a ser de 1.992 un any després.

La valoració de la major part dels indicadors de l'apartat d'**activitat** és negativa. Si bé el nombre d'empreses de Manresa ha augmentat un 1,6% al llarg de l'any 2004, els diferents índexs que ofereix l'Anuario Económico de España del servei d'estudis de la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona presenten una evolució desfavorable. No obstant, cal tenir en compte que les evolucions que els indicadors mostren a Manresa i a Catalunya estan en sintonia.

El parell d'indicadors triats en l'apartat de **consum** mostren un increment respecte l'any anterior. Sovint, les dades que fan referència a la recollida selectiva s'empren com a indicadors de consum. En el panell que conforma la taula dels principals indicadors socioeconòmics de Manresa, els indicadors de recollida selectiva s'inclouen dins l'apartat de medi ambient. No obstant, dos d'aquests tres indicadors també apunten vers un increment del consum.

El mercat de l'**habitatge** prossegueix, un any més, en la seva escalada de preus sense fre. El preu per metre quadrat d'habitatge de nova construcció, amb un increment del 18,7% en l'últim any, es situa en 1.804 euros. L'espectacular augment del preu del metre quadrat de l'habitatge de nova construcció pot arribar a semblar moderat, però, si es compara amb l'increment del 27,2% del lloguer mitjà contractual d'habitatge a Manresa.

Pel que fa referència a **medi ambient**, el transport públic de Manresa ha desplaçat al llarg de l'any 2004 a més d'1,7 milions de persones, una xifra un 0,5% superior a la de l'any anterior. El volum de recollida selectiva de vidre i embalatges de l'any 2004 ha estat superior a l'any anterior. Per contra, la recollida selectiva de paper ha disminuït en 100 tones.

2

Una economia globalitzada

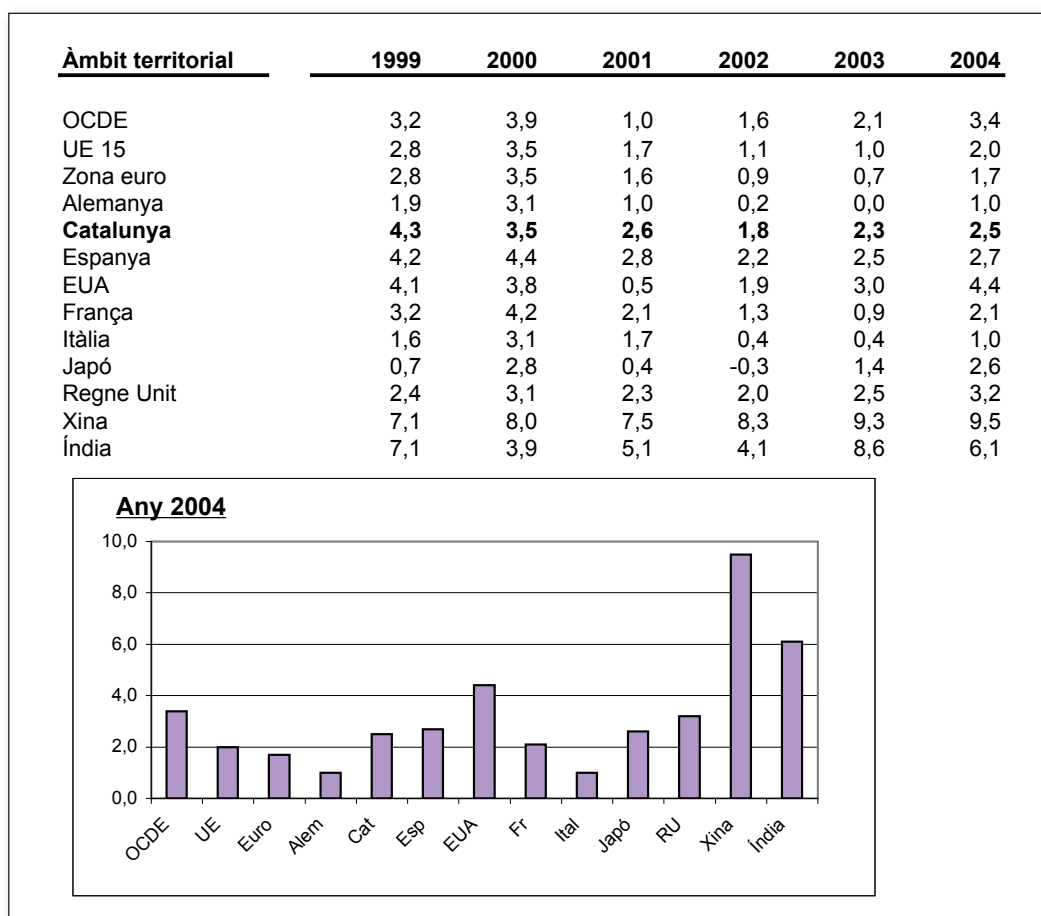

2. UNA ECONOMIA GLOBALITZADA

2.1: PIB

L'economia mundial ha gaudit, al llarg de l'any 2004, d'un exercici expansiu en el què l'economia líder del món, la dels Estats Units d'Amèrica, ha vist incrementat el seu PIB en un espectacular 4,4%. Un creixement ben superior al viscut a Europa, on el producte interior brut dels països de la zona euro ha augmentat un 1,7%. Mentre l'economia espanyola ha experimentat un increment del PIB del 2,7%, països de fort pes econòmic dins la Unió Europea com França (2,1%), Itàlia (1,0%) o bé la pròpia Alemanya (1,0%) ho han fet en menor mesura.

2.1: Taxes de variació interanual del PIB

Font: Banc d'Espanya i World Bank

Les economies de la Xina i la Índia presenten uns valors modestos quan són considerades en termes per càpita. Però és a partir del moment en què es consideren les dades en termes absoluts quan es passa a parlar de dues economies de grans dimensions. El creixement del producte interior de la Xina, i de la Índia en menor mesura, al llarg dels últims anys ha estat realment espectacular. El despertar d'aquestes dues economies gegants implica un impacte profund en les economies occidentals. Una intensificació de la producció industrial per part de les estructures econòmiques de la Xina i la Índia comporta desequilibrar les economies occidentals. Dins el context d'un món globalitzat en el què les mercaderies poden circular en llibertat, l'economia de mercat concentra els centres de producció a indrets on els costos laborals són més baixos amb la intenció de maximitzar beneficis. Es tracta del fenomen de la deslocalització.

El sector tèxtil xinès conforma un bon exemple d'un fet macroeconòmic que es contempla com a distant, però que en la realitat presenta un impacte negatiu de forma directa a una economia com la manresana, en la què el sector tèxtil té un fort pes i una arrelada tradició.

2.2: TIPUS DE CANVI, PREU DEL PETROLI I MERCAT FINANCER

Al llarg de l'any 2004, l'euro ha incrementat el seu valor respecte el dòlar en un 8%. En tan sols dos anys, l'euro s'ha revaluat en un 30% respecte la divisa americana. La lectura que ofereix aquesta apreciació de la moneda europea presenta dues valoracions oposades.

Per una banda, un euro fort respecte el dòlar afavoreix el consum de productes importats. Un dels productes importats que mou més divises és el petroli, que és un bé amb un preu fixat en dòlars per part dels mercats internacionals; d'aquesta manera, la zona euro ha vist esmorteït l'increment del 50% del preu del petroli dels últims dos anys en la mateixa mesura en que l'euro s'ha revaluat respecte el dòlar. Per altra banda, la vessant desfavorable d'un euro fort és el fre que genera en la producció de béns degut a la pèrdua de competitivitat en quant a preus.

Lluny de si resulta més positiu un euro fort o flux respecte la divisa americana, el més beneficiós per l'economia europea és, sense cap mena de dubte, una estabilitat a llarg termini en el tipus de canvi d'entre ambdues monedes. Una circumstància que aportaria més fermesa als agents importadors i exportadors de l'economia.

2.2: Tipus de canvi dòlar / euro

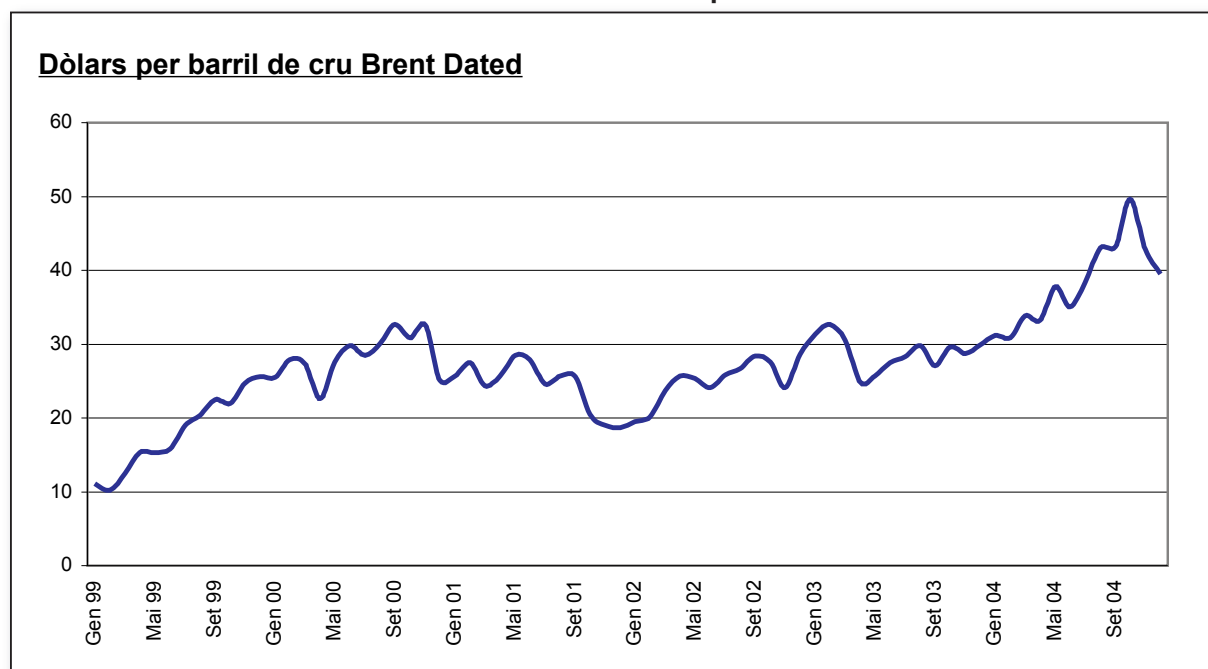

Font: European Central Bank

Més del 50% del consum d'energia primària de les economies industrialitzades, mesurada en termes energètics (per exemple en tones equivalents de petroli), prové de productes derivats del petroli. La qual cosa converteix l'or negre en la pedra angular del consum energètic dels països industrialitzats i deixa aquestes economies supeditades a la disponibilitat del negre líquid. Si bé un alt percentatge del petroli que s'extreu es destina a consums energètics, la indústria utilitza el petroli com a matèria primera per fabricar plàstics, asfalts, agroquímics o conservants alimentaris.

Tot i que es disposa de béns que tècnicament poden substituir cadascun dels productes finals derivats del petroli, la dependència del petroli de les economies desenvolupades és tan elevada que a curt o

2.3: Preu del barril de petroli

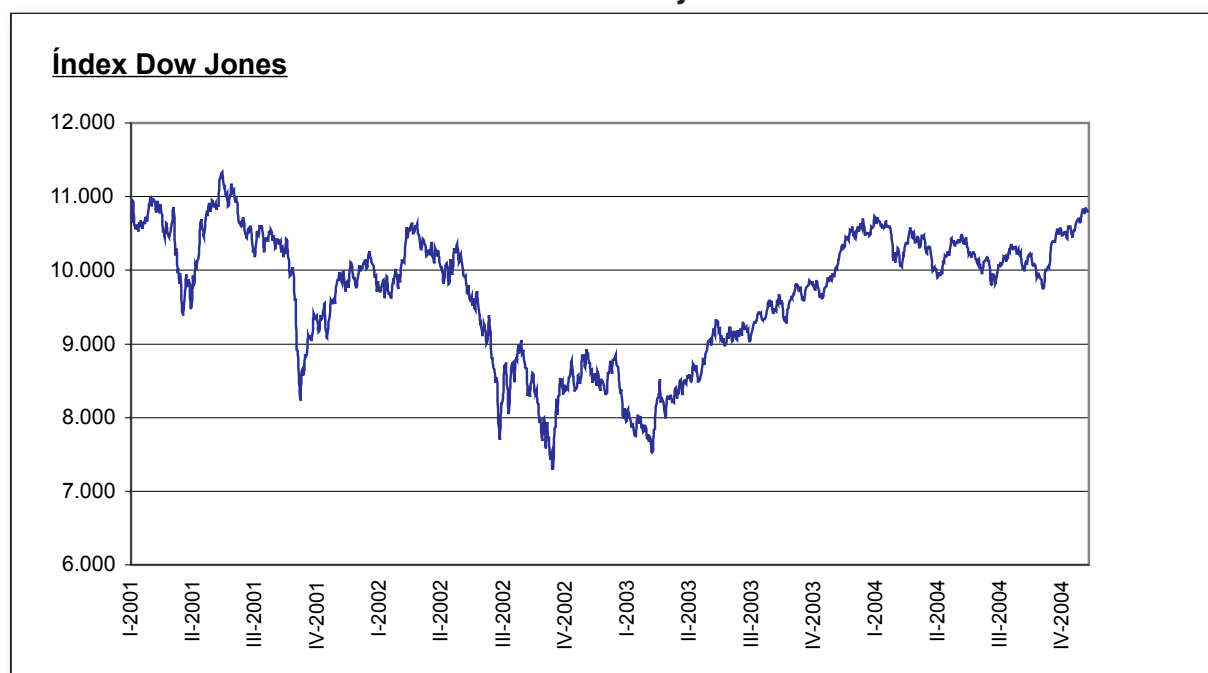
Font: Ministerio de Economía

mitjà termini seria inviable poder substituir els carburants per altres fonts d'energia, l'asfalt per formigó o bé les bosses de plàstic per bosses de paper, per citar uns pocs exemples. El desmesurat consum de petroli actual l'ha convertit en un producte indispensable i insubstituïble a curt i mitjà termini.

Les tres economies més consumidores de petroli del món (EUA, Xina i Japó) han gaudit de creixements econòmics considerables al llarg de l'any 2004. Aquest fet comporta una major pressió en la demanda de petroli. Pel que fa a l'altra cara del mercat, l'oferta, ve marcada per tres trets que indueixen a un increment del preu del petroli: L'oferta del producte està controlada per uns pocs països, el petroli és un bé no renovable i bona part de les limitades reserves es troben a una zona políticament i social inestable com és l'Orient Mitjà. Un preu baix del barril de petroli d'entre 30 i 35 dòlars afavoreix el dinamisme de les economies que més depenen d'ell. De fet, es considera que cada increment de cinc dòlars en el preu del barril de petroli repercuteix en un descens del 0,5% del creixement econòmic. Però, encara més enllà, els efectes dels increments del preu del petroli són asimètrics en la mesura que quan els preus del petroli tornen a baixar aquests cinc dòlars, les economies tan sols recuperen una desena part del que havien perdut la pujada anterior.

A nivell financer, l'any 2004 ha estat un exercici de consolidació de les tendències alcistes de l'any 2003. Els principals factors que han contribuït a l'ascens del valor de les accions han estat el notable increment dels beneficis empresarials (ben per sobre de les expectatives dels analistes), els baixos tipus d'interès a llarg termini, la disminució de les tensions en el mercat del petroli i el dinamisme econòmic. El mercat financer ha experimentat un canvi de criteri important a l'hora de cotitzar els títols negociats: De ser les expectatives futures el principal criteri de valoració, ha passat a considerar les realitats assolides com a primordial factor de valoració. Temps enrera, produïa un major increment del preu de les accions un anunci d'un increment del benefici previst del 20% que no pas l'anunci d'un increment d'un 20% dels beneficis assolits. En l'actualitat no és així. El fet de passar d'un enfocament que prima hipotètics beneficis futurs a un altre que valora resultats assolits, permet que el mercat financer es mogui, en certa mesura, dins una major estabilitat. Així doncs, en l'actualitat, una acció terrorista o un increment de la tensió a l'Orient Mitjà no provoquen tanta fluctuació en els mercats financers com la que provocaven temps enrera.

2.4: Índex Dow Jones

Font: Ajuntament de Manresa

3

Les economies de Catalunya i el Bages

3. LES ECONOMIES DE CATALUNYA I EL BAGES

3.1: ESTRUCTURA DEL PIB

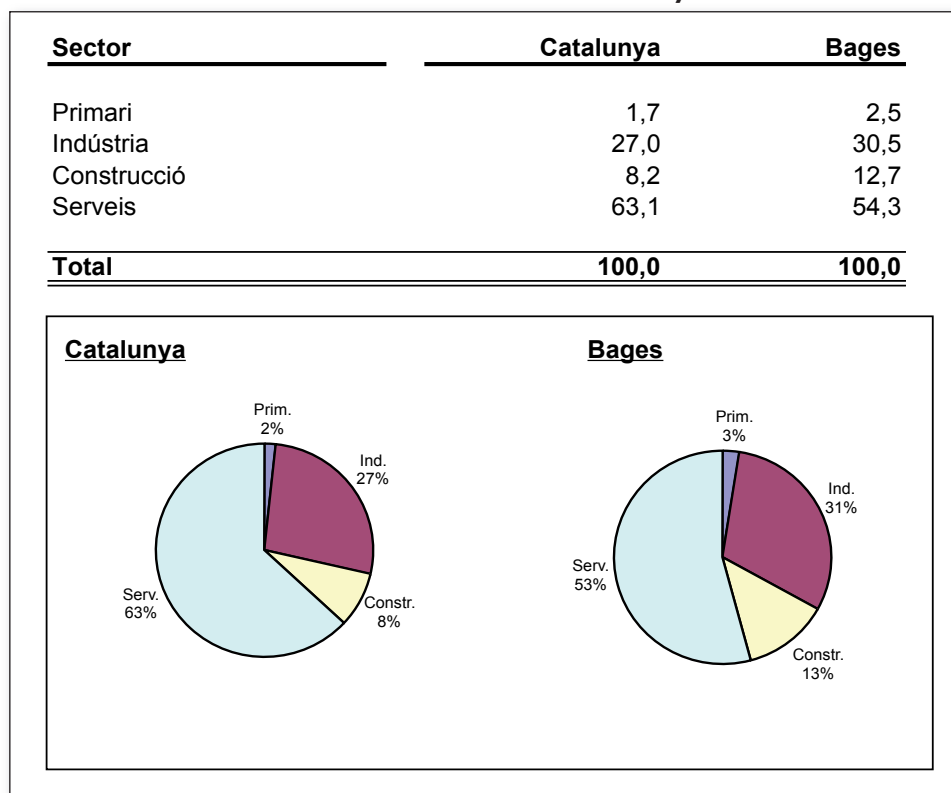
La presència del sector primari a les economies de Catalunya o el Bages pot semblar poc més que testimonial. No obstant, la importància del sector va més enllà de la seva aportació de l'1,7% al producte interior brut (PIB) del Principat o del 2,5% al PIB comarcal. El sector agrícola ramader gestiona bona part del territori i, més enllà de considerar els treballadors del sector com els jardineros del territori, no es pot oblidar que l'economia de molts petits municipis rurals de la comarca es basa en el sector agrícola ramader. Les subvencions europees a les explotacions agràries han permès que el sector hagi estat rendible al llarg dels últims anys, però un sector no pot considerar les subvencions com un contracte imprescriptible. La viabilitat futura del sector primari passa per la producció de béns d'alt valor afegit i de bona acollida al mercat.

Temps enrere, la indústria era el motor de l'economia del Bages. De fet, avui en dia, encara es pot veure el llegat industrial de la comarca en forma de fàbriques i xemeneies a la vora dels rius Llobregat i Cardener. La cultura industrial bagenca encara és vigent. De fet, la participació del sector industrial en el PIB de la comarca és 3,5 punts percentuals superior a la participació que té el sector secundari a l'economia catalana.

La bonança de l'activitat constructora dels últims anys ha fet que el sector de la construcció hagi assolit un pes sobre el total de l'economia desproporcionat. Mentre el 12,7% de l'aportació del PIB de la comarca prové del sector de la construcció, en el cas de Catalunya aquesta participació és del 8,2%.

L'aportació del sector serveis a l'economia comarcal és del 54,3%, una aportació reduïda si es compara amb la contribució que el sector aporta al PIB de Catalunya (63,1%).

3.1: Pes de cada sector en el PIB. Any 2004

Font: Anuari Econòmic Comarcal. Caixa Catalunya

3.2: CONJUNTURA SEGONS SECTORS ECONÒMICS

La taxa de creixement del PIB de Catalunya presenta signe positiu per onzè any consecutiu. L'estimació del producte interior brut del Bages de l'any 2004 ha estat de 2.405 milions d'euros constants de l'any 2000. Mesurar la producció interior bruta en unitats monetàries constants d'un any de referència (en aquest cas, el 2000) respon a la necessitat d'abstreure la variació de preus d'aquesta xifra. En termes de producció interior bruta, el Bages és la desena comarca de Catalunya, amb una aportació del 2,0% al PIB del Principat.

El PIB de la comarca ha augmentat en un 2,8% respecte l'any anterior, exactament el mateix creixement que el registrat a Catalunya. De fet, el creixement econòmic del PIB de la comarca al llarg dels últims quatre anys és el mateix que el de Catalunya.

El sector primari es caracteritza per ser el que està més supeditat a factors aliens a la gestió dels seus propis agents, com podria ser la meteorologia o el preu de cotització dels productes conreats. Les taxes de creixement del sector primari estan supeditades a grans oscil·lacions i acostumen a ser sempre les taxes més allunyades de la taxa mitjana de creixement del global de l'economia. Mentre la producció del sector primari de l'any 2003 va decreixer en un 4,8% respecte l'any anterior, la producció del sector al llarg de l'any 2004 s'ha incrementat en un 7,9%. Segons apunta l'Anuari Comarcal de la Caixa Catalunya, l'important increment del sector primari es deu als considerables increments de la producció de les hortalisses (9,7%), els cereals (8,0%) i el vi (15,8%).

La indústria del Bages, amb un creixement de la producció de l'1,9% al llarg de l'any 2004 és el sector econòmic que ha presentat un menor nivell de creixement a la comarca. Tot i que es tracta d'un creixement 0,8 punts percentuals inferior al creixement del PIB total de la comarca, es tracta d'un creixement ben superior al que ha experimentat el sector en el cas del Principat (1,0%) o bé a l'experimentat al Bages al llarg de l'any 2003 (0,6%).

L'any 2004 ha estat un exercici de moderació de l'activitat constructora a la comarca. Es tracta d'un sector que ha crescut el 2,3% al llarg de l'any. El creixement del sector de la construcció resulta mig punt percentual inferior al del producte interior brut de la comarca i 2,8 punts percentuals inferior al creixement que el sector ha tingut en el conjunt de l'economia catalana. Malgrat la moderada taxa de creixement del sector al Bages, el seu pes dins l'economia de la ciutat roman molt elevat.

El sector serveis és el veritable motor de l'economia bagenca: Més de la meitat del PIB del Bages prové d'aquest sector i, a més a més, presenta una taxa de creixement en termes de PIB al llarg de l'any 2004 del 3,3%: Una taxa de creixement mig punt percentual superior al creixement del PIB comarcal i 1,3 punts percentuals superior a la taxa de creixement del sector al llarg de l'any anterior.

L'amplitud del sector serveis inclou branques diverses que presenten taxes de creixement ben diferents. Dues branques de fort pes específic dins el sector són el comerç (4,2%) i les activitats immobiliàries i serveis empresarials (3,8%).

3.2: Creixement del PIB. Any 2004

Sector	Catalunya	Bages
Primari	0,3	7,9
Indústria	1,0	1,9
Construcció	5,1	2,3
Serveis	3,5	3,3
Total	2,8	2,8

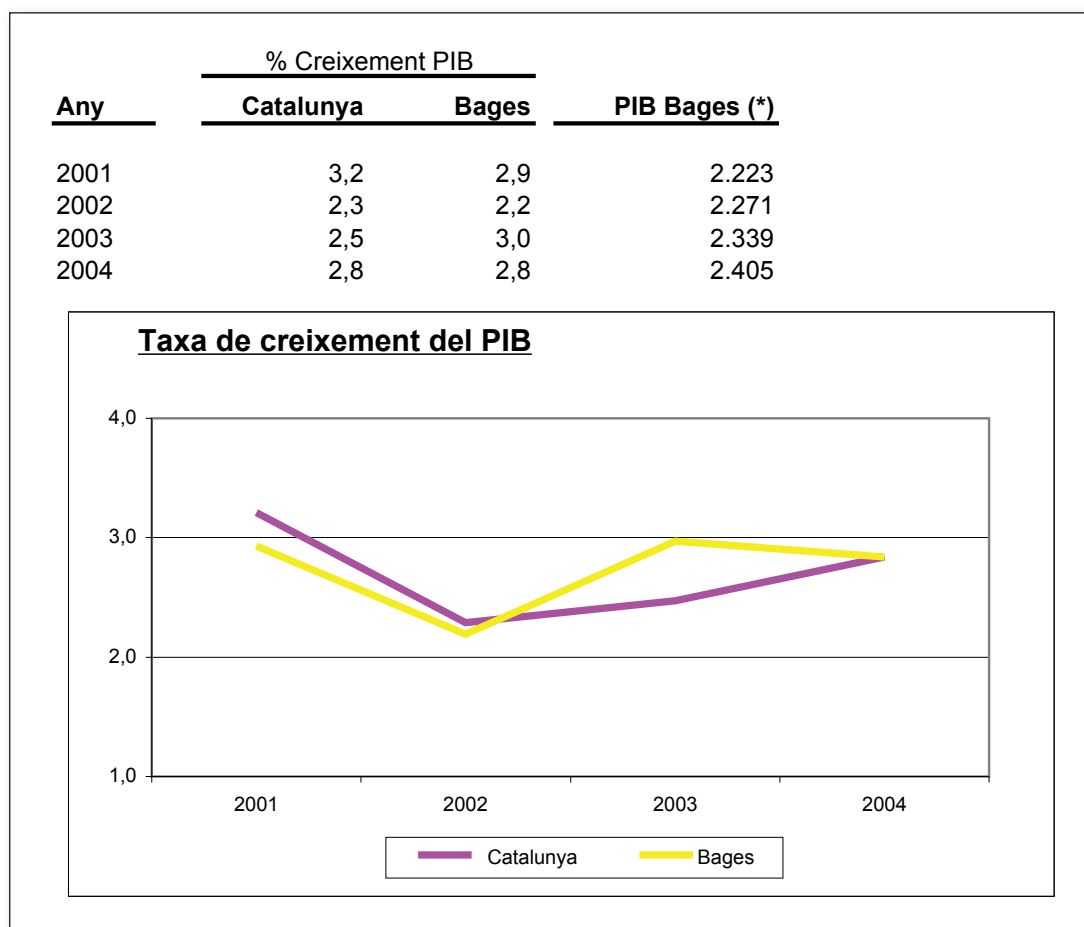
Font: Anuari Econòmic Comarcal. Caixa Catalunya

3.3: CONJUNTURA SEGONS COMPONENTS DEL PIB

Les components del PIB d'un territori es poden analitzar des de tres òptiques diferents: Oferta, demanda i renda.

Els valors afegits bruts dels diferents sectors econòmics conformen les components del PIB des de la perspectiva de l'**oferta**. Al llarg de l'any 2004, el sector primari i la indústria han presentat un repunt respecte l'exercici anterior i han passat de tenir uns valors negatius a assolir unes taxes de creixement positives. Es tracta d'un repunt que ha estat més accentuat al Bages que no pas a Catalunya. La construcció, a la comarca en major mesura que no pas al Principat, tendeix a la moderació. El sector serveis manté unes positives taxes de creixement tant al Bages com a Catalunya.

3.3: Evolució del creixement del PIB

Font: Anuari Econòmic Comarcal- Caixa Catalunya

(*) Milions d'euros constants de l'any 2000

Les components del PIB en funció de la **renda** són la remuneració d'assalariats (treball), l'excedent brut d'explotació (capital) i la renda mixta. L'increment salarial mitjà al llarg de l'any 2004 va ser el mateix que la inflació, però l'important increment del nombre de treballadors ocupats ha fet que s'incrementi la remuneració d'assalariats. En aquest aspecte, el número de treballadors assalariats al Bages ha augmentat al llarg de l'any 2004 un 8%.

Finalment, respecte a la vessant de la **demanda**, les seves tres components bàsiques són el consum, la inversió i el sector exterior. El consum ha estat l'autèntic motor del creixement econòmic dels últims tres anys. Després de quatre anys de febles creixements, inclòs negatius, la inversió ha presentat una taxa de creixement positiva. El fet que part de la inversió sigui pública conforma un factor positiu

que està en sintonia en la necessitat d'inversió en infraestructures que requereix Catalunya. Pel que fa referència al sector exterior, al llarg de l'any 2004, a nivell català, s'incrementen més les importacions (11,2%) que no pas les exportacions (4,5%). Cal esmentar un parell de constatacions de la component del sector exterior: Per una banda, cal dir que les importacions incorporen l'increment del preu del petroli i, per altra, que la demanda interna es nodreix en bona mesura de les importacions.

4

Població

4. POBLACIÓ

4.1: CONTEXT

Manresa és la catorzena ciutat més poblada de Catalunya. Vint de les vint-i-cinc ciutats catalanes amb més habitants es troben dins la regió metropolitana de Barcelona. Les altres cinc són Tarragona, Lleida, Reus, Girona i Manresa. Les dues ciutats del Camp de Tarragona formen part del segon sistema urbà més poblat de Catalunya. Lleida, Girona i Manresa conformen sistemes urbans propis que sobrepassen dels seus límits administratius. En el cas de Manresa, es tracta del Sistema urbà Pla de Bages que inclou municipis com Sant Joan de Vilatorrada, Santpedor i Sant Fruitós de Bages.

Les evolucions demogràfiques de Manresa i Catalunya han seguit camins ben diferents. Mentre Manresa perdia un 3% de població al llarg de l'últim quart del segle XX, Catalunya en guanyava l'11%. El número més baix d'habitants empadronats a la ciutat al llarg dels últims trenta anys és el registrat l'any 1999. En canviar de segle, s'inverteix la tendència: De ser una ciutat que perd habitants, passa a ser una que en guanya.

A partir de l'any 2000, el ritme de creixement demogràfic de Manresa és similar al català.

4.1: Els 25 municipis més poblats de Catalunya

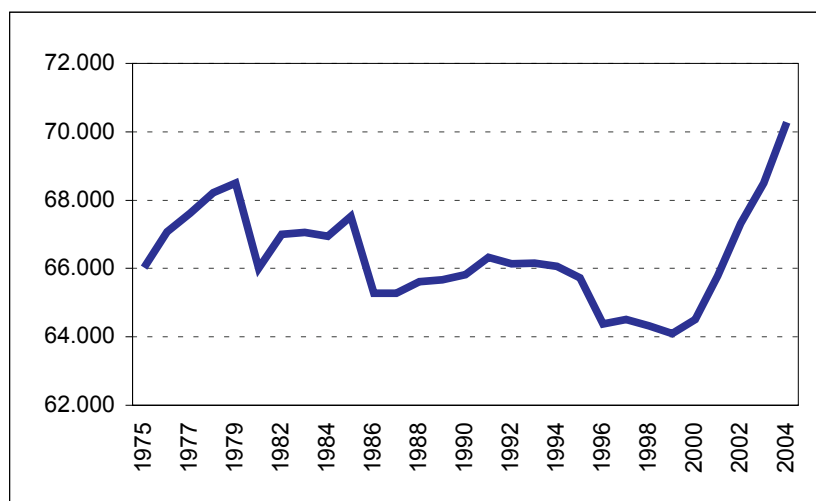
Municipi	Any 1999	Any 2001	Any 2003	% Δ 2003/1999
1 Barcelona	1.496.266	1.527.190	1.578.546	↑ 5,5%
2 L' Hospitalet de Llobregat	241.782	244.323	250.536	↑ 3,6%
3 Badalona	208.944	210.370	214.874	↑ 2,8%
4 Sabadell	183.727	187.201	193.338	↑ 5,2%
5 Terrassa	171.794	179.300	189.212	↑ 10,1%
6 Tarragona	114.097	117.184	123.584	↑ 8,3%
7 Lleida	112.194	115.000	119.935	↑ 6,9%
8 Santa Coloma de Gramenet	117.127	115.568	116.503	↓ -0,5%
9 Mataró	104.659	109.298	114.114	↑ 9,0%
10 Reus	89.179	91.616	96.642	↑ 8,4%
11 Girona	73.637	77.475	83.531	↑ 13,4%
12 Cornellà de Llobregat	80.998	81.881	83.327	↑ 2,9%
13 Sant Boi de Llobregat	79.337	80.041	80.636	↑ 1,6%
14 Manresa	64.099	65.779	68.505	↑ 6,9%
15 Rubí	58.646	62.638	66.425	↑ 13,3%
16 Sant Cugat del Vallès	52.654	59.837	65.061	↑ 23,6%
17 El Prat de Llobregat	62.956	63.112	63.148	↑ 0,3%
18 Viladecans	56.112	58.213	60.033	↑ 7,0%
19 Vilanova i la Geltrú	52.389	55.063	59.409	↑ 13,4%
20 Granollers	52.423	54.634	56.456	↑ 7,7%
21 Cerdanyola del Vallès	52.778	54.404	56.065	↑ 6,2%
22 Castelldefels	45.091	48.982	53.964	↑ 19,7%
23 Mollet del Vallès	46.204	48.727	50.691	↑ 9,7%
24 Esplugues de Llobregat	45.668	45.988	45.915	↑ 0,5%
25 Gavà	39.220	41.162	43.242	↑ 10,3%

Font: Idescat i Ajuntament de Manresa

Població a 31 de desembre

4.2: Evolució de la població

Any	Catalunya	Manresa
1900	1.966.382	23.252
1950	3.240.313 ↑ 64,8%	40.452 ↑ 74,0%
1975	5.660.393 ↑ 74,7%	66.027 ↑ 63,2%
1981	5.956.414 ↑ 5,2%	66.007 ↓ 0,0%
1986	5.978.638 ↑ 0,4%	65.274 ↓ -1,1%
1991	6.059.494 ↑ 1,4%	66.320 ↑ 1,6%
1996	6.090.040 ↑ 0,5%	64.385 ↓ -2,9%
1997	6.147.610 ↑ 0,9%	64.513 ↑ 0,2%
1998	6.207.533 ↑ 1,0%	64.321 ↓ -0,3%
1999	6.261.999 ↑ 0,9%	64.099 ↓ -0,3%
2000	6.361.365 ↑ 1,6%	64.514 ↑ 0,6%
2001	6.506.440 ↑ 2,3%	65.779 ↑ 2,0%
2002	6.704.146 ↑ 3,0%	67.317 ↑ 2,3%
2003	6.813.319 ↑ 1,6%	68.505 ↑ 1,8%
2004	n.d.	70.271 ↑ 2,6%

Font: Idescat i Ajuntament de Manresa

Població a 31 de desembre

4.2: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ

Una piràmide d'edats és un histograma doble simètric que representa l'estructura per edat i gènere d'una població. L'eix d'ordenades és únic i recull les edats. L'eix d'abscisses és doble i a la dreta recull els contingents de dones de cada edat, i a l'esquerra els d'homes. La piràmide d'edats conforma una útil eina que permet conèixer l'evolució passada, l'estructura actual i deixa entreveure la tendència futura demogràfica d'un territori.

Els indicadors demogràfics són mesures quantitatives de fenòmens relacionats amb la població que aporten informació.

Piràmides i indicadors són dues eines que es complementen i resulten útils per analitzar l'estructura de la població.

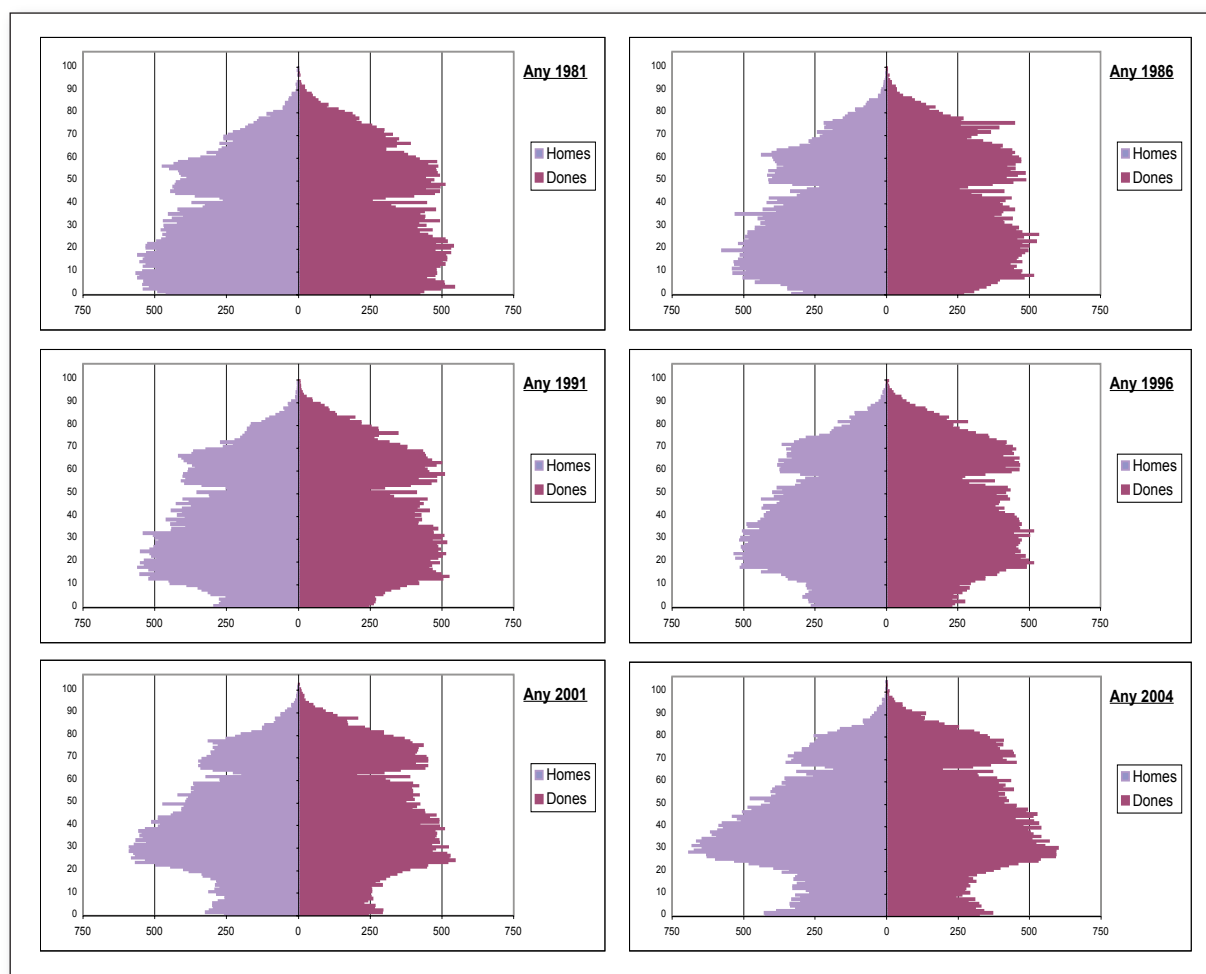
De l'evolució de les siluetes de les piràmides d'edat entre els anys 1981 i 2004, es constaten moltes realitats que es poden refermar amb les dades que mostren els indicadors demogràfics.

La silueta de la piràmide d'edats de l'any 1981 té forma de triangle amb un clar predomini de la població jove i amb una mitjana d'edat de tan sols 35,5 anys. Les generacions de gent gran es presenten molt buides; de fet, tan sols el 12,5% de la població de Manresa de l'any 1981 té més de 64 anys. Un cop s'examina la piràmide d'edats de més a prop, es pot apreciar que el número de naixements a partir de l'any 1975 comença a disminuir.

El descens del nombre de naixements es podia haver considerat l'any 1981 com un fet conjuntural; al llarg dels anys següents, esdevé en un afer estructural. Manresa envelleix amb el transcurs de la dècada dels 80. La mitjana d'edat augmenta any rera any, la relació de nens per dones en edat fèrtil decreix, la taxa d'envelliment s'incrementa i l'índex de dependència demogràfica disminueix. La base de les representacions gràfiques de les piràmides d'edats és cada any més feble i les cohorts superiors, amb el decurs del temps, apareixen més plenes.

L'any 1996 es converteix en un punt d'inflexió pel que fa referència a la base de la piràmide de població, les generacions d'infants. L'any 1996 conforma l'últim any de la disminució continuada de la taxa de fecunditat iniciada lustres enrera i es registra el nivell més baix de naixements. A partir d'aquest any, la natalitat creix any rera any. Es tracta d'una època en què les dones d'unes generacions plenes, les del baby boom, assoleixen una edat mitjana que correspon a l'edat de maternitat. A nivell d'indicators, l'any 1996 conforma un any de valors mínims en conceptes com dependència demogràfica o en l'índex d'infants per dones fèrtils.

4.3: Piràmides d'edat

Font: Ajuntament de Manresa

4.4: Indicadors demogràfics

Indicador	Manresa							Catalunya
	1981	1986	1991	1996	2001	2003	2004	2003
Edat mitjana	35,5	37,7	39,5	41,2	42,4	42,0	41,8	40,1
Relació de masculinitat	93,9	93,3	92,8	92,4	94,8	95,8	96,6	97,7
Dependència demogràfica	54,3	53,0	51,0	50,2	52,5	51,8	50,6	44,6
Taxa envelliment	12,5	15,0	17,4	20,1	21,9	21,0	20,1	16,9
Nens per dones fèrtils	31,3	21,9	16,8	16,3	18,0	20,3	21,1	19,5
Estrangers	n.d.	n.d.	0,5	1,0	5,8	9,4	11,4	8,2

Font: Ajuntament de Manresa

1 Edat mitjana. 2 Homes/Dones. 3 $((0 \text{ a } 14) + (65 \text{ i } +)) / (15 \text{ a } 64)$. 4 $(65 \text{ i } +) / \text{Població}$. 5 $(0 \text{ a } 4) / (\text{Dones } 15 \text{ a } 49)$. 6 Extracomunitaris/Població

La piràmide d'edats de l'any 2001 permet intuir un període de recuperació de les generacions més incipients. De la mateixa manera que l'any 1996 representa un punt d'inflexió per les generacions noves, l'any 2001 conforma un punt d'inflexió en termes d'envelliment relatiu. Es tracta d'un any en el què l'edat mitjana assoleix el màxim valor registrat mai (42,4 anys) i la taxa d'envelliment també arriba a un màxim valor: 22 de cada 100 habitants de Manresa tenen més de 64 anys. El fre a l'envelliment relatiu prové d'una dada interessant: Mentre l'any 1996 tan sols l'1% dels habitants de Manresa són de nacionalitat de fora de la Unió Europea, l'any 2001 passen a ser el 5,8%. Es tracta d'una població jove que arriba a Manresa cercant oportunitats laborals inexistents en els seus països d'origen.

Afirmacions extreïdes de l'anàlisi de les dades demogràfiques de l'any 2001 segueixen vigents l'any 2004: Increment de població, arribada de població activa de fora de la Unió Europea, augment de la taxa de natalitat i fre a l'envelliment relatiu.

4.3: ESTRUCTURA DEMOGRÀFICA A 31/12/2004

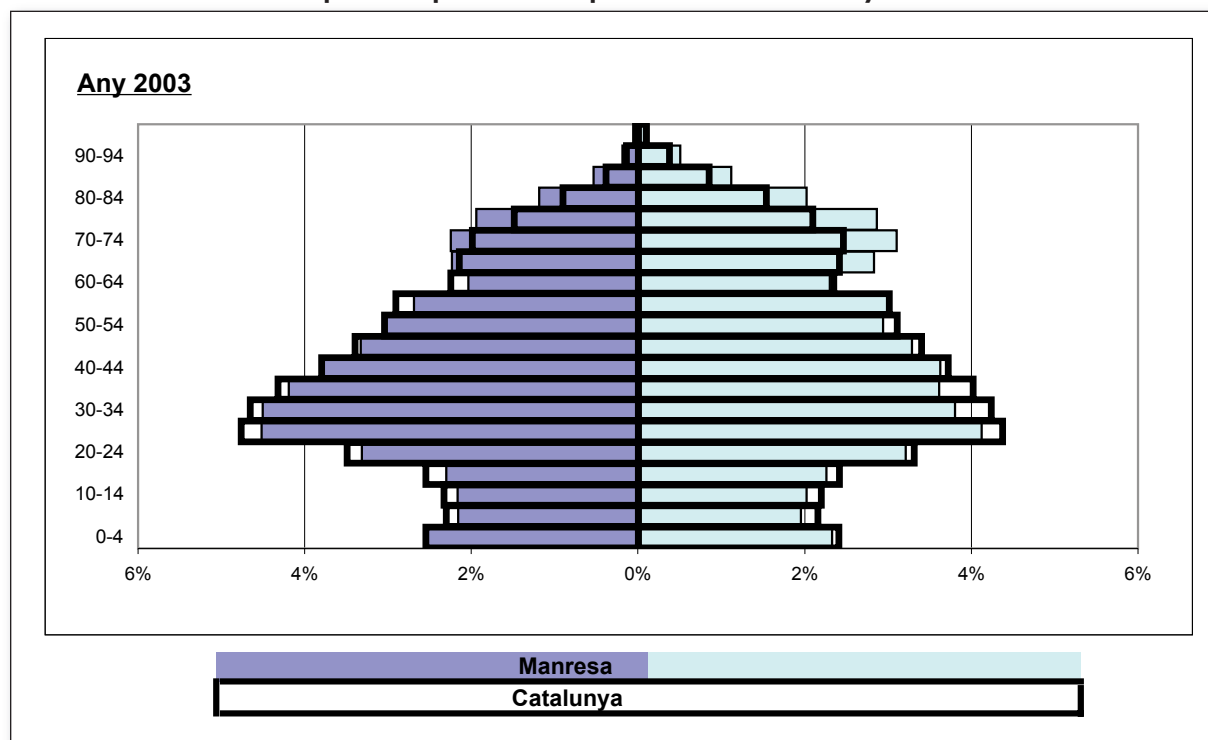
El nombre d'habitants empadronats a Manresa el dia 31 de desembre de l'any 2004 és de 70.271. És el primer cop en la història de la ciutat que es sobrepassa la barrera dels setanta mil habitants. Si bé el nombre de naixements s'ha incrementat al llarg dels últims anys, el creixement demogràfic de Manresa s'explica, fonamentalment, per l'arribada d'importants contingents de persones vingudes de fora.

La piràmide d'edats de l'any 2004 presenta les generacions noves amb més població, però també posa de manifest (si es compara amb piràmides anteriors) que les generacions d'entre 20 i 40 anys apareixen més plenes degut a que els nous vinguts pertanyen, en la seva majoria, a aquesta franja d'edats.

Una forma vàlida per constatar si l'estructura demogràfica de la ciutat és anòmala o està en línia amb la del Principat és sobreposant les seves respectives piràmides expressades en valors relatius. Per a dur a terme aquest exercici de superposició, s'ha de tenir en consideració que les darreres dades publicades per l'Institut d'Estadística de Catalunya daten de 31 de desembre del 2003.

La primera conclusió que s'extreu de la comparativa d'ambdues estructures és la similitud que mantenen les dues siluetes. Dins les analogies que totes dues piràmides presenten, les diferències que es puguin trobar són de matisos. Les generacions joves catalanes es presenten més plenes que no pas les de Manresa. L'altra cara de la moneda són les franges d'edat a partir de 65 anys, que tenen una major presència a la ciutat que no pas a Catalunya. Es tracta d'un fet que s'accentua en el cas del gènere femení. Les estructures del contingent de població activa masculina de Manresa i Catalunya són pràcticament calcades. Per contra, la població activa femenina té més pes al Principat que no pas a Manresa.

4.5: Comparativa piràmide de poblacions de Catalunya i Manresa

4.4: MOVIMENTS DE LA POBLACIÓ

La població de Manresa ha augmentat en 2.954 habitants entre finals de l'any 2002 i finals del 2004. Es tracta d'un augment del 4,4% en tan sols dos anys. El 80% d'aquest creixement demogràfic es concentra en la població de zero a nou anys i la de 30 a 49 anys.

De la classificació dels trams d'edat en grups de deu anys, se n'extreu que qui experimenta un major creixement, tant en termes absoluts com en relatius, és el tram més jove, el de zero a nou anys. En tan sols dos anys, la població d'entre zero i nou anys ha augmentat en 817 persones, un 14,2%.

El tram d'entre 30 i 39 anys experimenta en números absoluts (811) un creixement similar al tram més jove, però ostensiblement inferior en termes relatius (7,5%). La franja d'edat que inclou la població d'entre 40 i 49 anys presenta un increment de 778 persones (8,4%).

4.6: Franges d'edat

Indicador	Any 2002			Any 2003			Any 2004			Difer. 2004 - 2002		
	H	D	Total	H	D	Total	H	D	Total	H	D	Total
De 0 a 9 anys	2.983	2.755	5.738	3.213	2.936	6.149	3.469	3.086	6.555	486	331	817
De 10 a 19 anys	3.071	2.916	5.987	3.060	2.932	5.992	3.111	2.961	6.072	40	45	85
De 20 a 29 anys	5.494	5.016	10.510	5.364	5.026	10.390	5.399	5.076	10.475	-95	60	-35
De 30 a 39 anys	5.806	4.965	10.771	5.957	5.080	11.037	6.256	5.326	11.582	450	361	811
De 40 a 49 anys	4.654	4.565	9.219	4.884	4.739	9.623	5.113	4.884	9.997	459	319	778
De 50 a 59 anys	3.874	4.037	7.911	3.909	4.076	7.985	3.996	4.092	8.088	122	55	177
De 60 a 69 anys	2.926	3.592	6.518	2.928	3.519	6.447	2.926	3.546	6.472	0	-46	-46
De 70 anys i més	4.129	6.534	10.663	4.208	6.674	10.882	4.257	6.773	11.030	128	239	367
Total	32.937	34.380	67.317	33.523	34.982	68.505	34.527	35.744	70.271	1.590	1.364	2.954

Font: Ajuntament de Manresa

4.4.1: CREIXEMENT NATURAL

El creixement vegetatiu o natural de la població és el diferencial entre el nombre de naixements i el nombre de defuncions al llarg d'un període de temps.

D'un creixement natural negatiu de 90 persones de mitjana entre els anys 1998 i 2000, s'ha passat a un de positiu de 53 persones al llarg de l'any 2004. L'increment de les defuncions respon a l'arribada de població a edats que concentren la major part de la mortaldat. La mitjana de naixements per any de l'últim bienni a Manresa ha estat de 743, una xifra un 12% superior a la registrada el bienni 2001-2002, que alhora era un 15% superior als 581 naixements de mitjana que es van registrar els anys 1999-2000.

A nivell teòric, un creixement vegetatiu nul en un hipotètic escenari sense moviments migratoris comportaria que el nombre d'habitants d'aquell territori es mantingués constant. Però, dins l'hipotètic escenari de saldo zero, el volum de naixements i defuncions té un impacte directe en l'edat mitjana de la població. Lògicament, l'edat mitjana d'un municipi en el que durant un any no es dona cap naixement ni defunció s'incrementa en un any. Dins el context teòric considerat de creixement natural entorn a zero, a un baix nivell de naixements i defuncions l'edat mitjana s'incrementa. Per contra, a partir d'un cert volum de naixements i defuncions es produeix un rejuveniment demogràfic.

Fer aquesta aproximació teòrica no és trivial, degut a que, deixant de banda moviments migratoris, i tenint tan sols en consideració la composició del creixement vegetatiu real actual, la població de Manresa envelleix a raó de 2 mesos i mig per any.

Tenint en compte que la població de Manresa a finals de l'any 2004 és de 70.271 habitants, que el volum de defuncions actual per any és de 680 i que l'edat mitjana de defunció és de 78 anys, caldria un total de 2.850 naixements per any per rejuvenir en un sol any l'edat mitjana de la població de la ciutat. Es tractaria d'un nivell quatre vegades superior al nombre de naixements actual real.

Els factors que influeixen de forma directa sobre les dues components del creixement vegetatiu, defuncions i naixements, són de diversa índole:

- El nombre de defuncions està en funció de dos paràmetres de fluctuació baixa com són l'estructura d'edat d'una població i la seva esperança de vida mitjana.
- El nombre de naixements està en funció de l'estructura de la població i de la seva taxa general de fecunditat. La dificultat sorgeix a partir del moment que es volen determinar els factors que mantenen una relació directa amb la taxa de fecunditat. Dins la complexitat de factors relacionats amb la taxa de fecunditat, es pot tractar de dur a terme l'exercici d'enumerar alguns d'ells.

Èpoques passades han demostrat que una desfavorable conjuntura econòmica, una política sense incentius a la natalitat i un context desavantatjós per compaginar feina amb família comporten una disminució de la taxa de fecunditat. Existeix, certament, una relació inversament proporcional entre l'edat d'emancipació i la taxa de fertilitat. Any rera any, l'edat d'emancipació s'allarga; l'edat mitjana de primera nupcialitat de les dones catalanes ha passat dels 25 anys (en el cas dels homes 28) de l'any 1986, als 30 en el 2003 (33 els homes). Les dificultats que enfronten els joves a l'hora d'emancipar-se no són banals: L'allargament de la formació acadèmica, la dificultat de trobar una feina estable o el difícil accés a l'habitatge en són les principals.

Queda clar doncs, que el creixement demogràfic de la ciutat i el fre a l'envelliment relatiu de la població no són fruit de factors biològics. La immigració és el fenomen que explica una cosa i l'altra. El saldo positiu de 53 habitants que ofereix el creixement vegetatiu tan sols justifica el 3% del creixement de la població de l'últim any de Manresa. La immigració aporta el 97% del creixement de la ciutat de l'any 2004.

4.7: Creixement natural

Concepte	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Naixements	544	593	569	661	671	753	734
Nens	282	312	298	344	352	411	413
Nenes	262	281	271	317	319	342	321
Defuncions	652	682	645	649	664	756	681
Homes	331	363	332	323	329	374	354
Dones	321	319	313	326	335	382	327
Creixement natural	-108	-89	-76	12	7	-3	53
Homes	-49	-51	-34	21	23	37	59
Dones	-59	-38	-42	-9	-16	-40	-6

Font: Ajuntament de Manresa

4.4.2: MIGRACIÓ

Un cop queda identificat el 97% del creixement demogràfic de la ciutat al llarg de l'any 2004 amb el fenomen de la immigració, caldria concretar el perfil al que responen els nous vinguts.

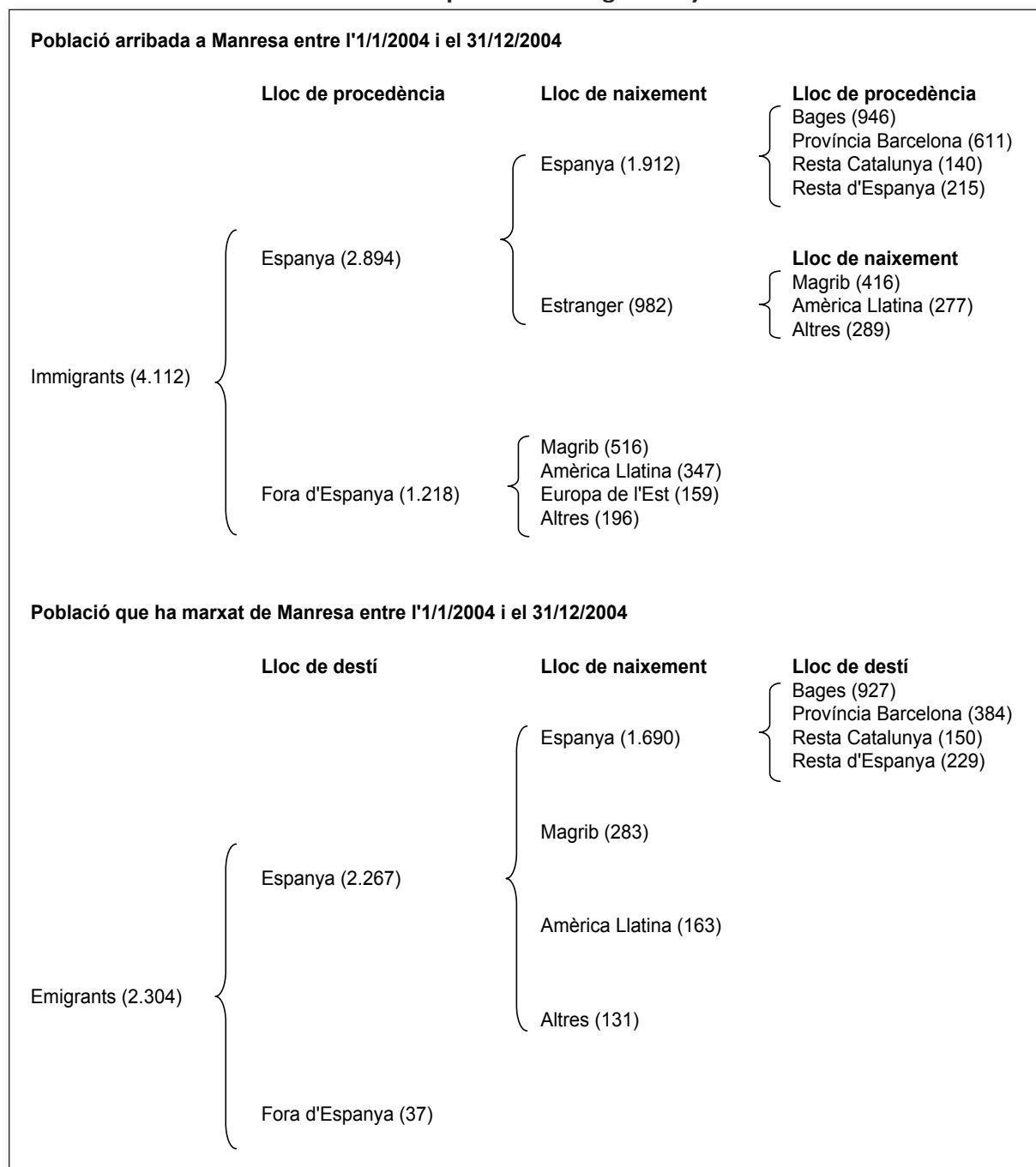
D'entrada, cal dir que la major part de la nova població arribada a Manresa pertany a la franja d'edat d'entre 20 i 35 anys. Es tracta de població activa. L'11% dels 70.271 habitants empadronats a la ciutat el dia 31 de desembre del 2004 és de fora de la Unió Europea, 3.973 dels quals han nascut al Magrib i 2.119 a l'Amèrica Llatina. El lloc de procedència dels nous vinguts és important pel desequilibri a nivell de gènere que aporten molts països. El 65% dels 3.973 magribins de Manresa són homes. Succeeix l'invers en el cas de la població procedent de l'Amèrica Llatina; un 65% d'ells són dones.

4.8: Població segons lloc de naixement

Àmbit geogràfic	Any 2001		Any 2002		Any 2003		Any 2004	
	Població	%	Població	%	Població	%	Població	%
Manresa	34.411	52%	34.377	51%	34.392	50%	34.408	49%
Província BCN (sense Manresa)	11.041	17%	11.384	17%	11.683	17%	12.034	17%
Catalunya (sense BCN)	2.576	4%	2.538	4%	2.502	4%	2.484	4%
Catalunya	48.028	73%	48.299	72%	48.577	71%	48.926	70%
Reste d'Espanya	13.946	21%	13.723	20%	13.521	20%	13.338	19%
Espanya	61.974	94%	62.022	92%	62.098	91%	62.264	89%
Altres estats UE	382	1%	439	1%	451	1%	497	1%
Unió Europea	62.356	95%	62.461	93%	62.549	91%	62.761	89%
Reste d'Europa	152	0%	317	0%	469	1%	701	1%
Magrib	2.252	3%	2.907	4%	3.341	5%	3.973	6%
Reste d'Àfrica	99	0%	158	0%	235	0%	352	1%
Amèrica Llatina	784	1%	1.283	2%	1.664	2%	2.119	3%
Altres estats	136	0%	191	0%	247	0%	365	1%
Total	65.779	100%	67.317	100%	68.505	100%	70.271	100%

Font: Ajuntament de Manresa

4.9: Fluxos de població al llarg de l'any 2004

Font: Ajuntament de Manresa

Quan es considera el lloc de procedència dels nou vinguts a la ciutat al llarg de l'any 2004, es considera el lloc on prèviament estaven empadronats i no pas la nacionalitat ni el lloc de naixement. És un fet comú trobar població que prové de municipis de la comarca amb passaport estranger, però sí que resulta excepcional trobar població nascuda a Catalunya que prové d'un municipi de fora de l'Estat espanyol.

Al llarg de l'any 2004, han arribat a Manresa 4.112 persones i han marxat 2.304. Es tracta d'un saldo positiu de 1.808 persones, 627 de les quals provenen de municipis espanyols (222 d'ells nascuts a Espanya i 405 nascuts a l'estranger) i 1.181 de municipis de fora de l'Estat.

Manresa manté un fort vincle amb la seva comarca en tots els àmbits, inclòs a nivell de canvi de domicili. Al llarg de l'any 2004, 946 persones nascudes a Espanya han vingut a residir a Manresa procedent d'algun municipi del Bages. Al mateix temps, 927 persones nascudes a Espanya han traslladat el seu lloc de residència de Manresa a algun altre municipi del Bages.

Habitants de la Regió metropolitana de Barcelona identifiquen Manresa com un bon indret per fixar la seva residència. No en va, 611 persones nascudes a Espanya procedents de la província de Barcelona (excloent la comarca del Bages) han traslladat el seu lloc de residència a Manresa al llarg de l'any 2004; la major part dels quals provenen del Barcelonès i del Vallès.

També existeix un important contingent de 982 persones nascudes fora d'Espanya que ha acudit a residir a Manresa procedent de municipis espanyols. Es tracta, principalment, de gent nascuda al Magrib (416) i Amèrica Llatina (114). D'altra banda, tot i que en menor mesura, existeixen contingents de persones nascudes fora de l'Estat espanyol que marxen de Manresa per anar a altres municipis de la geografia espanyola, és el cas de 283 magribins i de 163 persones de l'Amèrica Llatina.

Al llarg de l'any 2004, han arribat directament des de fora de l'Estat espanyol 1.218 persones, 516 d'elles nascudes al Magrib, 347 a Amèrica Llatina i 159 a l'Europa de l'Est.

Parlar d'un flux net positiu de població arribada a Manresa nascuda fora de la Unió Europea de l'ordre de 4.000 persones en tan sols tres anys a una ciutat de 70.000 habitants implica parlar d'un fenomen molt important que, sense cap mena de dubte, marcarà el futur de Manresa a mitjà i llarg termini. Bona part de la població de generacions futures tindran ascendents magribins, sud-americans o orientals. L'arribada d'aquests contingents de població en edat productiva suposa un fre al procés d'envelliment demogràfic de la ciutat i un esperonament de l'economia de la comarca.

4.5: BARRIS

El creixement demogràfic de Manresa dels últims anys no s'ha distribuït uniformement entre els divuit barris de la ciutat. Les particularitats pròpies de cada barri fa que coexisteixin dinàmiques dispars entre diferents zones de la ciutat. Les preferències de la població vers un barri o altre queden supeditades a un ample ventall de factors inherents als barris com poden ser la ubicació, la tipologia arquitectònica, la història, la disponibilitat de sòl urbanitzable, l'accessibilitat a serveis, el transport públic, l'oferta comercial o el cost de l'habitatge.

Viladordis, amb un increment demogràfic al llarg del 2004 del 18,0%, és el barri de la ciutat que presenta el major creixement en termes relatius. Bona part dels 130 nous habitants de Viladordis són joves que resideixen a noves promocions immobiliàries. Aquest factor ha permès que el barri s'hagi rejovenit, passant dels 48,0 anys de mitjana d'edat de finals de l'any 2001, als 42,7 de finals de l'any 2004.

El barri més poblat de la ciutat, Carretera de Santpedor, és el que presenta un major creixement demogràfic en números absoluts, augmentant en 417 habitants al llarg del 2004. Es tracta d'un barri que presenta una estructura per edats i gènere significativament representativa de la ciutat. En sobreposar les piràmides d'edats del barri i la ciutat s'obtenen dues siluetes quasi calcades.

El segon barri amb més creixement en xifres absolutes (tercer en termes relatius) és Sagrada Família, que en un sol any passa de 6.703 a 7.001 habitants.

Dos barris veïns com Cal Gravat i La Balconada són els que presenten les estructures d'edat més joves. Cal Gravat, amb una mitjana d'edat de 35,0 anys i tan sols el 6,1% de persones majors de 64 anys sobre el total de la població, és el barri de la ciutat que té més gent nascuda a Manresa. El 57% dels habitants de Cal Gravat són nats a Manresa. La mitjana d'edat de La Balconada és de 38,7 anys i la seva taxa d'envelliment (persones de més de 64 anys sobre el total de la població) és de l'11,3%.

Els barris que presenten una major taxa d'envelliment són Pare Ignasi Puig (26,1% de la població és major de 64 anys), Font dels Capellans (26,9%) i Guix-Pujada Roja (31,5%). Les edats mitjanes d'aquests tres barris són elevades. Es tracta d'uns barris consolidats i estables que presenten uns nivells de creixement demogràfic baix en el cas del Barri Pare Ignasi Puig (1,2%) o negatiu en el cas de la Font dels Capellans i Guix-Pujada Roja. Aquest últim és el barri de Manresa que té el major percentatge de població nascuda a Catalunya, el 81% dels 677 habitants del barri ha nascut a Catalunya.

Altres tres barris on la població roman constant amb creixements demogràfics al llarg de l'any 2004 entorn a zero són els de Sant Pau, Mion-Puigberenguer-Miralpeix i Farreres-Suanya-Comtals-Santa Caterina-L'Oller.

Els quatre barris veïns més centrals de la ciutat (Escodines, Valldaura, Vic-Remei i Antic) han estat identificats per part dels vinguts de fora com a una bona zona per establir la seva residència. Es tracta dels únics barris que tenen una part de la població de fora de la Unió Europea superior a la mitjana de Manresa. El 34,3% de la població del Barri Antic és de fora de la Unió Europea, un percentatge sensiblement superior a Vic-Remei (17,3%), Valldaura (15,0%) i Escodines (14,4%). Una part important de l'increment demogràfic de l'últim any del barri de Valldaura s'ha sustentat, no obstant, en l'ocupació d'habitatges de la promoció immobiliària del carrer Francesc Moragas.

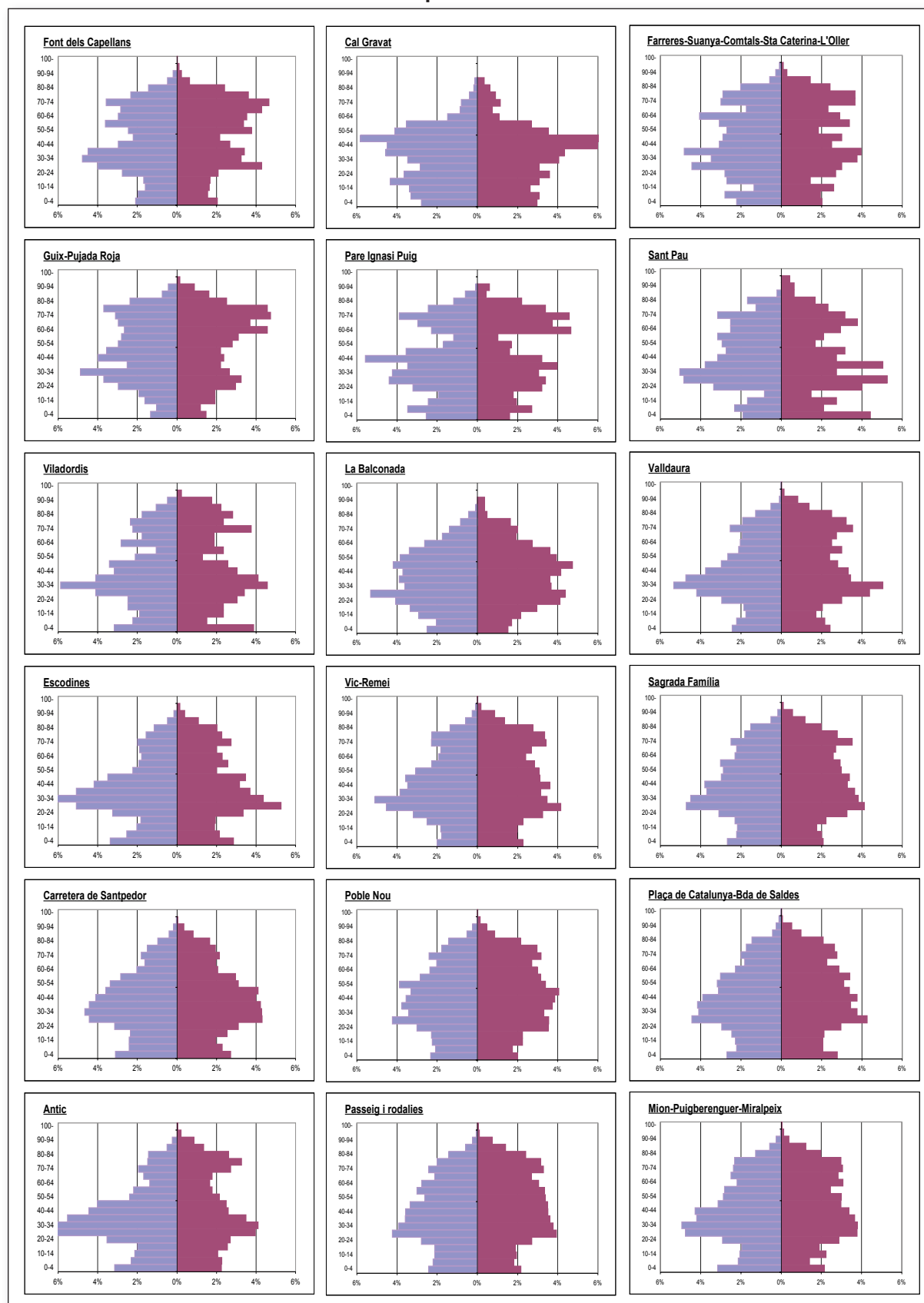
La població de tres barris contigus com Passeig i rodalies, Plaça de Catalunya-Bda de Saldes i Poble Nou es caracteritza per tenir una major presència de gent nascuda a Manresa i a Catalunya que no pas la mitjana de la ciutat.

4.10: Població per barris

Barri	Any 2002	Any 2003	Any 2004	Var. 2004-2003	
				Abs.	%
Font dels Capellans	2.549	2.525	2.492	↓ -33	-1,3%
Cal Gravat	1.771	1.756	1.754	↓ -2	-0,1%
Farreres-Suanya-Comtals-Sta Caterina-L'Oller	1.056	1.044	1.036	↓ -8	-0,8%
Guix- Pujada Roja	711	692	677	↓ -15	-2,2%
Pare Ignasi Puig	1.178	1.167	1.181	↑ 14	1,2%
Sant Pau	453	474	476	↑ 2	0,4%
Viladordis	694	721	851	↑ 130	18,0%
La Balconada	2.332	2.289	2.239	↓ -50	-2,2%
Valldaura	4.535	4.704	4.890	↑ 186	4,0%
Escodines	4.601	4.838	5.058	↑ 220	4,5%
Vic - Remei	5.549	5.511	5.669	↑ 158	2,9%
Sagrada Família	6.575	6.703	7.001	↑ 298	4,4%
Carretera de Santpedor	9.337	9.656	10.073	↑ 417	4,3%
Poble Nou	5.598	5.650	5.758	↑ 108	1,9%
Plaça de Catalunya - Barriada de Saldes	7.000	7.053	7.110	↑ 57	0,8%
Antic	4.082	4.273	4.339	↑ 66	1,5%
Passeig i rodalies	5.473	5.558	5.764	↑ 206	3,7%
Mion - Puigberenguer - Miralpeix	3.823	3.891	3.903	↑ 12	0,3%
Manresa	67.317	68.505	70.271	↑ 1.766	2,6%

Font: Ajuntament de Manresa

4.11: Piràmides d'edat per barris. Població a 31-12-2004

Font: Ajuntament de Manresa

4.6: PLA DE BAGES

Parlar de la demografia de Manresa deixant de banda la seva àrea d'influència esdevindria un exercici esbiaixat. La realitat de la ciutat de Manresa no s'avé amb els límits del municipi. Les dades de mobilitat ho corroboren. La proximitat i la interrelació entre municipis com Sant Joan de Vilatorrada i Manresa confirmen que es tracta d'un sol sistema urbà que ultrapassa línies administratives; és el que s'anomena el Sistema urbà del Pla de Bages.

La dificultat rau en concretar els municipis que queden inclosos dins aquesta definició. Pocs dubtes sorgeixen a l'hora de definir un primer nivell, que inclouria els municipis de Manresa, Sant Joan de Vilatorrada, Santpedor i Sant Fruitós. Per a considerar una versió més ampla del Sistema urbà Pla de Bages caldria afegir els municipis de Callús, Navarces, El Pont de Vilomara i Rocafort, Castellgalí i Sant Salvador de Guardiola. Finalment, la versió més extensa inclouria, a més a més, els municipis de Sant Vicenç de Castellet, Sallent, Castellnou i Súria.

El sistema urbà Pla de Bages, en la seva versió més extensa, presenta una taxa de creixement superior a Manresa. Si bé més de la meitat de la població del supramunicipal sistema urbà resideix a la capital de la comarca, Manresa tan sols ha aportat al llarg dels últims anys entorn un 44% del creixement demogràfic del Pla de Bages.

Cadascun dels municipis manté la seva pròpia dinàmica, que és fruit de les seves pròpies peculiaritats a nivell d'història, de sol disponible o d'estratègia urbanística. Fruit de les característiques intrínseques dels tretze municipis que conformen la versió més espaiosa del sistema urbà Pla de Bages, les evolucions demogràfiques de les diferents poblacions han estat disperses. No obstant, dins aquest context de diversitat, la segona franja del sistema urbà concentra un major creixement. De fet, any rera any, el creixement de la segona franja del sistema urbà Pla de Bages supera al de la franja més centrada i al de la franja formada pels municipis de Sant Vicenç de Castellet, Sallent, Castellnou i Súria.

El 8,0% de la població del sistema urbà en la seva versió més ampla és de fora de la Unió Europea. Dues tercers parts del creixement de l'últim any del sistema urbà és deguda a l'arribada de contingents d'immigrants de fora de la Unió Europea. L'afirmació expressada a l'apartat 4.4.2 que feia referència a la transcendència de l'arribada de fluxos d'immigrants a Manresa segueix vigent en el cas del sistema urbà. Potser al Pla de Bages en menor mesura que a Manresa, però l'acollida actual de contingents vinguts de fora configura una petjada en forma de noves cultures que perdurarà al territori durant un llarg temps.

4.12: Població municipis de l'àrea d'influència de Manresa

Municipi	Distància a Manresa	1996	2001	2002	2003	2004	Var. 2004-2003	
							Abs.	%
Manresa		64.385	65.779	67.317	68.505	70.271	↑ 1.766	2,6%
Sant Joan de Vilatorrada	4 Km	8.446	9.390	9.688	9.854	10.339	↑ 485	4,9%
Santpedor	8 Km	5.062	5.477	5.610	5.828	6.112	↑ 284	4,9%
Sant Fruitós de Bages	6 Km	5.300	6.036	6.342	6.696	6.898	↑ 202	3,0%
Callús	8 Km	1.345	1.366	1.417	1.427	1.492	↑ 65	4,6%
Navarces	10 Km	5.225	5.400	5.442	5.498	5.645	↑ 147	2,7%
El Pont de Vilomara i Rocafort	7 Km	2.396	2.750	2.838	2.992	3.159	↑ 167	5,6%
Castellgalí	8 Km	782	993	1.066	1.145	1.307	↑ 162	14,1%
Sant Salvador de Guardiola	8 Km	1.651	2.245	2.390	2.622	2.779	↑ 157	6,0%
Sant Vicenç de Castellet	10 Km	7.419	7.139	7.334	7.532	7.956	↑ 424	5,6%
Sallent	15 Km	7.360	7.079	7.101	7.103	7.105	↑ 2	0,0%
Castellnou de Bages	16 Km	378	625	670	742	791	↑ 49	6,6%
Súria	15 Km	6.282	6.148	6.154	6.193	6.217	↑ 24	0,4%
Total		116.031	120.427	123.369	126.137	130.071	↑ 3.934	3,1%

Font: Consell Comarcal del Bages, Ajuntament de Manresa, Idescat i www.mobilitat.org

4.13: Immigració extracomunitària de l'àrea d'influència de Manresa

Municipi	Any 2003			Any 2004			Creix. 04-03	Part Imm (1)
	Pobl.	Imm.	% Imm	Pobl.	Imm.	% Imm		
Manresa	68.505	5.956	8,7%	70.271	7.510	10,7%	1.766	88,0%
Sant Joan de Vilatorrada	9.854	282	2,9%	10.339	511	4,9%	485	47,2%
Santpedor	5.828	86	1,5%	6.112	212	3,5%	284	44,4%
Sant Fruitós de Bages	6.696	280	4,2%	6.898	334	4,8%	202	26,7%
Callús	1.441	105	7,3%	1.492	134	9,0%	51	56,9%
Navarces	5.498	139	2,5%	5.645	269	4,8%	147	88,4%
El Pont de Vilomara i Rocafort	2.992	122	4,1%	3.159	175	5,5%	167	31,7%
Sant Vicenç de Castellet	7.532	376	5,0%	7.956	576	7,2%	424	47,2%
Castellgalí	1.145	31	2,7%	1.307	84	6,4%	162	32,7%
Sant Salvador de Guardiola	2.622	72	2,7%	2.779	109	3,9%	157	23,6%
Sallent	7.103	189	2,7%	7.105	243	3,4%	2	n.a.
Castellnou de Bages	742	3	0,4%	791	5	0,6%	49	4,1%
Súria	6.193	210	3,4%	6.217	268	4,3%	24	n.a.
Total	126.151	7.851	6,2%	130.071	10.430	8,0%	3.920	65,8%

Font: Anuari estadístic del Bages, Ajuntament de Manresa i Idescat

(1) Part del creixement demogràfic de l'any 2004 que ve explicada per la immigració

5

Treball

5. TREBALL

5.1: POBLACIÓ ACTIVA

5.1.1: APUNT METODOLÒGIC

La **població aturada** està integrada per les persones que cerquen ocupació registrades en les Oficines de Treball de la Generalitat (OTG), a excepció dels treballadors ocupats, els que no tenen una disponibilitat immediata per al treball o en situació incompatible amb l'ocupació, els que demanin exclusivament un treball de característiques específiques i els eventuais agraris beneficiaris del subsidi especial de desocupació. Les Oficines de Treball de la Generalitat són l'única font disponible per obtenir les dades d'atur amb un nivell de detall municipal.

La **població econòmicament activa** està integrada per les persones de setze o més anys d'edat que està dedicada a la producció de béns i serveis, en situació d'ocupats o aturats.

La relació entre la població aturada i l'activa és la **taxa d'atur**, l'indicador més estès per mesurar el nivell d'atur d'un territori. Òbviament, amb més precisió es coneguin les dues components de la relació, més acurada serà la taxa d'atur. En quant al numerador, les dades d'aturats s'obtenen de les llistes de desocupats del Servei Català d'Ocupació (SCO), que tenen un detall municipal. La informació que se n'extreu prové de l'explotació d'una base de dades de gestió (i no pas estadística) en la que els col·lectius que no disposen de drets a rebre prestacions queden subrepresentats per la manca d'interès que troben per registrar-se en les OTG.

La principal dificultat a l'hora de determinar amb exactitud el nombre de població activa actualitzat d'un municipi és la cadència temporal del càlcul de l'estimació activa. Un cop cada cinc anys, s'elaboren censos i padrons d'habitants que consisteixen en exhaustius estudis estadístics dels quals, d'entre molta altra informació, s'obté la població activa de cadascun dels municipis de la geografia espanyola.

Per altra banda, l'Institut Nacional de Estadística elabora, amb caràcter trimestral i amb un mínim detall territorial provincial, l'Enquesta de la Població Activa (EPA), que és una àmplia enquesta a partir de la qual s'obté la població activa.

Com a conseqüència, la taxa d'atur d'un àmbit territorial provincial o superior es calcula en base a la població activa obtinguda a partir de la trimestral EPA. Per contra, per a calcular una taxa d'atur municipal s'ha de recórrer a la darrera dada de població activa disponible que sovint no és vigent, o bé, s'ha de recórrer a una estimació actualitzada d'aquesta dada.

5.1.2: DADES DE L'ANY 2001

El Cens de l'any 2001, malgrat alguna mancança de rigor amb el que es va dur a terme, és una excel·lent eina per l'estudi de l'evolució de la població activa segons diferents paràmetres.

Una primera tendència que es detecta en un ràpid cop d'ull de les dades dels últims censos i padrons d'habitants és la lenta però constant incorporació de la dona al mercat de treball. Mentre tan sols el 35% de la força activa de la ciutat de l'any 1986 eren dones, la progressiva incorporació del col·lectiu femení al mercat de treball ha fet que, en el Cens de l'any 2001, la participació de la dona sobre el total de la població activa sigui del 44%.

Una altra manera de constatar el procés de la incorporació de la dona al mercat de treball seria observant l'evolució de les taxes d'activitat de cadascuna de les diferents franges d'edat. Segons el Padró del 1996, el 55% de la població femenina d'entre 16 i 64 anys eren actives (ocupades o aturades); l'any 2001, aquest percentatge s'incrementa fins el 67%. La franja d'edat que més incrementa la incorporació de la dona al mercat de treball és la d'entre 40 i 59 anys que, en tan sols cinc anys, passa d'una taxa d'activitat del 50% al 63%.

No tan sols creix la taxa d'activitat femenina sinó que la masculina també ho fa i en cinc punts percentuals. Un increment que es concentra en la franja d'edat dels joves. Mentre l'any 1996 tan sols el 53% dels homes d'entre 16 i 24 anys eren actius, aquest percentatge s'eleva fins el 66% l'any 2001.

Els homes d'entre 25 i 49 anys, amb una taxa d'activitat superior al 90%, es troben en el límit de la plena activitat. De fet, entre els anys 1996 i 2001, les diferents franges d'edat quinquennals que avarca entre els 30 i els 49 anys han disminuït la seva taxa d'activitat.

5.1.1: Població activa per gènere

Any	Homes		Dones		Total	
1986	16.304	65%	8.777	35%	25.081	100%
1991	16.986	60%	11.554	40%	28.540	100%
1996	16.370	58%	11.692	42%	28.062	100%
2001	17.466	56%	13.757	44%	31.223	100%

Font: INE i Idescat

5.1.2: Evolució de la població activa per franges d'edat

Franja d'edat	Homes			Dones			Total		
	Taxa activitat			Taxa activitat			Taxa activitat		
	2001	2001	1996	2001	2001	1996	2001	2001	1996
De 16 a 19 anys	625	47,9%	31,7%	464	35,4%	22,6%	1.089	41,6%	27,2%
De 20 a 24 anys	1.798	76,0%	68,4%	1.628	69,3%	61,8%	3.426	72,7%	65,2%
De 25 a 29 anys	2.524	92,2%	91,8%	2.069	84,3%	83,1%	4.593	88,4%	87,6%
De 30 a 34 anys	2.509	94,5%	95,9%	1.995	83,6%	79,8%	4.504	89,3%	87,9%
De 35 a 39 anys	2.372	93,6%	95,7%	1.945	82,5%	76,9%	4.317	88,2%	86,3%
De 40 a 44 anys	2.122	92,6%	95,2%	1.781	78,1%	68,2%	3.903	85,4%	81,9%
De 45 a 49 anys	1.846	91,0%	93,4%	1.454	71,0%	54,4%	3.300	80,9%	73,5%
De 50 a 54 anys	1.634	86,3%	88,7%	1.115	56,9%	43,1%	2.749	71,3%	65,0%
De 55 a 59 anys	1.240	74,8%	73,7%	803	42,5%	30,8%	2.043	57,6%	50,9%
De 60 a 64 anys	560	42,8%	35,7%	293	19,0%	13,7%	853	30,0%	23,6%
De 65 i més	236	4,2%	1,4%	210	2,5%	0,8%	446	3,2%	1,0%
Total	17.466	84,1%	78,6%	13.757	66,9%	55,2%	31.223	75,5%	66,8%

Font: INE i Idescat

Taxa d'activitat per franges d'edat. Població activa de la franja d'edat / Població de la franja d'edat
Total taxa d'activitat (criteri Eurostat): Polbació activa / població d'entre 16 i 64 anys

A nivell de formació, de la comparativa de la població de l'any 2001 respecte anys anteriors es constata una clara tendència d'increment del nivell formatiu. El 20,5% de la població activa de l'any 2001 té un nivell d'estudis superior; quan aquest percentatge tan sols era del 12,3% l'any 1986. Vist des de la perspectiva oposada, mentre el 70,2% de la població activa de l'any 1986 tenia un nivell d'estudis primaris, aquest percentatge es redueix fins al 52,4% en el Cens del 2001.

Manresa figura com una de les ciutats de Catalunya, juntament amb Vic, en el que la població amb estudis superiors té un pes més gran. Malgrat les moltes similituds que presenten les estructures de la població activa segons formació entre Manresa i Catalunya, ambdós àmbits territorials presenten grans diferències respecte països del nord d'Europa. La diferència principal entre Catalunya o Manresa respecte països de la Unió Europea com Dinamarca, Alemanya o el Regne Unit rau en la població amb un nivell de formació secundari. Entre un 50% i un 60% de la població activa d'aquests tres països té un

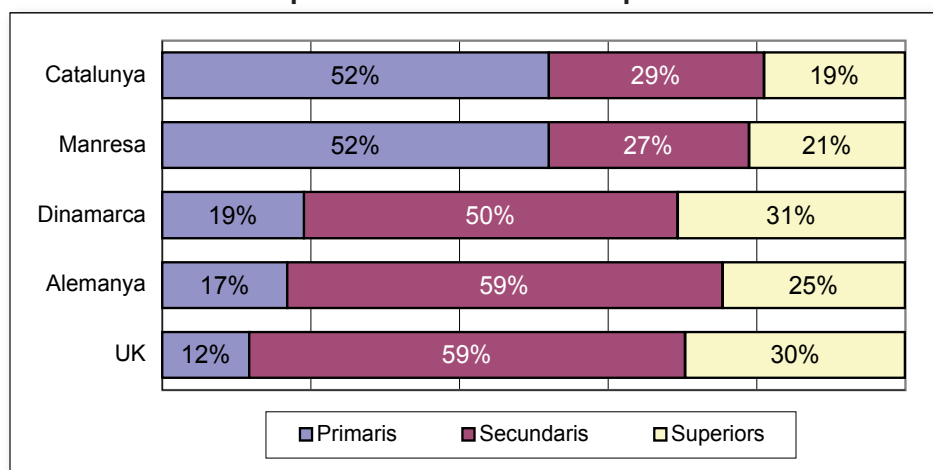
nivell de formació secundari. Per contra, a Catalunya aquest percentatge es redueix al 30%. Aquesta peculiar estructura catalana o manresana es tradueix en un dèficit per a cobrir llocs de treball en els quals es requereixen treballadors tècnics especialitzats.

5.1.3: Població activa per nivell de formació

Territori	Primaris	Secundaris	Superiors
Manresa			
Any 1986	70,2%	17,6%	12,3%
Any 1991	66,0%	20,0%	14,1%
Any 1996	54,9%	27,7%	17,4%
Any 2001	52,4%	27,1%	20,5%
	16.365	8.467	6.391
Altres àmbits territorials			
Berga	55,7%	27,6%	16,7%
Granollers	54,6%	28,5%	16,9%
Igualada	55,1%	27,6%	17,3%
Martorell	55,1%	31,6%	13,3%
Sabadell	55,8%	27,6%	16,6%
Solsona	54,7%	30,1%	15,1%
Terrassa	57,5%	26,6%	15,9%
Vic	54,1%	25,2%	20,6%
Catalunya	51,9%	28,8%	19,4%

Font: INE i Idescat

5.1.4: Comparativa de formació de la població activa

Font: Euroscat i Idescat

5.1.3: NECESSITAT ESTIMACIÓ POBLACIÓ ACTIVA

Per a que el càlcul de la taxa d'atur d'un territori sigui acurada, resulta indispensable que la dada de població activa s'ajusti el màxim possible a la realitat actual del mercat laboral. Les dades del Cens de l'any 2001, obtingudes tres anys enrera, no compleixen la condició d'actualitat requerida; una condició que en una etapa de forts canvis com l'actual s'ha de tenir especialment en consideració.

Mentre les dades del Cens del 2001 es van processar a partir d'una població de 63.981 persones, el nombre de persones empadronades a l'Ajuntament de Manresa a 31 de desembre del 2001 era de 65.779. D'entrada, cal tenir en compte doncs, que les dades del Cens del 2001 estan desinflades i deixen de banda 1.798 habitants, bona part dels quals pertanyen a població activa.

Cal afegir, a més a més, que en el període que va des del moment en el que es va realitzar el Cens fins l'actualitat, ha arribat a Manresa un important contingent de població. Bona part d'aquests nou vinguts són immigrants que arriben a Manresa a treballar, és a dir, població activa. Com a conseqüència, el contingent de població activa des de l'any 2001 fins l'actualitat, independentment de quina fos la dada real aleshores, ha augmentat considerablement.

Al llarg de la dècada dels 90, el contingent de la població activa de la ciutat va romandre constant dins un estret interval d'entre 28.000 i 29.000 persones. Per aquells anys, conseqüentment, no era necessari fer cap estimació de cap mena de l'hipotètic volum de població activa. Les quinquennals dades de l'Institut Nacional de Estadística conformaven una fiable base pel càlcul de la taxa d'atur de la ciutat.

Per contra, amb els constants increments de població dels últims anys, (de fet, la seva arribada respon bàsicament a motius de treball) les dades dels Padrons i els Censos de l'INE no romanen vigents durant cinc anys, fent-se indispensable elaborar una estimació de la població activa actual.

5.1.4: ESTIMACIÓ POBLACIÓ ACTIVA

El punt de partida de l'estimació del nombre de persones actives de la ciutat passa pel Cens de l'any 2001, d'on s'obté la darrera taxa d'activitat calculada. A partir del Cens, es dedueix que el 75% de la població de la ciutat d'entre 16 i 64 anys (taxa d'activitat segons el criteri Eurostat) està ocupada o aturada (població activa).

Un segon pas consisteix en conèixer l'evolució que la taxa ha tingut des de l'última disponible (2001) fins avui en dia, amb la finalitat de saber si la taxa ha crescut, s'ha mantingut estable o bé si ha disminuït.

En comprovar l'evolució de la taxa d'activitat segons el criteri d'Eurostat per a àmbits territorials propers que disposen d'Enquesta de Població Activa (EPA) com poden ser les quatre províncies catalanes, es constata que la taxa d'activitat s'ha incrementat al llarg dels anys 2002 i 2003. L'any 2004 es produeix, però, un canvi de tendència i la taxa remet a un nivell similar al que tenia l'any que es va elaborar el Cens. En considerar l'evolució de les dades provincials que ofereix l'EPA, les dades del Cens del 2001 de Manresa i les del Cens del 2001 de les quatre províncies catalanes, es pot inferir que la taxa de població activa de Manresa per l'any 2004, segons el criteri Eurostat, s'ubica dins l'interval d'entre el 72 i el 74%.

L'últim pas en el procés d'estimació de la població activa actual de la ciutat consisteix en aplicar la taxa d'activitat estimada de Manresa a les dades que el Padró continu de la població ofereix pel tram d'edat d'entre 16 i 64 anys. En aplicar el 72% de taxa d'activitat (que és la banda més prudent de la franja estimada del 72-74%) sobre la població potencialment activa (46.066 habitants) s'obté una població activa per l'any 2004 a la ciutat de Manresa de 33.168 persones.

5.1.5: Estimació de la població activa de Manresa

Àmbit territorial	Any 2001			Any 2002			Any 2003			Any 2004		
	16 a 64 anys	Actius	Taxa act.	16 a 64 anys	Actius	Taxa act.	16 a 64 anys	Actius	Taxa act.	16 a 64 anys	Actius	Taxa act.
EPA												
Províncies												
Barcelona	3.142	2.253	72%	3.150	2.283	72%	3.162	2.359	75%	3.331	2.381	71%
Girona	386	297	77%	390	301	77%	396	312	79%	436	325	74%
Lleida	240	168	70%	237	167	71%	233	165	71%	245	168	69%
Tarragona	411	300	73%	420	314	75%	421	318	76%	451	318	70%
Catalunya	4.179	3.019	72%	4.197	3.065	73%	4.211	3.154	75%	4.464	3.191	71%
CENS 2001												
Províncies												
Barcelona	3.275	2.396	73%									
Girona	377	282	75%									
Lleida	233	169	73%									
Tarragona	407	289	71%									
Catalunya	4.292	3.135	73%									
Manresa												
Cens 2001	41.356	31.223	75%									
Padró continu	42.582	32.149	75%	43.763	33.040	75%	44.532	33.621	75%	46.066	33.168	72%

Font: INE i Ajuntament de Manresa

Les dades en cursiva provenen d'aplicar el percentatge estimat de la taxa d'activitat

Les dades de Manresa corresponen a nombre d'habitants i les de les províncies estan en milers d'habitants

5.2: ATUR

5.2.1: EVOLUCIÓ

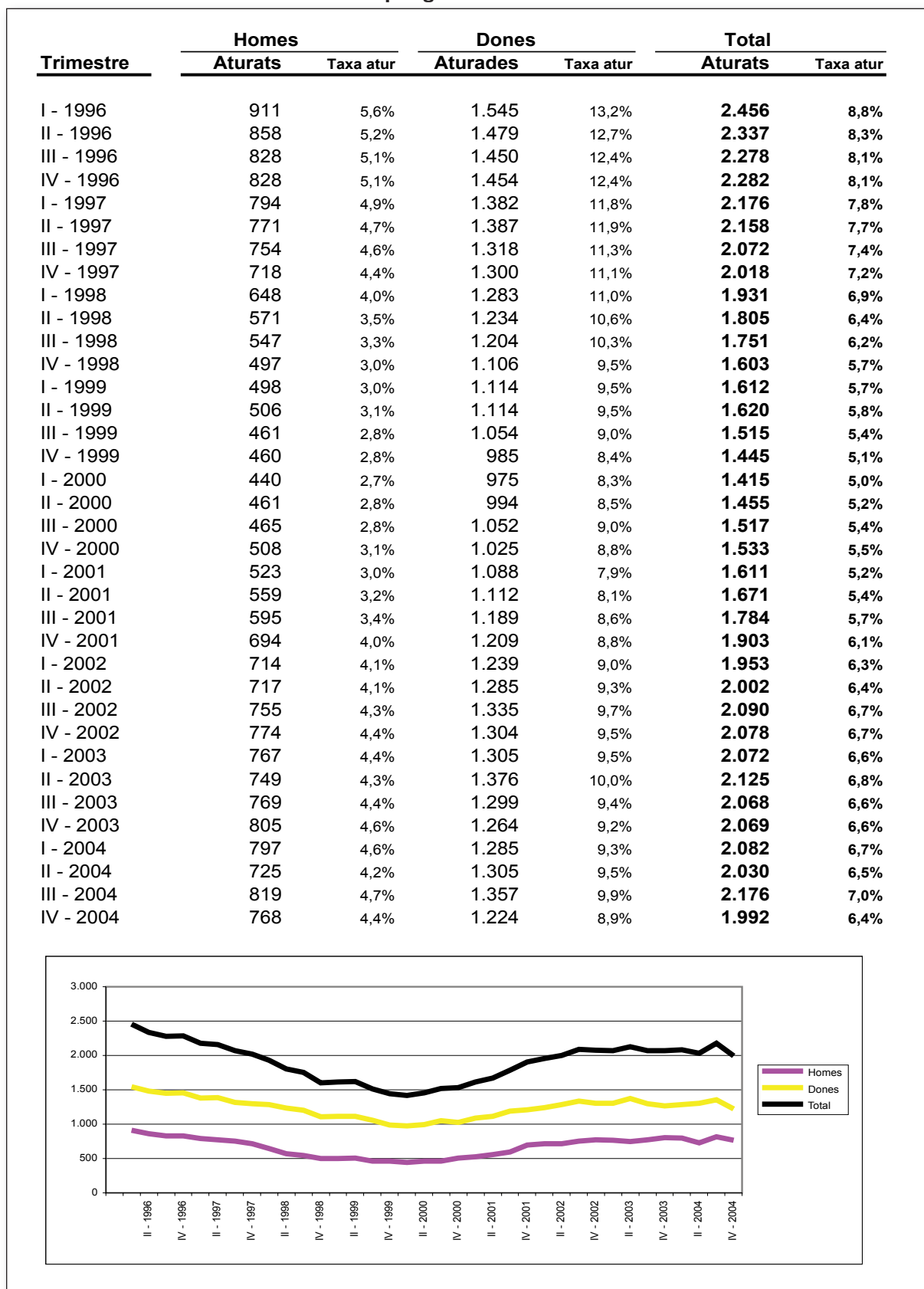
Durant el període que va des de finals del 1999 fins a finals del 2000, el nivell d'atur de Manresa va assolir els seus valors mínims, entorn les 1.500 persones. Al llarg de l'any 2001, el nivell de desocupats es va incrementar de forma contínua fins arribar als 2.000 aturats de l'any 2002. A partir d'aleshores, la desocupació de la ciutat ateny entorn 2.000 persones.

L'evolució de les dades de desocupació de Manresa de l'any 2004 s'han caracteritzat per dues peculiaritats:

- L'habitual forta punta d'atur dels mesos d'estiu ha estat més pronunciada l'any 2004 que no pas en anys anteriors.
- El mes de desembre de 2004 es registra un volum de desocupació per sota de la barrera psicològica dels 2.000 aturats, un fet que no es produïa des de maig del 2002.

Mentre el contingent de població activa de la ciutat creix dia a dia, el nombre d'aturats de Manresa a finals de l'any 2004 és el més baix dels últims 32 mesos (dos anys i mig) degut a dos factors. Per una banda, l'alta capacitat d'absorció de mà d'obra del mercat de treball de la ciutat i, per altra banda, el recompte del nombre d'aturats està desinflat en la mateixa mesura en que els desocupats que no disposen del dret a rebre prestacions estan subrepresentats per la manca d'incentius que troben en registrar-se a les oficines de treball de la Generalitat.

5.2.1: Aturats per gènere. Evolució trimestral

Font: Departament de Treball i indústria de la Generalitat de Catalunya

5.2.2: Aturats per gènere. Evolució mensual

Mes	Homes	Dones	Total
Gener - 2004	777	1.269	2.046
Febrer - 2004	766	1.293	2.059
Març - 2004	797	1.285	2.082
Abril - 2004	760	1.273	2.033
Maig - 2004	753	1.270	2.023
Juny - 2004	725	1.305	2.030
Juliol - 2004	777	1.374	2.151
Agost - 2004	815	1.360	2.175
Setembre - 2004	819	1.357	2.176
Octubre - 2004	770	1.308	2.078
Novembre - 2004	770	1.261	2.031
Desembre - 2004	768	1.224	1.992

Font: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya

5.2.2: COMPARATIVA TERRITORIAL

La diferència metodològica de càlcul de les taxes d'atur d'àmbits territorials diferents com poden ser el municipal i el comarcal respecte l'autonòmic i l'estatal dificulta la comparativa. No obstant, no deixa de ser cert que de calcular la taxa d'atur de la ciutat en base a les dades de població activa del Cens de l'any 2001 a calcular la taxa en base a l'estimació de la població activa, el diferencial entre una taxa i altra és tan sols de 0,4 punts percentuals.

La taxa d'atur de Manresa s'ha trobat, al llarg de tot l'any, lleugerament per sota de la taxa d'atur de la comarca.

La taxa d'atur de la ciutat de finals de l'any 2004, calculada en base al Cens del 2001, s'arregla amb la taxa catalana. Òbviament, de considerar la taxa calculada en base a l'estimació de la població activa, Manresa es situa gairebé mig punt percentual per sota de la catalana. La comparativa entre les taxes d'atur de Manresa i Espanya, situa la del municipi un parell de punts percentuals per sota de l'estatal.

5.2.3: Taxa d'atur per àmbit territorial

Mes	Manresa (1)	Manresa (2)	Bages (1)	Catalunya	Espanya
Gener - 2004	6,6%	6,2%	6,7%	6,7%	9,3%
Febrer - 2004	6,6%	6,2%	6,6%	6,5%	9,2%
Març - 2004	6,7%	6,3%	6,7%	6,4%	9,2%
Abril - 2004	6,5%	6,1%	6,7%	6,2%	9,0%
Maig - 2004	6,5%	6,1%	6,6%	6,1%	8,7%
Juny - 2004	6,5%	6,1%	6,7%	6,1%	8,6%
Juliol - 2004	6,9%	6,5%	7,3%	6,3%	8,3%
Agost - 2004	7,0%	6,6%	7,4%	6,5%	8,3%
Setembre - 2004	7,0%	6,6%	7,4%	6,5%	8,4%
Octubre - 2004	6,7%	6,3%	7,0%	6,5%	8,6%
Novembre - 2004	6,5%	6,1%	6,9%	6,6%	8,7%
Desembre - 2004	6,4%	6,0%	6,8%	6,5%	8,7%

Font: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya

(1) Taxa d'atur calculada en base al Cens de 2001. Manresa: 31.223. Bages: 76.207

(2) Taxa d'atur calculada en base a l'estimació de la població activa del 2003 de 33.500 persones

5.2.3: PERFIL DE L'ATURAT

Més enllà de determinar el nombre d'aturats de la ciutat i la seva evolució amb una comparativa de les principals ràtios amb d'altres àmbits territorials propers, esdevé imprescindible conèixer a quin perfil responen els 1.992 aturats registrats a Manresa el dia 31 de desembre del 2004.

Per gènere

A Manresa, el factor gènere és clau. Mentre el nombre de dones desocupades a la capital del Bages és de 1.224, el d'homes és 768. El 61,4% dels aturats de Manresa són dones. Es tracta d'una falta d'equilibri entre gèneres molt elevada que a nivell de taxes d'atur es tradueix en dos índexs ben diferenciats. La taxa d'atur dels homes és del 4,4%, una taxa inferior al 5%, que és el nivell d'atur considerat tècnicament de plena ocupació. La taxa d'atur femenina es troba 4,5 punts percentuals per sobre de la masculina.

Tot i tractar-se d'una xifra negativa, la relació entre el nombre de dones aturades sobre el total de persones desocupades ha mantingut una evolució favorable al llarg dels últims anys. Vist des de la perspectiva de l'evolució dels últims anys, es constata que, progressivament, s'ha passat del 69% de finals de l'any 1998 fins el 61% de finals de l'any 2004. Es tracta d'una evolució que inclou fortes fluctuacions. Així doncs, al llarg de l'any 2004, les oscil·lacions de la relació entre les dones desocupades sobre el total d'aturats va des del 64,3% del mes de juny fins el 61,4% del mes de desembre.

Fer-se una idea de l'elevat que implica el fet que tres de cada cinc aturats siguin dones és una tasca fàcil si es compara aquesta dada amb el valor que assoleix aquesta relació a d'altres àmbits territorials.

D'entrada, caldria situar l'òptim de la relació de dones desocupades sobre el total dels aturats en el 50%; Manresa es troba onze punts percentuals per sobre d'aquest òptim. De fet, es tracta d'un òptim que no és cap utopia, ja que per exemple, en el conjunt de l'Europa dels 25, els desocupats es distribueixen a parts iguals entre homes i dones. El valor que la ràtio assoleix en la major part dels països de la UE oscil·la entre el 47% i el 53%; amb països com el Regne Unit, Estònia o Suècia que tenen més homes aturats registrats que no pas dones.

Manresa també es troba ben per sobre del valor que aquesta ràtio assoleix en el conjunt del mercat laboral català que és del 55,9%, un valor de per sí prou elevat. A nivell de l'Estat espanyol, el 58,4% dels aturats són dones. Es tracta del segon país de la Unió Europea (25 membres) amb el valor de la ràtio més elevada, després de Grècia (63%). El pes de la desocupació femenina sobre el total d'atur de Manresa es situa dos punts percentuals per sota de Grècia i tres punts percentuals per sobre de l'Estat espanyol.

De factors que expliquin la desigualtat de gènere en el col·lectiu dels desocupats se'n poden trobar multitud, però tres d'ells destaquen per sobre de qualsevol altre:

- La cada cop més alta necessitat de les empreses de contractar personal amb una certa flexibilitat horària perjudica més al col·lectiu femení que no pas al masculí; degut a que, avui per avui, a la major part de les llars, la dona és qui assumeix la càrrega de les tasques que se'n deriven de la cura de la família.
- La crisi d'un sector de forta tradició d'ocupació femenina tan implantat a Manresa com és el tèxtil justifica, en part, que hi hagi més dones aturades a la ciutat que no pas a Catalunya en termes relatius.
- L'existència d'oficis de caràcter eminentment masculí com els del metall o la construcció, que es mostren molt tancats a col·lectius femenins, conforma una important restricció a l'hora de combatre la desigualtat de gènere en la desocupació.

En l'escenari actual del mercat laboral de la ciutat, no és casual que projectes duts a terme per l'Ajuntament de Manresa enfocats a inserir al mercat de treball col·lectius femenins, sovint immigrants, que es dediquen al servei d'atenció a les persones i les llars, tal i com podrien ser EMERGIM o TEMPUS, tinguin una bona acollida.

5.2.4: Evolució del pes de l'atur femení

Mes	Manresa	Bages	Catalunya	Espanya
I - 1996	62,9%	63,4%	n.d	n.d
II - 1996	63,3%	64,1%	n.d	n.d
III - 1996	63,7%	64,4%	n.d	n.d
IV - 1996	63,7%	64,9%	n.d	n.d
I - 1997	63,5%	65,4%	n.d	53,5%
II - 1997	64,3%	65,7%	n.d	54,6%
III - 1997	63,6%	65,7%	n.d	55,2%
IV - 1997	64,4%	66,3%	n.d	54,2%
I - 1998	66,4%	68,2%	n.d	55,9%
II - 1998	68,4%	70,1%	n.d	57,2%
III - 1998	68,8%	70,1%	n.d	57,9%
IV - 1998	69,0%	71,0%	n.d	56,6%
I - 1999	69,1%	71,0%	n.d	58,1%
II - 1999	68,8%	71,3%	n.d	59,4%
III - 1999	69,6%	72,1%	n.d	59,6%
IV - 1999	68,2%	72,1%	n.d	58,4%
I - 2000	68,9%	72,0%	59,3%	60,1%
II - 2000	68,3%	72,7%	60,5%	61,0%
III - 2000	69,3%	72,0%	60,3%	61,5%
IV - 2000	66,9%	70,1%	59,3%	59,8%
I - 2001	67,5%	69,5%	59,7%	60,8%
II - 2001	66,5%	69,2%	59,7%	61,3%
III - 2001	66,6%	68,3%	59,0%	61,0%
IV - 2001	63,5%	66,2%	57,6%	59,1%
I - 2002	63,4%	67,1%	57,4%	59,4%
II - 2002	64,2%	67,7%	58,1%	60,1%
III - 2002	63,9%	67,3%	57,8%	59,7%
IV - 2002	62,8%	66,0%	57,0%	57,8%
I - 2003	63,0%	65,4%	57,4%	59,6%
II - 2003	64,8%	66,9%	57,9%	60,1%
III - 2003	62,8%	65,9%	57,6%	59,9%
IV - 2003	61,1%	64,7%	56,5%	57,6%
I - 2004	61,7%	64,3%	57,2%	59,6%
II - 2004	64,3%	66,3%	58,0%	60,5%
III - 2004	62,4%	64,3%	57,2%	59,9%
IV - 2004	61,4%	63,5%	55,9%	58,4%

Font: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya

5.2.5: Pes de l'atur femení sobre el total d'aturats

Mes	Manresa	Bages	Catalunya	Espanya
Gener - 2004	62,0%	65,7%	57,0%	58,8%
Febrer - 2004	62,8%	64,9%	57,4%	59,4%
Març - 2004	61,7%	64,3%	57,2%	59,6%
Abril - 2004	62,6%	64,3%	57,0%	59,7%
Maig - 2004	62,8%	64,6%	57,0%	59,8%
Juny - 2004	64,3%	66,3%	58,0%	60,5%
Juliol - 2004	63,9%	66,1%	58,5%	60,4%
Agost - 2004	62,5%	65,0%	57,2%	59,4%
Setembre - 2004	62,4%	64,3%	57,2%	59,9%
Octubre - 2004	62,9%	64,8%	57,0%	59,8%
Novembre - 2004	62,1%	64,1%	56,8%	59,7%
Desembre - 2004	61,4%	63,5%	55,9%	58,4%

Font: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya

Per edat

La favorable evolució de les dades d'atur de l'any 2004 s'ha traduït, en línies generals i comparant desembre del 2004 amb desembre del 2003, en una disminució del nombre de desocupats de la major part de les diferents franges d'edat.

La franja d'edat que inclou les dones d'entre 20 i 34 anys és la que presenta la més favorable evolució respecte l'any anterior. No en va, de la comparativa del pes de les dones d'entre 20 i 29 anys sobre el total del col·lectiu femení per dos àmbits territorials diferents com Manresa i Catalunya es desprèn que mentre tan sols el 15% de les dones desocupades de la ciutat tenen entre 20 i 29 anys, aquest percentatge esdevé 5,6 punts percentuals superior en el cas del Principat.

L'altra cara de la moneda és la població femenina de més de 49 anys, que és un col·lectiu que ha vist incrementat el nombre d'aturades en un 6%. De fet, és el col·lectiu que presenta més diferències respecte Catalunya. Mentre que el 30% de tot el col·lectiu femení desocupat català són dones de més de 49 anys; en el cas de Manresa, aquesta franja d'edat ateny al 42% de tot el col·lectiu aturat femení. La situació d'atur de les dones de més de 49 anys conforma més aviat un problema estructural que no pas conjuntural, ja que bona part d'aquestes dones són aturades de llarga duració i amb dificultats reals per a incorporar-se al mercat de treball degut, en línies generals, a una manca de formació, a una escassa flexibilitat horària o simplement al fet de no disposar de vehicle propi. Es tracta d'una sèrie de factors que restringeixen en alta mesura el número d'ofertes a les que aquest col·lectiu es pot acollir, fent que moltes d'aquestes desocupades, en realitat i independentment de si ingressen prestacions econòmiques per part de l'Estat o no, estiguin vivint una mena de prejubilació. Dos exemples de professions que s'adaptin al perfil més comú d'aquest col·lectiu de desocupades serien el d'auxiliar de geriatria i el de netejadora.

En el cas dels homes, la lleugera disminució del nombre d'aturats respecte l'any anterior ha estat força homogènia entre gairebé cadascuna de les diferents franges d'edat quinquennals. El pes percentual de cadascuna de les diferents franges d'edat dels homes desocupats de Manresa manté moltes similituds amb l'estructura catalana.

El col·lectiu jove, que tradicionalment tenia serioses dificultats per incorporar-se al mercat de treball, gaudeix cada any d'una major facilitat per accedir al món laboral. Mentre que el 14,5% de la població activa de Manresa és menor de 25 anys, el percentatge de persones aturades sobre el total dels desocupats és del 12,2%. Cada dia més, el mercat laboral necessita de personal amb un alt grau de

flexibilitat; sent el col·lectiu jove el que mostra una major facilitat d'adaptació vers aquesta flexibilitat demandada. Sense cap mena de dubte, la consolidació de les empreses de treball temporal, després de deu anys de la seva implantació a Espanya, resulta un gran ajut a la inserció dels joves al mercat laboral. De la mateixa manera, les tasques dutes a terme pels serveis locals d'ocupació també han esdevingut una bona eina d'incorporació dels joves al mercat de treball. Malgrat que en el terreny de facilitar l'accés dels col·lectius joves al món laboral s'hagin fet positius avenços, bona part dels joves treballadors duen a terme les seves tasques professionals emparats per contractes temporals que inclouen unes condicions precàries no tan sols en l'aspecte econòmic.

5.2.6: Evolució aturats per grups d'edat

Franja d'edat	Desembre 2003			Desembre 2004			Difer. 2004-2003		
	H	D	Total	H	D	Total	H	D	Total
De 16 a 19 anys	37	29	66	31	39	70	-6	10	4
De 20 a 24 anys	88	82	170	91	67	158	3	-15	-12
De 25 a 29 anys	102	152	254	109	112	221	7	-40	-33
De 30 a 34 anys	102	166	268	92	135	227	-10	-31	-41
De 35 a 39 anys	71	122	193	83	123	206	12	1	13
De 40 a 44 anys	63	112	175	58	103	161	-5	-9	-14
De 45 a 49 anys	67	128	195	58	127	185	-9	-1	-10
De 50 a 54 anys	72	173	245	61	178	239	-11	5	-6
De 55 a 59 anys	83	222	305	83	221	304	0	-1	-1
> 60 anys	120	78	198	102	119	221	-18	41	23
Total	805	1.264	2.069	768	1.224	1.992	-37	-40	-77

Font: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya

5.2.7: Comparativa aturats per grups d'edat

Franja d'edat	Manresa			Catalunya		
	H	D	Total	H	D	Total
De 16 a 19 anys	4,0%	3,2%	3,5%	5,1%	2,8%	3,8%
De 20 a 24 anys	11,8%	5,5%	7,9%	7,7%	9,9%	8,9%
De 25 a 29 anys	14,2%	9,2%	11,1%	8,5%	10,3%	9,5%
De 30 a 34 anys	12,0%	11,0%	11,4%	8,7%	11,0%	10,0%
De 35 a 39 anys	10,8%	10,0%	10,3%	9,8%	12,4%	11,2%
De 40 a 44 anys	7,6%	8,4%	8,1%	9,9%	7,3%	8,4%
De 45 a 49 anys	7,6%	10,4%	9,3%	11,7%	14,3%	13,1%
De 50 a 54 anys	7,9%	14,5%	12,0%	12,1%	6,3%	8,9%
De 55 a 59 anys	10,8%	18,1%	15,3%	13,1%	12,9%	13,0%
> 60 anys	13,3%	9,7%	11,1%	13,5%	12,7%	13,0%
Total	38,6%	61,4%	100,0%	44,1%	55,9%	100,0%

Font: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya

Dades a 31/12/2004

Per nivell de formació

Dels 1.992 aturats de Manresa, 1.622 tenen un nivell d'estudis primari. El pes que els aturats amb estudis primaris tenen sobre el conjunt de la població desocupada no es correspon amb el pes que la població activa amb el mateix nivell d'estudis té sobre el conjunt de la població activa. Mentre el 52% de la població activa té un nivell d'estudis primaris, aquest percentatge s'eleva fins el 81% en el cas de la població aturada.

Vist des de la perspectiva de la població amb un nivell d'estudis superior, la situació és totalment inversa. Mentre que el 20% de la població activa disposa d'una diplomatura o llicenciatura, tan sols el 4% de la població aturada té un nivell d'estudis superior.

Del contrast de les dades de formació de la població activa i la població desocupada es desprèn una evidència: A més alt nivell de formació, més facilitat existeix per adaptar-se a les exigències del món laboral. Sense cap mena de dubte, la formació és una de les millors eines, sinó la millor, per a combatre l'atur. Es tracta d'una formació entesa en el seu sentit més ampli i incloent totes les accepcions possibles: La formació contínua, la formació complementària, el reciclatge o els cicles formatius.

El món laboral cada dia és més competitiu i qui no disposa d'uns coneixements especialitzats i actualitzats passa a ser candidat a ocupar alguna vacant mal remunerada. A tall d'exemple, la figura del peó industrial que no necessita de cap coneixement per dur a terme el seu ofici ha deixat d'existir, ocupant el seu lloc de treball un operari de maquinària de control numèric. La diferència és substancial. Un peó industrial sense formació pot desenvolupar les seves tasques, un operari de maquinària no.

No deixa de ser cert, però, que l'àmbit professional de bona part de la població amb un nivell d'estudis superior no correspon amb l'enfocament dels estudis cursats, degut a que el mercat no té capacitat per absorbir l'excés de llicenciats de determinades carreres. Les llicenciatures que promouen més llicenciats que no pas pot absorbir el mercat de treball són moltes. Són molts els historiadors, filòsofs, biòlegs, periodistes, juristes o filòlegs que no desenvolupen les seves tasques professionals dins la seva especialització. Es tracta de col·lectius que mostren, no obstant, una sorprenent elevada capacitat d'adaptació a les necessitats del mercat de treball.

5.2.8: Aturats segons nivell de formació

Nivell d'estudis	Aturats a 31/12/2004		Població activa	
	Aturats	%	Actius	%
Primaris	1.622	81,4%	16.365	52,4%
Secundaris	289	14,5%	8.467	27,1%
Superiors	81	4,1%	6.391	20,5%
Total	1.992	100%	31.223	100%

Font: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya i Cens 2001

Per sector econòmic

La disminució del nombre d'aturats de finals de l'any 2004 respecte dotze mesos enrere s'ha concentrat en els aturats procedents de la indústria i la construcció.

Malgrat la disminució en 2,6 punts percentuals de la participació del nombre d'aturats procedents del sector secundari sobre el total de desocupats de la ciutat, la proporció d'aturats que provenen de la indústria no es correspon amb el pes que els assalariats del sector tenen sobre el total de la indústria. Mentre tan sols una quarta part dels assalariats de Manresa desenvolupa les seves tasques professio-

nals al sector industrial, una tercera part dels desocupats de la ciutat prové d'aquest sector. El sector del metall és un bon exemple d'una gran paradoxa: La manca de peons qualificats coexisteix amb 695 aturats que provenen del sector secundari.

En termes de nombre d'aturats, la construcció també presenta una favorable evolució durant els últims dotze mesos. Els 135 aturats que provenen de la construcció conformen una xifra un 10,6% inferior al nombre d'aturats registrat un any enrere. Tot i que els analistes coincideixen en preveure el final de l'època de bonança del sector, a la construcció coexisteix un elevat nivell d'atur amb una manca d'especialistes professionals com podrien ser fusters, llaners o electricistes.

El fet que el nombre de desocupats que prové del sector serveis s'hagi mantingut constant contrasta amb la disminució del nombre d'aturats registrats a Manresa. El pes dels aturats procedents del sector terciari sobre el total dels aturats augmenta en 2,2 punts percentuals. No obstant, no existeix una equivalència entre el pes dels aturats procedents del sector terciari amb el pes que els assalariats del sector tenen sobre el conjunt de l'economia manresana. Així doncs, mentre més de dues terceres parts dels assalariats de la ciutat treballen al sector terciari, tan sols provenen d'aquest sector el 54,8% dels aturats.

5.2.9: Aturats segons sectors econòmics

Sector	Desembre 2003			Desembre 2004		
	Aturats	%	% Assal.	Aturats	%	% Assal.
Agricultura	3	0,1%	0,1%	8	0,4%	0,1%
Indústria	775	37,5%	20,9%	695	34,9%	23,8%
Construcció	151	7,3%	7,6%	135	6,8%	7,4%
Serveis	1.088	52,6%	71,4%	1.092	54,8%	68,6%
Sense ocupació anterior	52	2,5%		62	3,1%	
Total	2.069	100,0%	100,0%	1.992	100,0%	100,0%

Font: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya

El nombre d'aturats sense ocupació anterior tan sols representa el 3,1% dels aturats. Els 62 aturats sense ocupació anterior conformen un nivell molt baix, malgrat que el nombre d'aturats d'aquest col·lectiu s'hagi incrementat al llarg de l'últim any. Mentre que el 7,1% dels desocupats de Catalunya són aturats sense ocupació anterior, a Manresa aquest percentatge es redueix a menys de la meitat.

En línies generals i sobretot en el sector serveis, es dona la paradoxa que un gruix considerable d'ofertes de treball conviuen amb un important contingent de persones aturades. No deixa de ser cert, però, que bona part de les ofertes de treball no cobertes presenten una sèrie de restriccions com flexibilitat horària, disponibilitat geogràfica o bé un alt nivell de formació que no es correspon amb la remuneració. Es tracta d'ofertes mal remunerades que no acostumen a ser cobertes per professionals que s'adaptin a les exigències que el lloc de treball requereix.

5.3: CONTRACTACIÓ

El contracte de treball és un acord entre empresari i treballador, mitjançant el qual el treballador s'obliga a desenvolupar serveis per compte de l'empresari i sota la seva direcció, a canvi d'una retribució. El fet que els empresaris estiguin obligats a comunicar el contingut dels contractes de treball i les seves pròrrogues a les oficines públiques d'ocupació fa que cap contracte de treball quedi al marge de l'Administració. D'aquesta manera, les oficines públiques d'ocupació gestionen una informació que considera l'absoluta totalitat dels contractes registrats i que assoleix un nivell de detall territorial municipal. L'explotació estadística d'aquesta informació aporta un elevat valor afegit en el coneixement del mercat laboral.

S'ha de tenir en compte, de totes formes, que el nombre de contractes registrats, inclòs en un àmbit territorial ample com pugui ser el català i per un espai de temps extens com pugui ser un any natural, presenta elevades fluctuacions. En considerar un àmbit territorial petit com Manresa, aquestes oscil·lacions s'accentuen.

5.3.1: Contractes registrats a Manresa

Any	Indefinit	Temporal	Parcial	Total
Any 1998	2.368	23.526	6.874	25.894
Any 1999	2.036	17.114	4.464	19.150
Any 2000	2.764	20.915	5.451	23.679
Any 2001	2.288	13.694	4.512	15.982
Any 2002	3.416	17.821	6.243	21.238
Any 2003	2.594	16.508	4.999	19.102
Any 2004	2.793	19.917	6.087	22.710

Font: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya

Una prova de les grans fluctuacions a les que està subjecte la contractació és l'increment del 19% del nombre de contractes registrats l'any 2004 respecte l'any anterior, tant en el cas de Manresa com en el cas de Catalunya.

Al llarg de l'any 2004, s'han registrat un total de 22.710 contractes a Manresa, una xifra elevada si es compara amb anys anteriors. La contractació expressada en relació a la població activa permet fer una comparativa entre diferents àmbits territorials. Així doncs, en el cas de Manresa, s'han registrat 73 contractes per cada cent persones actives (Cens 2001); un índex sensiblement inferior al valor que aquesta relació presenta en el cas del Principat, on s'han registrat 79 contractes per cada cent persones actives.

Indefinida

La contractació indefinida es considera sovint sinònim d'un mercat de treball ferm, en el què es dona una correlació inversament proporcional entre el nivell de contractació indefinida i el nivell de precarietat del mercat laboral. A més contractació indefinida, menys precarietat. I viceversa, a menys contractació indefinida, més precarietat.

Al llarg de l'any 2004, s'han registrat a Manresa un total de 2.793 contractes indefinits, un 7,7% més que l'any anterior. Una manera per facilitar la comparativa de nivells de contractació indefinida entre diferents àmbits territorials consisteix en relacionar el nombre de contractes indefinits registrats sobre el total de la contractació registrada. D'aquesta forma, es constata que el 12,3% dels contractes registrats a Manresa al llarg de l'any 2004 han estat indefinits; una dada que està en sintonia amb Catalunya (12,5%) i ben per sobre que en el conjunt de l'estat espanyol (8,7%).

Si bé de la comparativa del nivell de contractació indefinida amb altres àmbits territorials s'extreuen unes conclusions favorables, en el cas d'examinar l'evolució que aquesta ràtio ha presentat a Manresa es constata una situació no tan favorable. En el cas de Catalunya, el valor de la ràtio es manté constant, any rera any, entorn el 13%. L'evolució de la relació entre la contractació indefinida sobre el volum total de contractació ha seguit una trajectòria descendent al llarg dels últims anys a Manresa (16,1% l'any 2002, 13,6% l'any 2003 i 12,3% l'any 2004).

5.3.2: Contractació indefinida / contractació total

Mes	Manresa	Bages	Catalunya	Espanya
Gen-04	12,9%	13,4%	11,9%	8,2%
Feb-04	16,2%	15,8%	14,4%	9,7%
Mar-04	18,3%	16,8%	15,1%	10,2%
Abr-04	16,1%	16,1%	13,8%	10,1%
Maig-04	14,8%	14,3%	13,3%	9,6%
Juny-04	12,3%	12,3%	11,7%	8,4%
Jul-04	10,5%	11,1%	10,6%	7,5%
Ago-04	6,9%	11,1%	10,2%	7,2%
Set-04	10,1%	11,8%	12,1%	8,4%
Oct-04	9,7%	12,1%	12,6%	8,7%
Nov-04	12,1%	12,9%	12,5%	8,6%
Des-04	10,3%	11,2%	11,6%	7,5%
Total any 2004	12,3%	13,0%	12,5%	8,7%

Font: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya

5.3.3: Contractació temps parcial / total contractació

Mes	Manresa	Bages	Catalunya
Gen-04	22,1%	16,3%	27,7%
Feb-04	23,1%	18,2%	24,3%
Mar-04	23,2%	18,0%	24,8%
Abr-04	24,7%	24,7%	24,6%
Maig-04	21,4%	18,1%	24,4%
Juny-04	27,9%	22,0%	24,1%
Jul-04	28,3%	24,8%	25,2%
Ago-04	26,7%	24,8%	23,8%
Set-04	27,8%	25,7%	26,6%
Oct-04	30,4%	28,9%	29,4%
Nov-04	32,5%	27,1%	28,0%
Des-04	28,9%	22,8%	28,3%
Total any 2004	26,8%	22,5%	25,9%

Font: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya

Temps parcial

S'entén com a contracte a temps parcial la prestació de serveis durant un nombre d'hores al dia, a la setmana, al mes o a l'any inferior a la jornada de treball d'un treballador a temps complet comparable.

Entorn una quarta part dels contractes que es registren a la ciutat són a temps parcial. Al llarg de l'any 2004, es van registrar a Manresa un total de 6.087 contractes d'aquest tipus. Si bé el nivell de contractació a temps parcial a Manresa (26,8% de la contractació total) és molt similar a Catalunya (25,9%), les evolucions que ambdós territoris han experimentat per arribar en aquests registres han estat ben diferents. Mentre que el pes de la contractació a temps parcial en el cas del Principat s'ha anat incrementant de forma constant en poc més d'un punt percentual per any, passant des del 20,0% de l'any 2000 fins assolir el 25,9% de l'any 2004; en el cas de Manresa ha mantingut oscil·lacions accentuades que van des del 23,0% de l'any 2000 fins el 29,4% de l'any 2002.

Un dels components que la contractació a temps parcial porta implícit és el factor gènere. No en va, dues terceres parts dels contractes a temps parcial registrats tant a Manresa com a Catalunya els signen dones.

Per gènere

Per primer cop des de que l'any 1998 l'Ajuntament de Manresa va començar a registrar informàticament les dades que fan referència a contractació, les dones han signat més contractes que no pas els homes.

Dels 22.710 contractes registrats a Manresa al llarg de l'any 2004, les dones han signat 11.941 i els homes 10.769. S'ha de tenir en consideració, no obstant, que 4.077 dels contractes registrats per dones eren a temps parcial, que és una modalitat de contracte amb un clar predomini del gènere femení. Una tercera part dels contractes que signen les dones són a temps parcial. Per contra, tan sols un 19% dels contractes registrats per homes no són a temps complet.

Pel que fa referència a la contractació a temps complet, el 52,7% dels contractes d'aquest tipus registrats al llarg de l'any 2004 han estat signats per homes. Es tracta d'una dada que, si bé pot semblar que no ajudi a combatre la desigualtat existent en la desocupació a nivell de gènere, presenta una lectura positiva quan es compara amb el valor que aquest percentatge assolía en anys anteriors.

5.3.4: Contractació total i parcial per gènere

Modalitat	Homes		Dones		Total	
Temps complet	8.759	52,7%	7.864	47,3%	16.623	100%
Temps parcial	2.010	33,0%	4.077	67,0%	6.087	100%
Total any 2004	10.769		11.941		22.710	

Font: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya

5.4: OCUPATS

5.4.1: NOTA METODOLÒGICA

Les dades d'assalariats s'obtenen a partir de l'explotació de la base de dades del Règim General de la Seguretat Social. En tractar-se d'una base de dades de caràcter administratiu, els registres que contempla estan constantment actualitzats.

La seqüència de les dades no és homogènia degut a que a partir de juny de 2004 es produeix un canvi metodològic en el criteri de territorialització. Fins aquella data, els treballadors d'una empresa s'assignaven al municipi on consta el domicili fiscal de l'empresa. A partir del segon trimestre del 2004, en canvi, el criteri d'assignació del lloc de treball dels assalariats es basa en el municipi on el centre de cotització desenvolupa la seva activitat econòmica, que no coincideix forçosament amb el municipi del domicili fiscal.

Si bé el criteri emprat a partir de juny de 2004 s'ajusta més a la realitat socioeconòmica del municipi, es té l'inconvenient d'una manca d'homogeneïtat de la sèrie. La sèrie històrica no es pot referir i no es pot valorar aleshores l'impacte real en nombre d'assalariats atribuïble exclusivament al canvi de criteri de municipalització. El nombre d'assalariats a Manresa en el segon trimestre del 2004, sota el nou criteri de territorialització és de 25.798; mentre que en el primer trimestre del 2004 (criteri antic) era de 24.553. El diferencial d'entre ambdues dades és de 1.245 assalariats. Cal atribuir la totalitat d'aquest increment al canvi de criteri? Si bé es fa impossible resoldre l'interrogant, sí que es pot assegurar que part de l'increment del nombre d'assalariats prové del canvi metodològic. La mitjana de l'increment del nombre d'assalariats entre els mesos de març i juny dels últims anys és de l'1%, l'increment entre finals del primer i segon trimestre de l'any 2004 ha estat del 5%. En números absoluts, es tracta d'un augment de 1.200 assalariats que s'ha concentrat en el sector industrial.

5.4.2: ASSALARIATS

El nombre d'assalariats de Manresa s'ha incrementat en un 7,6% al llarg de l'any 2004. Resulta obvi que part de l'increment s'ha d'atribuir al canvi metodològic, però l'altra part dels nous 1.789 assalariats de la ciutat és fruit de la favorable conjuntura de l'economia.

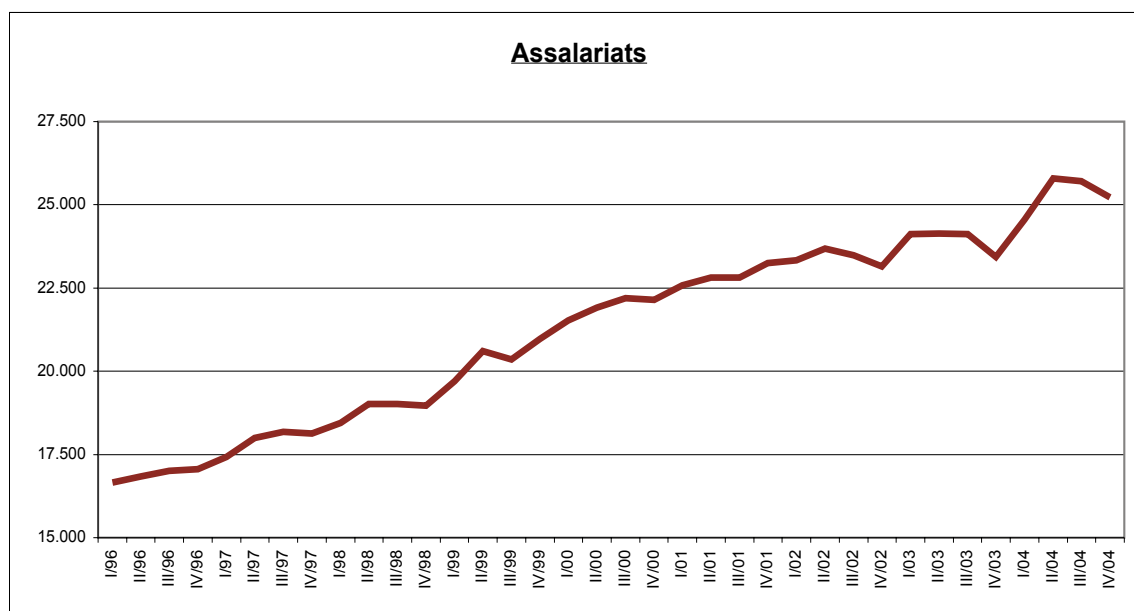
Una previsió de l'escenari futur dels assalariats de Manresa contemplaria un sector industrial amb una creixent dificultat per crear nous llocs de treball. Dins un context d'una economia globalitzada, la supervivència del sector secundari, més que la de cap altre sector econòmic, passa per que cadascun dels recursos emprats ofereixi un rendiment màxim. La competitivitat de la indústria exigeix optimitzar la productivitat en termes de rendibilitat financera més aviat que no pas en guanys de quotes de mercat a partir d'augmentos de producció sustentats en increments del nombre de treballadors contractats. En un context d'elevats costos salarials com és el de l'Europa Occidental, es fa difícil pensar que el sector secundari pugui incrementar el seu volum de negocis (sense perjudicar la rendibilitat financera) a partir de contractar més mà d'obra. Cal preveure a mitjà termini, que la indústria de Manresa segueixi ocupant entorn 6.000 assalariats.

Més favorable resulta el clima d'extrema bonança que viu el sector de la construcció en el què, a 31 de desembre de 2004, 1.875 assalariats duen a terme les seves tasques professionals. Els analistes coincideixen en preveure un fre en el creixement de l'activitat constructora a curt o mitjà termini. Aquest fre no hauria de comportar forçosament un descens del nombre d'assalariats que operen en el sector, ni tan sols una disminució pronunciada del nombre de treballadors que per compte propi desenvolupen les seves tasques professionals dins el sector; sinó més aviat, cal preveure una estabilització en termes de volum de negocis per part dels treballadors autònoms.

L'oferta de serveis de Manresa ultrapassa les necessitats de la pròpia ciutat degut a que es tracta d'una oferta concebuda per la demanda d'una àrea que va més enllà de la superfície del municipi. Manresa exerceix de centre d'un sistema urbà que va més enllà dels seus límits administratius. Cal esperar, a mitjà termini, un increment de la població assalariada en el sector serveis en els mateixos termes en que cal preveure el creixement demogràfic del territori i en la mateixa mesura que l'oferta de serveis s'amplia a nous camps o àmbits.

5.4.1: Assalariats per sector econòmic. Evolució trimestral

Sector	I-2003	II-2003	III-2003	IV-2003	I-2004	II-2004	III-2004	IV-2004
Agricultura	20	26	20	24	20	31	23	26
Indústria	5.124	4.921	4.896	4.900	4.906	6.109	6.025	6.008
Construcció	1.721	1.861	1.884	1.782	1.908	1.944	1.873	1.875
Serveis	17.255	17.335	17.312	16.732	17.719	17.714	17.784	17.318
Total	24.120	24.143	24.112	23.438	24.553	25.798	25.705	25.227

Font: Diputació de Barcelona a partir de dades de l'INSS

5.4.3: TREBALLADORS PER COMPTE PROPÍ

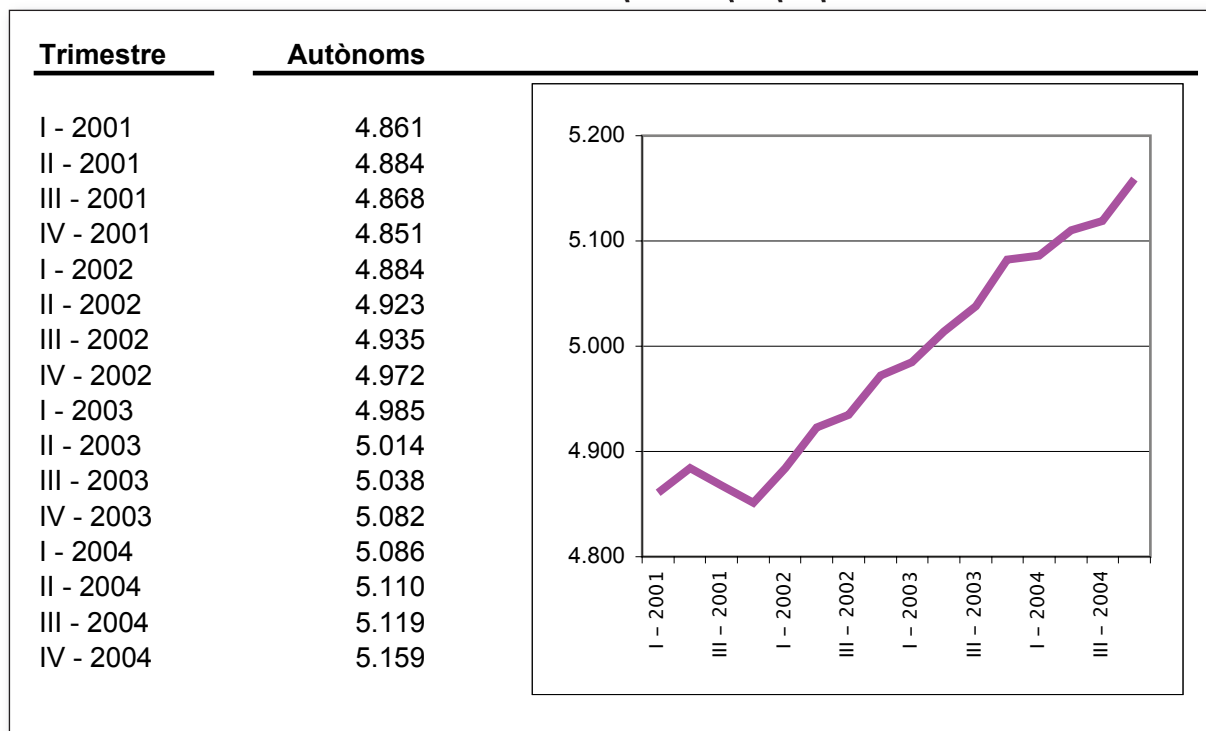
El nombre de treballadors autònoms a Manresa a 31 de desembre de 2004 és de 5.159, una xifra un 1,5% superior a la registrada dotze mesos enrere. No existeix una correlació directa de la distribució que els treballadors assalariats i els autònoms tenen dins els quatre sectors bàsics de l'economia. Les dues principals diferències apareixen en el sector secundari i en el de la construcció.

Dins el món de la indústria, té més pes la figura de l'assalariat que no pas la del treballador autònom. El 24% dels treballadors assalariats de Manresa desenvolupen la seva activitat laboral dins el sector secundari, d'entre els autònoms només el 13%.

En el món de la construcció succeeix l'inrevés, mentre el 15% dels treballadors per compte propi dedica la seva vida laboral al sector de la construcció; aquest sector tan sols ocupa el 7% dels treballadors assalariats.

La tan prevista desacceleració del creixement de l'activitat constructora pot suposar un fre en el ritme de creació de nous llocs de treball autònoms. Per altra banda, però, la cada cop major tendència vers l'auto-ocupació condueix a preveure un increment en el nombre de treballadors per compte propi en el sector serveis (serveis informàtics, consultors...). Si es té en compte que el nombre de treballadors autònoms de Manresa creix, trimestre rera trimestre, a un ritme moderat però constant, es pot preveure que en un parell o tres d'anys el nombre de treballadors per compte propi de Manresa es situï entorn els 5.500.

5.4.2: Treballadors per compte propi

Font: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya

6

Indústria

6. INDÚSTRIA

6.1: LA INDÚSTRIA A MANRESA

Les empreses industrials sumen el 14% del total del teixit empresarial de Manresa i ocupen el 24% dels assalariats que hi treballen: uns valors prou importants per a una ciutat que es defineix fonamentalment com de serveis, però que no pot obviar el pes de la seva tradició manufacturera. No obstant això, val a dir que el sector secundari de la ciutat viu, des de fa uns quants anys, una situació d'estancament-recessió que contrasta amb un context general de creixement. Així, l'índex industrial que elabora el servei d'estudis de la Caixa de Pensions¹ ha passat de 199, el 2001 a 190, el 2004, una reducció de 9 punts, que és significativa perquè coincideix amb una lleugera pèrdua de llocs de treball assalariats en el sector. L'ocupació per compte d'altri a la indústria de Manresa va passar de 6.101 llocs de treball a 6.008 entre el segon i el quart trimestre del 2004², una diferència negativa de 93, en xifres absolutes, i del 1,5%, en termes relatius.

6.1: Índex industrial

Any	Índex de Manresa (1)
1998	200
1999	191
2000	153
2001	199
2002	197
2003	190
2004	179

Font: Servei d'estudis de "La Caixa"

(1) Espanya = 100.000

L'activitat industrial que ocupa més treballadors a Manresa és la transformació del cautxú i les matèries plàstiques, amb 1.405 llocs de treball i un pes relatiu del 23,4% sobre l'ocupació total del sector secundari. De fet, cal vincular-la pràcticament a un únic centre de treball, la multinacional Pirelli. Tanmateix, també és important, pel que fa a la generació d'ocupació, la fabricació de productes metàl·lics, amb el 14% dels llocs de treball assalariats del sector secundari, el tèxtil, amb l'11%, i la construcció de maquinària i equip, amb el 10%. De fet, el sector metal·lúrgic, entès de forma àmplia (des de la metal·lúrgia bàsica fins a la fabricació de vehicles), és l'activitat que genera més llocs de treball industrials a la ciutat, amb una quota del 36% del total.

El subsector de la fabricació de productes metàl·lics ha experimentat una reducció notable del nombre de llocs de treball. Registra una diferència negativa de 47 treballadors assalariats entre el segon i el quart trimestres del 2004, una baixada relativa de l'ocupació del 5%. Aquest subsector inclou activitats com ara la construcció d'estructures metal·liques i la forja.

La indústria alimentària i les arts gràfiques són dues activitats industrials amb una presència també important a Manresa. En general, han seguit una tendència a la reducció de plantilles, amb baixades d'entre el 3 i el 4%. En canvi, la fabricació de vehicles de motor ha aconseguit mantenir-se i fins i tot incrementar en un 1,2% la seva ocupació assalariada. En general, podem constatar que es tracten de variacions mínimes que insinuen una actitud prudent del teixit empresarial davant una situació d'estancament.

¹ La Caixa de Pensions publica anualment un índex industrial al seu Anuario Económico de España. És una xifra expressada en tant per cent mil que mesura el pes de sector secundari, inclosa la construcció, sobre el total de l'economia espanyola. L'índex s'elabora en funció dels impostos d'activitat econòmica i atorga un valor de 100.000 al total de l'economia de l'Estat.

² El Departament de Treball, proveïdor de les dades d'afiliació a l'INSS, va modificar la metodologia de territorialització d'aquesta informació a partir del segon trimestre del 2004. El canvi no permet refer la sèrie històrica i, per tant, no es poden comparar les dades recollides abans i després de la modificació.

6.2: Empreses i assalariats dels subsectors d'indústria

Sector:	2004 4T	
	Empr.	Assal.
14 - Extracció de minerals no metàl·lics ni energètics	2	6
15 - Indústries de productes alimentaris i begudes	40	483
17 - Indústria tèxtil	44	634
18 - Indústria de la confecció i de la pel·leteria	16	143
19 - Preparació i curtint i acabat del cuir; fabricació d'articles de marroquineria	2	22
20 - Indústria de la fusta i el suro, excepte mobles; cistelleria i esparte	31	134
21 - Indústria del paper	0	0
22 - Edició, arts gràfiques i reproducció de suports gravats	30	366
24 - Indústria química	7	36
25 - Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	12	1.405
26 - Indústries d'altres productes minerals no metàl·lics	10	206
27 - Metal·lúrgia	10	166
28 - Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equip	92	818
29 - Indústria de la construcció de maquinària i equip mecànic	41	612
31 - Fabricació de maquinària i material elèctric	11	121
32 - Fabricació de material electrònic; fabricació d'equip i aparells de ràdio	1	10
33 - Fabricació d'equip i instruments mèdic-quirúrgics, de precisió òptica	5	12
34 - Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	14	420
35 - Fabricació d'altre material de transport	0	0
36 - Fabricació de mobles; altres indústries manufactureres	24	259
37 - Reciclatge	0	0
40 - Producció i distribució d'energia elèctrica, gas, vapor i aigua calent	2	16
41 - Captació, depuració i distribució d'aigua	2	139
Total	396	6.008
1 - Ind. extractives, d'alimentació, tèxtils, confecció, del cuir, calçat	104	1.288
2 - Ind. de la fusta, suro, paper, arts gràfiques, ref. petroli, químiques	233	3.743
3 - Mat. equips elèctrics, fab. material de transport, altres indústries	55	822
4 - (excepte 45) - Energia elèctrica, gas i aigua	4	155
Total	396	6.008

Font: Diputació de Barcelona a partir de dades de l'INSS

6.2: LA METAL·LÚRGIA

La indústria metal·lúrgica³ comptava, a finals del 2004, amb 2.159 assalariats al Bages distribuïts en 174 centres de treball, unes xifres que dibuixaven un sector integrat per empreses amb unes plantilles de dimensió més aviat reduïda, de 12,4 treballadors de mitjana. Amb tot, és important destacar que ocupava el 36% dels treballadors industrials per compte d'altri de la comarca i el 9% del conjunt de llocs de treball assalariats de la seva economia. De fet, el pes dels assalariats en el sector del metall al Bages és sensiblement superior a la mitjana de Catalunya⁴.

³ Aquesta anàlisi considera indústria metal·lúrgica el conjunt d'activitats que s'apleguen sota els epígrafs 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34 i 35 del CNAE. Inclou, doncs, la metal·lúrgia pròpiament dita, la fabricació de productes metàl·lics, la construcció de maquinària i equip mecànic, la fabricació de maquinària i material elèctric, la fabricació de material electrònic, la fabricació d'instruments de precisió, la fabricació de vehicles de motor i la d'altres materials de transport.

⁴ DURO, J.A. i JOVELL, L. (2005). *El sector del metall al Bages: situació, evolució i perspectives*. Fundació Universitària del Bages. Escola Universitària d'Estudis Empresarials. Manresa.

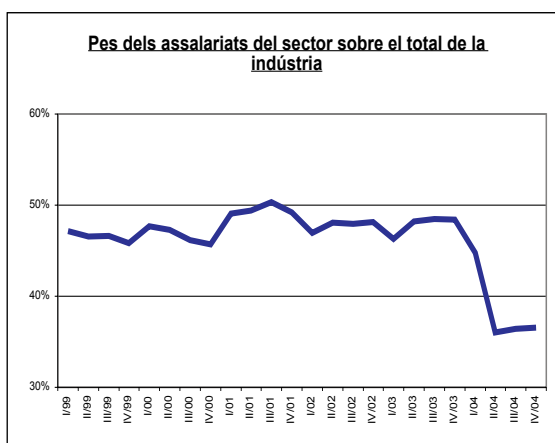
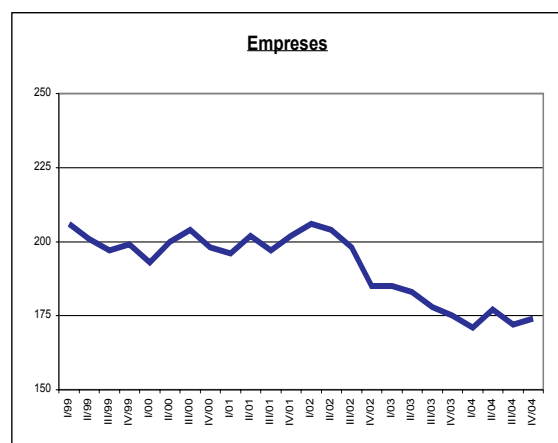
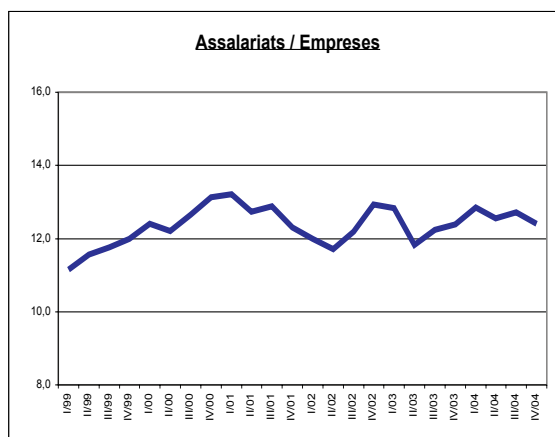
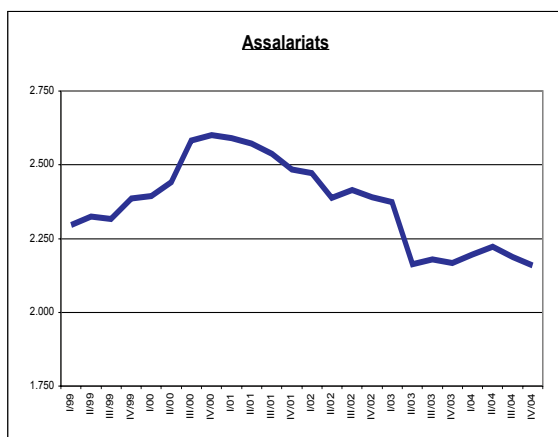
Gairebé la meitat dels centres de treball del sector es concentren a Manresa, si bé també és notable la presència d'activitat metal·lúrgica en altres poblacions del Bages: Sant Fruitós de Bages i Santpedor, sobretot, però també Sant Vicenç de Castellet. La majoria de les empreses són de caire familiar i del tipus uni-establiment; el pes dels centres productius amb capital exterior és reduït.

6.3: Empreses i assalariats del metall

Sector: Metall (27, 28, 29, 31, 32, 33, 34 i 35)

	1999				2000				2001			
	I/99	II/99	III/99	IV/99	I/00	II/00	III/00	IV/00	I/01	II/01	III/01	IV/01
Assalariats	2.297	2.324	2.316	2.385	2.394	2.442	2.582	2.601	2.591	2.572	2.538	2.485
% Ass. / Indústria	47%	47%	47%	46%	48%	47%	46%	46%	49%	49%	50%	49%
Empreses	206	201	197	199	193	200	204	198	196	202	197	202
Assalariats per empresa	11,2	11,6	11,8	12,0	12,4	12,2	12,7	13,1	13,2	12,7	12,9	12,3

	2002				2003				2004			
	I/02	II/02	III/02	IV/02	I/03	II/03	III/03	IV/03	I/04	II/04	III/04	IV/04
Assalariats	2.471	2.388	2.415	2.391	2.373	2.163	2.180	2.167	2.196	2.223	2.188	2.159
% Ass. / Indústria	47%	48%	48%	48%	46%	48%	48%	48%	45%	36%	36%	37%
Empreses	206	204	198	185	185	183	178	175	171	177	172	174
Assalariats per empresa	12,0	11,7	12,2	12,9	12,8	11,8	12,2	12,4	12,8	12,6	12,7	12,4

Font: Diputació de Barcelona a partir de dades de l'INSS

Els subsectors que contribueixen de forma més notable a l'especialització metal·lúrgica del Bages són la fabricació de productes metàl·lics, la producció de maquinària i equip mecànic i la de vehicles de motor. Totes tres activitats van registrar una dinàmica a cavall entre l'estancament i la recessió amb índex de creixement de les seves plantilles al voltant de zero o clarament negatius. En xifres absolutes, l'activitat que ha perdut més llocs de treball assalariat durant el 2004 va ser la fabricació de productes metàl·lics (47 entre el segon i el quart trimestre del 2004). En termes relatius, és destacable la reducció del 41% de mà d'obra en la fabricació de material electrònic, en el mateix període (si bé és un decreixement que es tradueix en només 7 llocs de treball menys).

Les empreses del metall de la comarca han seguit, en els darrers anys, una evolució similar a la que el sector ha viscut al conjunt de Catalunya: després d'un període de reducció de la producció durant els anys del 2000 al 2002, va experimentar una represa a l'alça, el 2003. Amb tot, l'evolució a llarg del 2004 recupera la dinàmica negativa d'anys anteriors, amb una disminució dels llocs de treball del 2,5% entre el segon i el quart trimestres de l'any.

El sector metal·lúrgic de Manresa i el Bages afronta el futur immediat amb incertesa. Les empreses que s'han desenvolupat i crescut a redós de la indústria de l'automoció veuen amb inquietud el procés de tancament i/o deslocalització de plantes de producció d'automòbils de Catalunya cap a altres països. L'alt nivell d'especialització que han assolit algunes els dificulta una reconversió tant en termes de producte com de client. Les empreses de dimensions més grans poden plantejar-se apostes de trasllat de part dels seus centres de treball també a altres països, tot seguint l'estela de les multinacionals de l'automòbil; tanmateix, les pimes no es troben en condicions de fer aquest salt i han d'optar per trobar nínxols de producció molt especialitzats i amb suficient valor afegit que els permetin mantenir els marges de negoci, la qual cosa no sempre és fàcil.

Més enllà de les incerteses davant les perspectives a curt termini, els empresaris del metall tenen dificultats per trobar personal qualificat per atendre puntes de feina o per garantir el recanvi generacional. De fet, aquesta és una feblesa del sector, no solament al Bages, sinó al conjunt del país. Muntadors, mecànics i soldadors són perfils professionals poc comuns entre la mà d'obra disponible del mercat de treball del Bages. Així, algunes empreses opten per contractar mà d'obra estrangera, sobretot, provinent dels països de l'est d'Europa. Aquests treballadors aporten molta disponibilitat horària i un nivell força alt de qualificació professional en el sector.

D'altra banda, les empreses viuen els requisits que estableix de la normativa ambiental de tractament de residus com una despesa afegida que fa més feixuga la competència en costos amb la producció d'altres països (o fins i tot d'altres comunitats autònomes dins el mateix Estat Espanyol) amb entorns legals més laxos pel que fa a la protecció del medi ambient.

6.3: EL TÈXIL

El tèxtil de Manresa, com el del Bages i el del conjunt del país, es troba immers en un procés de reestructuració que està comportant una destrucció important de teixit productiu: tanquen empreses i es perden llocs de treball (a conseqüència tant dels tancaments com de les deslocalitzacions de les plantes de producció a tercers països). Així, el sector va reduir les seves plantilles a Manresa un 3%, en el període del segon al quart trimestre del 2004. En aquest mateix interval de temps, un 4,8% de les empreses tèxtils de Manresa van desaparèixer. Paral·lelament, es fa evident un lleuger increment de la dimensió mitjana de les plantilles, la qual cosa ens permet intuir que el tancament d'empreses ha afectat, sobretot, les més petites.

De forma simultània, la participació del tèxtil en el producte interior brut s'ha anat reduint: mentre el conjunt del sector industrial del Bages incrementava la seva aportació a aquest índex en un 1,9% del 2000 al 2003, la de les empreses del tèxtil de la zona baixava un 3,1% en el mateix període. Val la pena destacar que aquesta és una realitat del sector per al conjunt de Catalunya i no solament de Manresa i el Bages.

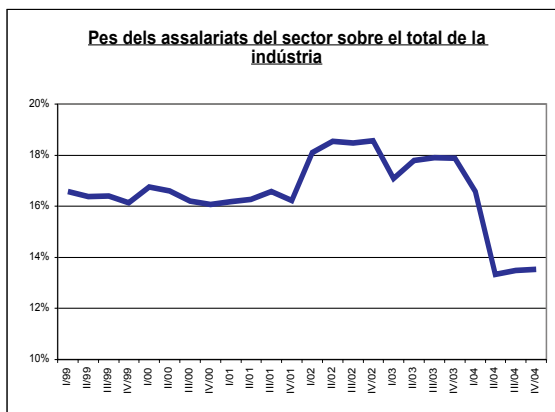
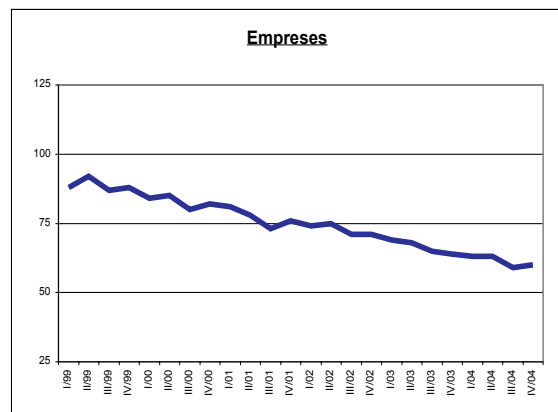
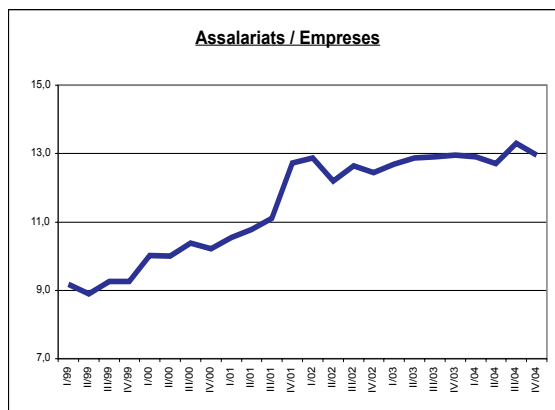
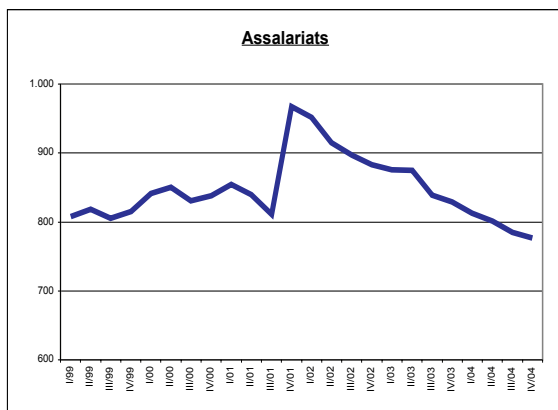
Els subsectors amb una presència més important a la comarca són els vinculats a la filatura de cotó (amb l'11% de l'ocupació), el teixit de cotó (amb el 23%), la cinteria (amb el 18%) i els tints (amb un 16%). En conjunt, donen feina al 68% del personal ocupat al sector tèxtil del Bages. És destacable l'especialització de la filatura i el teixit de cotó en la producció de material sanitari (gasses). De fet, l'estratègia de les empreses que treballen en aquests subsectors per assegurar-se la seva viabilitat passa, bàsicament, per la incorporació d'innovacions tecnològiques d'alt valor afegit (cinteria de seguretat, teixits tècnics sofisticats, etc.).

6.4: Empreses i assalariats de tèxtil, confecció i pell

Sector: Tèxtil, confecció i pell (17 i 18)

	1999				2000				2001			
	I/99	II/99	III/99	IV/99	I/00	II/00	III/00	IV/00	I/01	II/01	III/01	IV/01
Assalariats	808	818	805	815	841	850	831	838	854	840	811	967
% Ass. / Indústria	17%	16%	16%	16%	17%	17%	16%	16%	16%	16%	17%	16%
Empreses	88	92	87	88	84	85	80	82	81	78	73	76
Assalariats per empresa	9,2	8,9	9,3	9,3	10,0	10,0	10,4	10,2	10,5	10,8	11,1	12,7

	2002				2003				2004			
	I/02	II/02	III/02	IV/02	I/03	II/03	III/03	IV/03	I/04	II/04	III/04	IV/04
Assalariats	952	915	897	883	876	875	839	829	813	801	785	777
% Ass. / Indústria	18%	19%	18%	19%	17%	18%	18%	18%	17%	13%	13%	14%
Empreses	74	75	71	71	69	68	65	64	63	63	59	60
Assalariats per empresa	12,9	12,2	12,6	12,4	12,7	12,9	12,9	13,0	12,9	12,7	13,3	13,0

Font: Diputació de Barcelona a partir de dades de l'INSS

Amb pes inferior tant pel que fa al nombre d'empreses com al de llocs de treball a Manresa i comarca, la confecció és el subsector que afronta el futur immediat amb un grau més elevat d'incertesa. Ha patit de forma especialment intensa la destrucció d'ocupació per la impossibilitat de continuar competint sobre la base dels costos, com havia fet fins ara. Val a dir que la incidència de les despeses laborals en l'estructura global de costos de les empreses de la confecció és superior al 40% (un percentatge força més elevat que no pas en el cas del teixit, que se situa al voltant del 25%)⁵. Com és prou conegut, les dificultats que viu la confecció estan vinculades, en bona part, a la substitució de la producció autòctona per importacions des de països asiàtics.

Una de les dificultats afegides que pateix el tèxtil és l'envelliment de les plantilles de treballadors, en part com a conseqüència de la falta de recanvi generacional. El conjunt del sector no gaudeix d'una bona imatge: costa trobar mà d'obra per a les plantes de producció (sobretot jove) i mantenir-la en els càrrecs de responsabilitat. A més, la formació continuada té una incidència mínima en l'actualització de les competències del personal, sigui per manca d'una oferta especialment adequada a les seves necessitats, sigui perquè els treballadors no troben prou incentius per participar en accions de reciclatge professional. Val a dir que el tèxtil és un sector altament feminitzat pel que fa al personal de producció i que compta amb uns nivells salarials més aviat baixos en comparació amb altres activitats industrials on la presència de mà d'obra femenina no és tant significativa.

Cal afegir que la gestió dels recursos humans ha de fer front a realitats contradictòries: d'una banda, la incertesa del mercat els obliga a utilitzar les contractacions temporals per ajustar les plantilles a les necessitats conjunturals canviants; de l'altra, però, alguns llocs de treball requereixen un nivell força elevat d'especialització que només s'aconsegueix amb anys d'experiència i, per tant, estabilitat en el lloc de treball.

Finalment, és important destacar que el teixit empresarial del tèxtil de Manresa i el Bages és majoritàriament autòcton, amb seu social a la comarca. Només un 20% dels establiments té el centre de decisió fora (majoritàriament a Barcelona). És cert que el tèxtil viu un moment de reconversió necessària per ajustar-se als nous requeriments del mercat i, a més, és previsible que es destrueixi teixit productiu i llocs de treball en els propers anys (com, de fet, ja està passant hores d'ara). Amb tot, no és probable que el sector desaparegui completament en el mig termini. L'aposta per la innovació i la introducció de millores tecnològiques (sobretot en el procés i en el producte, però també en la gestió) li ofereixen, encara, perspectives de futur positives.

⁵ DURO, J.A. i JOVELL, L. (2005). *El sector del tèxtil i confecció al Bages: situació, evolució i perspectives*. Fundació Universitària del Bages. Escola Universitària d'Estudis Empresarials. Manresa.

7

Habitatge i construcció

7. HABITATGE I CONSTRUCCIÓ

7.1: MERCAT D'HABITATGE

L'encariment que han experimentat els habitatges al llarg dels últims anys ha esdevingut un tema de debat polític de primera línia. Les propostes per posar fre al constant increment del preu dels habitatges no aconsegueixen, ni de bon tros, establir el seu cost.

Les causes que han alimentat el procés de l'increment del preu de l'habitatge han estat analitzades des de múltiples punts de vista. Segons l'enfocament de cadascuna d'aquestes anàlisis, s'ha fet més èmfasi a un aspecte o altre; però on totes les anàlisis concorren és a l'hora de constatar el considerable desajust entre oferta i demanda.

És cert que l'oferta creix a un ritme vertiginós, però la demanda ho fa a un ritme encara més fort. El sostre de l'oferta el determina la disponibilitat de sòl. Per contra, bona part dels factors que determinen la demanda sumen en positiu i la fan més consistent. Les raons que justifiquen la fortalesa de la demanda són de diversa índole:

- A nivell econòmic: Part dels beneficis generats per la bonança econòmica dels darrers anys ha estat invertida en immobles.
- A nivell monetari: Els baixos tipus d'interès han afavorit la contractació d'hipoteques.
- A nivell financer: La poca rendibilitat del mercat de valors dels últims anys ha derivat capitals vers el mercat immobiliari.
- A nivell demogràfic: L'arribada a edats d'emancipació de les generacions del baby boom estimula la demanda.
- A nivell social: Els contingents vinguts de fora necessiten d'un habitatge.
- A nivell familiar: La disminució del número de components per llar fa que, a mateix nivell de població, es necessitin més habitatges.
- A nivell de benestar: Adquirir una segona residència es contempla com una inversió i no pas com un luxe o una despesa.
- A nivell laboral: El dinamisme del mercat de treball dels últims anys ha aportat estabilitat a col·lectius que es trobaven en condicions laborals precàries.

Tots els factors considerats ajuden a incrementar la demanda. Però existeix un que suma en negatiu i actua com a fre de la pròpia demanda. Es tracta del preu de l'habitatge. L'encariment de l'habitatge debilita la demanda. Els elevats preus actuals de l'habitatge deixen fora del mercat població que consideraria l'adquisició d'un habitatge si no fos pels desmesurats preus que han assolit.

Les conseqüències que se'n deriven d'un mercat immobiliari car tenen més aspectes negatius que no pas positius. Les famílies que disposen d'habitatge corren el risc de caure en el parany d'arribar-se a creure que la seva riquesa immobiliària equival a la seva riquesa financera. No és així. Les plusvàlues dels actius immobiliaris són latents però no pas tangibles.

Per altra banda, la riquesa real de les famílies que no disposen d'habitatge en propietat disminueix en la mesura que cada cop han de destinar una major part dels seus ingressos al concepte habitatge, ja sigui lloguer (que puja en els mateixos termes que ho fa el mercat de l'habitatge) o bé en adquirir un nou habitatge. Existeix una diferència econòmica palpable entre els que van adquirir un habitatge abans que es comencés a inflar la bombolla immobiliària i els que no disposen d'habitatge propi.

Les agències immobiliàries de la major part dels municipis de Catalunya tracten, en línies molt generals, amb tres tipus de clientela: Famílies consolidades que cerquen un millor habitatge, recent emancipats i nou vinguts. La clientela de Manresa, però, incorpora un grup que pocs municipis tenen: Els que provenen d'indrets on l'habitatge és més car i acudeixen a Manresa atrets pel diferencial del preu del metre quadrat.

7.1.1: Habitatges en oferta de nova construcció i preus

Any	Habitatges	Variació	Euro/metre ²	Variació
1996	645		674	
1997	1.159	79,7%	795	17,9%
1998	823	-29,0%	833	4,8%
1999	1.040	26,4%	916	9,9%
2000	916	-11,9%	970	5,9%
2001	828	-9,6%	1.095	12,9%
2002	804	-2,9%	1.211	10,6%
2003	714	-11,2%	1.520	25,5%
2004	1.042	45,9%	1.804	18,7%

Font: Departament de Medi Ambient i Habitatge amb dades de Tecnigrama

Així doncs, un primer tipus de clientela del mercat immobiliari de Manresa el configura aquelles persones **arrelades a Manresa** que cerquen pis, ja sigui per millorar o bé per emancipació. Es tracta d'un col·lectiu que considera determinant el factor ubicació, mostrant inequívokes preferències per determinades àrees de la ciutat. La recerca d'habitatge per part d'aquest col·lectiu es concentra en zones predeterminades.

La importància que el col·lectiu d'**immigrants estrangers** ha adquirit dins l'estructura demogràfica de la ciutat el conforma com un tipus de clientela clarament definit. En línies generals, el col·lectiu considera com a paràmetre principal el factor preu, deixant en un segon pla aspectes com el factor barri o la qualitat dels acabats de l'habitatge. Els nou vinguts contempen el mercat de lloguer com una alternativa vàlida.

Les famílies que provenen de l'àrea d'**influència de Barcelona** atrets pel diferencial del preu de l'habitatge entre el lloc de procedència i Manresa conformen un últim grup de tipus de clientela. La prioritat principal d'aquest col·lectiu a l'hora de cercar habitatge és l'edificació en sí, deixant en un se-

7.1.2: Habitatges i preus. Municipis de 50.000 a 150.000 habitants

Municipi	Habitatges en oferta		Euros / metre ²					r 04/02
	2004	mil hab.	2000	2001	2002	2003	2004	
Tarragona	1.002	8,1	1.042	1.193	1.311	1.497	2.095	59,8%
Lleida	1.574	13,1	968	1.065	1.356	1.587	1.901	40,2%
Santa Coloma de Gr.	148	1,3	1.665	1.755	2.052	2.091	2.890	40,8%
Mataró	453	4,0	1.440	1.698	1.797	2.301	2.930	63,0%
Reus	1.319	13,6	864	961	1.054	1.295	1.918	82,0%
Girona	853	10,2	1.094	1.263	1.463	1.808	2.352	60,8%
Cornellà de Llobregat	272	3,3	1.823	2.060	2.144	2.422	3.067	43,1%
Sant Boi de Llobregat	241	3,0	1.570	1.730	1.851	2.135	2.713	46,6%
Manresa	1.042	15,2	970	1.095	1.211	1.520	1.804	49,0%
Rubí	564	8,5	1.338	1.559	1.630	1.975	2.503	53,6%
Sant Cugat del Vallès	876	13,5	1.916	2.476	2.719	3.054	3.555	30,7%
El Prat de Llobregat	134	2,1	1.524	1.652	2.093	2.420	2.731	30,5%
Viladecans	365	6,1	1.455	1.698	1.895	2.167	2.838	49,8%
Vilanova i la Geltrú	554	9,3	1.206	1.472	1.558	2.163	2.890	85,5%
Granollers	126	2,2	1.238	1.587	1.709	2.080	2.771	62,1%
Cerdanyola del Vallès	62	1,1	1.538	1.655	2.042	2.270	3.563	74,5%
Castelldefels	380	7,0	1.892	2.033	2.233	2.567	3.163	41,6%
Mollet del Vallès	85	1,7	1.333	1.536	1.809	2.082	2.662	47,2%
Mitjana	558	6,9	1.382	1.583	1.774	2.080	2.686	51,4%

Font: Departament de Medi Ambient i Habitatge amb dades de Tecnigrama

gon pla aspectes de l'habitatge com poden ser la seva ubicació o el preu. Són col·lectius que destinen els ingressos obtinguts de la venda del seu habitatge a adquirir un de més ben equipat (cases unifamiliars, dúplexs, pisos amples, o bé habitatges que disposen de piscina comunitària). La venda d'un pis al Vallès o al Barcelonès permet l'adquisició d'un altre de més ben equipat al Bages.

Aquest últim col·lectiu conforma un diferencial substancial entre la demanda de Manresa i la de bona part de municipis de Catalunya. Per aquest motiu, la previsió de fre de l'escalada dels preus dels habitatges pot ser menys moderada a Manresa que no pas a l'àrea metropolitana de Barcelona. Aparentment, el preu de l'habitatge disposa de més terreny per seguir incrementant-se al Bages que no pas a d'altres zones de Catalunya.

De les ciutats catalanes d'entre 50.000 i 150.000 habitants, Manresa, Lleida i Reus són les que presenten un preu del metre quadrat d'habitatge de nova construcció més assequible. No obstant, cal tenir en compte que el fet que el preu del metre quadrat sigui més econòmic no implica que l'habitatge sigui més econòmic en la mateixa proporció, degut a que la mida mitjana dels habitatges de nova construcció de Manresa són superiors als de l'àrea metropolitana de Barcelona.

Segons dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya a partir d'un estudi elaborat per Tecnigrama, el preu del metre quadrat d'habitatge de nova construcció a Manresa és de 1.804 euros l'any 2004.

Si a l'increment del preu del 18,7% de l'últim any se li suma l'increment de l'any 2003 (25,5%), s'obté que el preu del metre quadrat d'habitatge s'ha incrementat en quasi un 50% en tan sols dos anys. Tot i que el preu del metre quadrat de l'habitatge de nova construcció a Manresa és més econòmic que a cap altra de les restants disset ciutats de Catalunya d'entre 50.000 i 150.000 habitants, l'increment del preu del metre quadrat d'habitatge de Manresa dels últims anys està en línia amb la mitjana dels municipis considerats.

7.2: MERCAT DE LLOGUER

L'explotació estadística de la base de dades de fiances constituïdes de lloguer que gestiona l'Institut Català del Sòl ofereix una valuosa informació referent al mercat de lloguer immobiliari.

L'Institut Català del Sòl ha registrat 954 contractes de lloguer a Manresa al llarg de l'any 2004. Tant si es considera la dada en números absoluts com si es considera en relació al nombre d'habitants, Manresa és la ciutat catalana d'entre 50.000 i 150.000 habitants que més contractes de lloguer ha registrat. Per obtenir dades de volum de lloguer comparables a nivell territorial s'empra la relació del nombre de contractes de lloguer registrats per cada mil habitants, degut a que una comparativa en números absoluts conformaria un exercici metodològicament incorrecte si es parla de municipis de dimensions diferents. D'aquesta manera, s'extreu que a Manresa s'han registrat 13,9 contractes per cada mil habi-

7.2.1: Nombre de contractes de lloguer

Any	Contractes	Import	Incr. Anual
1998	740	196,83	
1999	706	222,68	13,1%
2000	762	242,40	8,9%
2001	813	265,29	9,4%
2002	786	286,44	8,0%
2003	851	312,96	9,3%
2004	954	398,20	27,2%

Font: Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya

tants al llarg de l'any 2004. De les dades de l'Institut Català del Sòl, es desprèn que Manresa és la ciutat catalana d'entre 50.000 i 150.000 habitants amb un major dinamisme del mercat de lloguer. De fet, la diferència entre Manresa i la mitjana de les altres disset ciutats considerades és més que notable. Els 13,9 contractes per cada mil habitants de Manresa es converteixen en 5,6 quan es parla de la mitjana de les altres disset ciutats de la taula 7.2.2.

7.2.2: Lloguers. Municipis de 50.000 a 150.000 habitants

Municipi	Contractes registrats		Lloguer mitjà contractual (euros / mes)				
	Nombre	mil hab.	2000	2001	2002	2003	2004
Tarragona	948	7,7	330,03	338,83	382,05	429,03	471,89
Lleida	641	5,3	271,86	283,46	293,02	335,58	360,90
Santa Coloma de Gramenet	726	6,2	315,55	362,53	403,93	446,00	489,87
Mataró	900	7,9	373,39	415,39	466,97	528,17	579,72
Reus	394	4,1	225,34	240,89	269,01	295,98	341,15
Girona	924	11,1	311,55	414,14	418,02	447,37	502,82
Cornellà de Llobregat	568	6,8	368,19	395,62	466,13	498,32	524,16
Sant Boi de Llobregat	180	2,2	379,62	353,97	503,54	572,87	728,72
Manresa	954	13,9	242,40	265,29	286,44	312,96	398,20
Rubí	383	5,8	385,46	404,49	424,31	439,00	484,70
Sant Cugat del Vallès	368	5,7	732,52	878,58	911,36	1.030,20	1.182,19
Prat de Llobregat, el	210	3,3	340,69	336,83	482,78	410,21	691,31
Viladecans	124	2,1	n.d.	n.d.	473,78	536,93	616,49
Vilanova i la Geltrú	378	6,4	470,23	411,39	528,91	584,89	612,43
Granollers	270	4,8	485,27	348,91	441,86	507,24	485,83
Cerdanyola del Vallès	109	1,9	n.d.	n.d.	528,19	571,72	658,58
Castelldefels	252	4,7	667,03	836,57	772,31	855,43	841,14
Mollet del Vallès	234	4,6	n.d.	n.d.	488,55	535,05	457,12

Font: Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya

Els preus de lloguers i els costos dels habitatges mantenen una relació directa. El preu del lloguer mitjà contractual de Manresa de l'any 2004 és de 398,20 euros per mes, un 22,1% del cost d'un metre quadrat d'habitatge nou, que és un percentatge molt similar a la mitjana de la resta de les ciutats catalanes d'entre 50.000 i 150.000 habitants (21,3%).

La relació del preu de lloguer sobre el cost de l'habitatge ha disminuït al llarg dels últims anys en menor mesura a Manresa que no pas a la resta de les ciutats considerades. El preu de lloguer mensual ha passat de representar, a Manresa, un 24,2% del cost d'un metre quadrat d'habitatge de nova construcció l'any 2000 (26,5% a la resta de les ciutats) a un 22,1% l'any 2004 (21,3% a la resta).

Les ciutats on més s'ha incrementat el preu de lloguer mitjà contractual durant el decurs de l'últim any, deixant de banda l'anòmala evolució d'El Prat de Llobregat, han estat Sant Boi i Manresa, que han experimentat un increment del 27% al llarg del 2004. De fet, aquestes dues ciutats són les que han experimentat un major increment del preu en el període que va de l'any 2000 a l'any 2004: Un 92% en el cas de Sant Boi i un 64% en el cas de la capital del Bages.

No es disposa d'un desglossament a nivell de barris de les dades que fan referència al mercat de lloguer. No obstant, en consultar setmanaris gratuïts que inclouen una part significativa de l'oferta immobiliària de la ciutat com són el Divendres i el Tàfener, es constata que la zona delimitada pels barris de Valldaura, Escodines i Barri Antic concentra una bona part de l'oferta del mercat d'habitatges de lloguer de la ciutat.

Tot i que els 13,9 contractes registrats al llarg de l'any 2004 per cada mil habitants conformi un volum de lloguer considerable, el fort increment anual del 10% de mitjana del preu de lloguer contractual al llarg dels últims cinc anys sembla corroborar l'argument que agents del propi sector esgrimeixen

quan, a l'hora de valorar la situació del mercat de lloguer de la ciutat, diuen que manquen pisos per llogar. Existeix una necessitat latent de posar a disposició del mercat els habitatges buits degut a que mentre la demanda d'habitatges per llogar s'incrementa any rera any, l'oferta no ho fa al mateix ritme. No deixa de ser cert, però, que la pròpia tendència del mercat fa aflorar pisos buits i que finques que es trobaven en condicions precàries passen a ser rehabilitades. L'increment del lloguer mitjà contractual d'un 64% en els últims quatre anys fa que propietaris reticents a llogar habitatges en desús hagin passat a considerar l'opció de posar les seves propietats a disposició del mercat de lloguer immobiliari.

Amb la intenció d'entendre millor la demanda d'habitatges de lloguer de la ciutat, es pot arribar a classificar els llogaters de Manresa, en línies molt generals, en tres grups ben diferenciats.

El col·lectiu dels **joves** el conformen aquelles parelles o persones soles amb capacitat d'emancipar-se que cerquen un primer habitatge. La clientela jove cerca habitatges acollidors. El col·lectiu dels **immigrants** el conformen els nous manresans arribats a la ciutat al llarg dels últims anys, procedents de llocs llunyans com poden ser els continents d'Àfrica o Amèrica del Sud. Aquest col·lectiu ha identificat bones ofertes al centre de la ciutat (Barri Antic, Escodines i Valldaura). Els **estudiants** conformen el tipus de clientela que cerca els habitatges més espaiosos, sense tenir gaire en consideració el factor preu degut a que, al tractar-se de pisos compartits, les despeses per cadascun dels estudiants no resulta molt elevada. La zona de les Bases de Manresa, propera a la zona universitària, és un dels indrets preferits d'aquest col·lectiu. De fet, els habitatges de lloguer oferts en aquesta zona estan ocupats quasi exclusivament per estudiants.

7.3: CONSTRUCCIÓ

L'excepcional fortalesa de la demanda d'habitatges dels últims anys fa que el sector de la construcció treballi a ple rendiment.

El nombre de treballadors assalariats al sector de la construcció a 31 de desembre de 2004 és de 1.875 i el de treballadors autònoms és de 778. Els assalariats de la construcció representen el 7,4% del total dels assalariats de la ciutat, i els treballadors per compte propi representen el 15,1% del total dels 5.159 treballadors autònoms de Manresa. El major pes de la figura del treballador autònom que no pas la del treballador assalariat és degut a l'habitual pràctica del sector de subcontractar tasques. L'existència d'empreses amb alts volums de facturació però amb pocs treballadors en plantilla és un fet comú dins un sector on la subcontractació és la fórmula més habitual de treballar. La construcció d'un immoble avança a mida que es van subcontractant diferents empreses per dur a terme les diferents tasques, que cada dia estan més especialitzades. Bona part de la feina subcontractada recau directament en la figura de treballadors autònoms: Estructuristes, paletes, guixaires, electricistes, llaners, enrajoladors, fusters, pintors... Les empreses del sector que disposen de personal suficient dins la seva plantilla per dur a terme, pels seus propis mitjans, totes les feines inherents a la construcció d'un immoble no són comuns.

Segons dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya, al llarg de l'any 2004, a Manresa, s'ha iniciat la construcció de 1.248 habitatges, el 59% dels quals són de més de cent metres quadrats. Els barris amb més activitat constructora han estat aquells que tenen més sòl disponible, que coincideix amb les zones més perifèriques del municipi, com pot ser la zona de la Parada2.

Un dels pocs aspectes positius de l'auge del preu de l'habitatge dels últims anys ha estat el fet que els propietaris han passat a valorar en més alta mesura els seus béns i vetllin més per ells que no pas el que es vetllava temps enrera. La rehabilitació de finques en mal estat és una constant a Manresa. La tasca duta a terme per l'empresa municipal Forum, S.A. en termes de rehabilitació d'habitatges, especialment en la part vella de la ciutat, conforma un positiu canvi del paisatge urbanístic. Tanmateix, el Pla de Barris impulsat per la Generalitat de Catalunya i del qual Manresa és un dels beneficiaris, suposarà una inversió considerable per la zona més cèntrica de la ciutat (Barri Antic, Escodines i Valldaura).

A mitjà termini, cal preveure una moderació en el sector a nivell de preus i a nivell de volum de treball que no s'hauria de traduir en una disminució del nombre d'assalariats ni del nombre dels treballadors per compte propi. L'escenari futur més plausible del sector es presenta en forma d'estabilització del nivell de feina i moderació de preus.

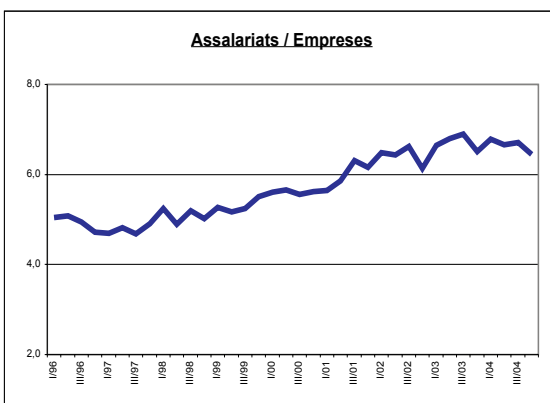
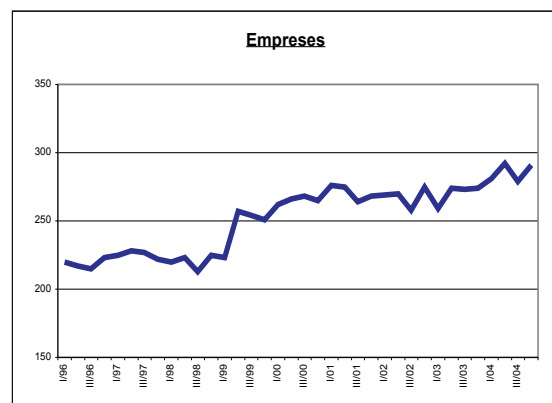
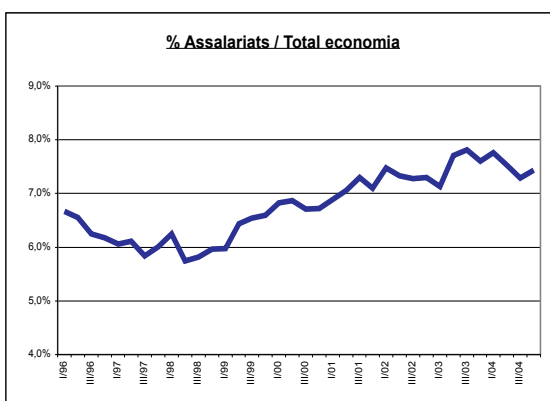
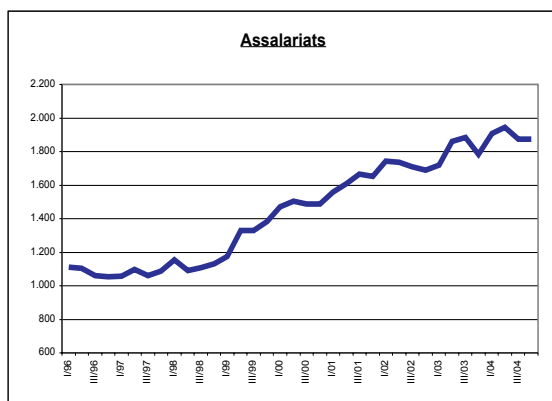
7.3.1: Assalariats i empreses a la construcció

Sector: 45 - CONSTRUCCIÓ

	1996				1997				1998			
	I/96	II/96	III/96	IV/96	I/97	II/97	III/97	IV/97	I/98	II/98	III/98	IV/98
Assalariats	1.110	1.103	1.062	1.053	1.056	1.099	1.062	1.089	1.153	1.092	1.107	1.130
% Ass / Total economia	6,7%	6,5%	6,2%	6,2%	6,1%	6,1%	5,8%	6,0%	6,2%	5,7%	5,8%	6,0%
Empreses	220	217	215	223	225	228	227	222	220	223	213	225
Assalariats per empresa	5,0	5,1	4,9	4,7	4,7	4,8	4,7	4,9	5,2	4,9	5,2	5,0

	1999				2000				2001			
	I/99	II/99	III/99	IV/99	I/00	II/00	III/00	IV/00	I/01	II/01	III/01	IV/01
Assalariats	1.176	1.328	1.331	1.382	1.470	1.505	1.488	1.489	1.557	1.610	1.666	1.651
% Ass / Total economia	6,0%	6,4%	6,5%	6,6%	6,8%	6,9%	6,7%	6,7%	6,9%	7,1%	7,3%	7,1%
Empreses	223	257	254	251	262	266	268	265	276	275	264	268
Assalariats per empresa	5,3	5,2	5,2	5,5	5,6	5,7	5,6	5,6	5,6	5,9	6,3	6,2

	2002				2003				2004			
	I/02	II/02	III/02	IV/02	I/03	II/03	III/03	IV/03	I/04	II/04	III/04	IV/04
Assalariats	1.744	1.736	1.709	1.688	1.721	1.861	1.884	1.782	1.908	1.944	1.873	1.875
% Ass / Total economia	7,5%	7,3%	7,3%	7,3%	7,1%	7,7%	7,8%	7,6%	7,8%	7,5%	7,3%	7,4%
Empreses	269	270	258	275	259	274	273	274	281	292	279	291
Assalariats per empresa	6,5	6,4	6,6	6,1	6,6	6,8	6,9	6,5	6,8	6,7	6,7	6,4

Font: Institut Nacional de la Saeguretat Social

7.3.2: Habitatges iniciats i acabats segons tipologia edificatòria i superfície

Tipologia edificatòria	Any 2000		Any 2001		Any 2002		Any 2003		Any 2004	
	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats
Unifamiliars	55	31	13	34	9	82	26	173	41	109
0 a 50 m ²		5								
De 51 a 75 m ²						9				
De 76 a 100 m ²	1			1	2	6		69		21
De 101 a 125 m ²	1		3	2			8	12	4	21
De 126 a 150 m ²	50	8	1	7		21		38	1	
+ de 150 m ²	3	18	9	24	7	46	18	54	36	67
Plurifamiliars en bloc	816	628	891	700	508	513	1.474	613	1.207	545
0 a 50 m ²		50		21						
De 51 a 75 m ²	8	55	117	69	10	16	127		80	
De 76 a 100 m ²		96	252	14	6	56	269	36	427	16
De 101 a 125 m ²	46	174	105	159	87	137	323	18	102	28
De 126 a 150 m ²	625	140	77	98	193	91	461	291	124	96
+ de 150 m ²	137	113	340	339	212	213	294	268	474	405
Total	871	659	904	734	517	595	1.500	786	1.248	654
0 a 50 m ²	0	55	0	21	0	0	0	0	0	0
De 51 a 75 m ²	8	55	117	69	10	25	127	0	80	0
De 76 a 100 m ²	1	96	252	15	8	62	269	105	427	37
De 101 a 125 m ²	47	174	108	161	87	137	331	30	106	49
De 126 a 150 m ²	675	148	78	105	193	112	461	329	125	96
+ de 150 m ²	140	131	349	363	219	259	312	322	510	472

Font: Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya

8

Comerç

8. COMERÇ

8.1: CONTEXT

El sector serveis català ha experimentat una bona dinàmica al llarg de 2004, i les apreciacions en els primers mesos de 2005 no alteren de manera significativa aquesta tònica. El ritme d'expansió dels serveis s'ha situat en el 3,5% tant al 2003 com al 2004, segons dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya. A més, el sector ha continuat generant ocupació a un ritme intens, impulsat per la bona marxa del turisme i l'èxit dels vols a baix cost.

8.2: COMERÇ MINORISTA

Les enquestes de clima del comerç al detall manifesten un cert estancament en els indicadors d'activitat, i una posició de moderació per part dels empresaris del sector front a les expectatives a curt termini. La debilitat de la demanda i l'augment de la competència es mantenen com els dos grans obstacles per a la millora dels negocis, segons l'opinió del comerciant.

A nivell de Manresa, segons dades de la Direcció General de Comerç, la majoria dels establiments en centres comercials oberts manifesten una marxa general dels negocis moderadament positiva al llarg del quart trimestre de 2004, i unes expectatives a curt termini estables. L'únic aspecte en què els comerciants es manifesten pessimistes és la xifra de vendes, mentre que es preveu estabilitat en el nombre de persones ocupades i el marge comercial.

En la taula següent, el saldo mostra la diferència entre els percentatges corresponents a cada parell de respostes de tipus contrari (positiu-negatiu). Es consideren per a l'estudi els establiments de venda al detall situats en zones de l'interior d'un casc urbà amb una alta concentració d'oferta comercial.

8.1: Enquesta de clima comercial urbà

IV Trimestre 2004	Bona	Normal	Dolenta	Ns / Nc	Saldo (2)
Marxa del negoci	58,8	41,2	0,0	0,0	58,8
Xifra de vendes	70,6	17,6	11,8	0,0	58,8
Estoc de mercaderies	17,6	47,1	35,3	0,0	-17,7
Nombre de persones ocupades	5,9	88,2	5,9	0,0	0,0
Marge comercial	11,8	88,2	0,0	0,0	11,8
Expectatives per al proper semestre	Evolució positiva	Evolució estable	Evolució negativa	Ns / Nc	Saldo (2)
Marxa del negoci	35,3	47,1	17,6	0,0	17,7
Xifra de vendes	41,2	0,0	58,8	0,0	-17,6
Estoc de mercaderies	35,3	47,1	17,6	0,0	17,7
Nombre de persones ocupades	0,0	82,4	17,6	0,0	-17,6
Marge comercial	0,0	94,1	5,9	0,0	-5,9

Font: Direcció General de comerç i Idescat

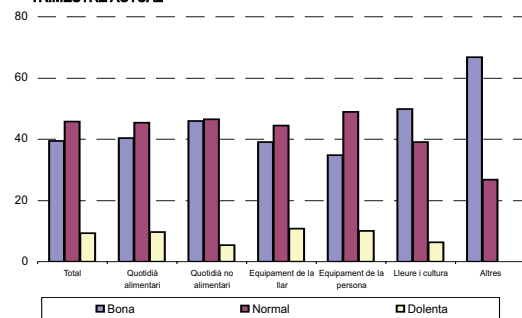
(2) Diferència entre respostes favorables i respostes desfavorables

Els indicadors de clima del comerç minorista pretenen ser un reflex de l'evolució del sector de la distribució comercial a curt termini, amb especial atenció als efectes sobre la marxa del negoci dels factors estacionals i de conjuntura.

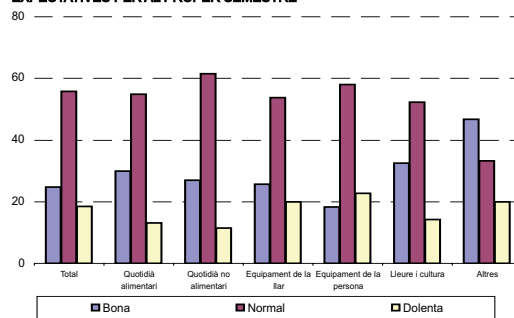
8.2: Marxa declarada del negoci al comerç urbà

I - 2004

TRIMESTRE ACTUAL

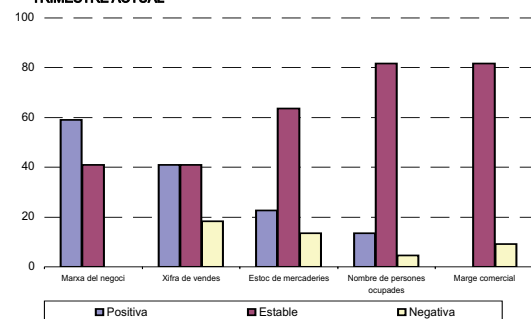

EXPECTATIVES PER AL PROPER SEMESTRE

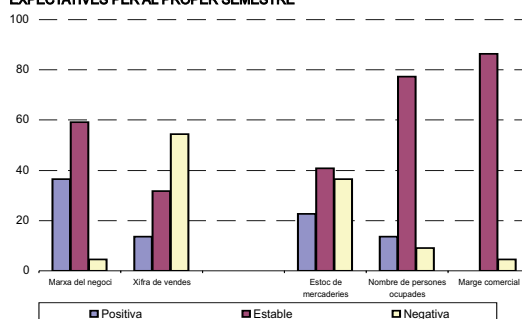

II - 2004

TRIMESTRE ACTUAL

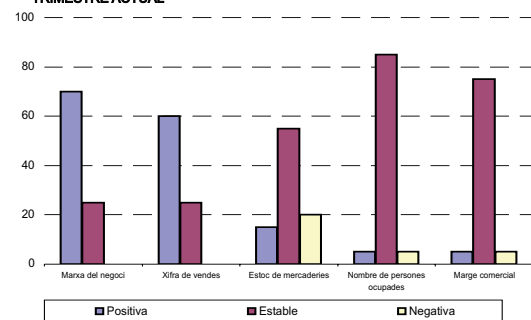

EXPECTATIVES PER AL PROPER SEMESTRE

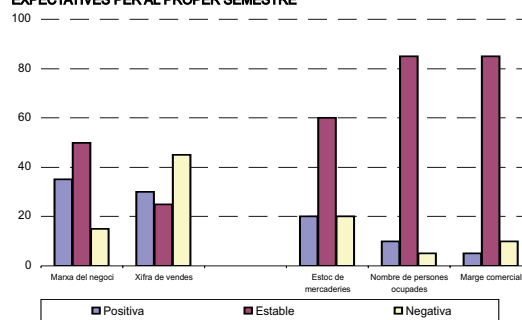

III - 2004

TRIMESTRE ACTUAL

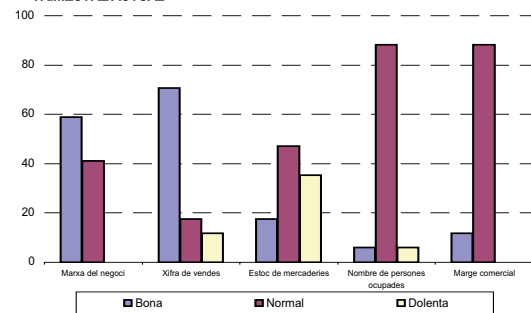

EXPECTATIVES PER AL PROPER SEMESTRE

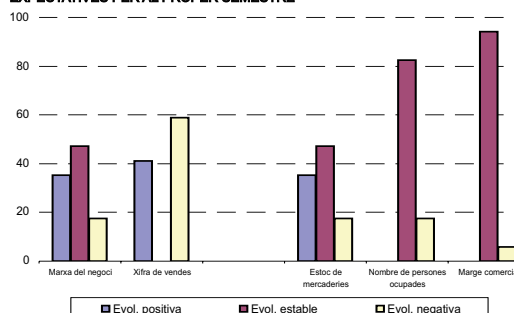

IV - 2004

TRIMESTRE ACTUAL

EXPECTATIVES PER AL PROPER SEMESTRE

Font: Direcció General de Comerç i Institut d'Estadística de Catalunya

Si observem les sèries històriques d'aquest indicador es constata que, de forma sistemàtica, les expectatives de futur immediat manifestades pels comerciants sempre són a la baixa, fins i tot en els mesos més productius. Dit d'una altra manera, la marxa real del negoci en cada trimestre sol contradir les males prediccions realitzades en el trimestre anterior.

La qüestió clau està en saber fins a quin punt aquestes expectatives habitualment poc animoses del petit comerç responen a factors objectius o bé a un cert pessimisme persistent per part dels empresaris del sector.

8.3: Índex de satisfacció global ponderat. Maig 2004

Factors estudiats	Importància	Valoració	Gap
Àmbit de l'oferta			
Varietat	7,75	6,76	0,99
Qualitat	8,48	6,70	1,78
Preu	8,66	4,81	3,85
Horaris	7,01	6,38	0,63
Tracte al client	8,58	6,60	1,98
Estructura urbana, serveis públics			
Facilitat d'accés al centre	7,64	4,56	3,08
Aparcament	8,40	1,73	6,67
Senyalització i informació	6,99	5,48	1,51
Zones de vianants	7,51	6,03	1,48
Neteja	9,01	5,27	3,74
Seguretat ciutadana	8,96	5,76	3,20
Activitats complementàries			
Bars i restaurants	6,19	6,61	-0,42
Activitats lúdiques i culturals	7,31	5,63	1,68
Factors específics			
Imatge de l'entorn	7,38	5,46	1,92
Tancament de carrers per Nadal i fires	6,96	6,43	0,53
Promocions 'Manresa Comercial'	5,37	6,09	-0,72
Instal·lació de parades al carrer per fires	7,07	7,29	-0,22

Any	Índex
2000	5,49
2002	5,42
2004	5,48

Any	Residents a Manresa (%)	D'altres municipis (%)
2000	68%	32%
2002	72%	28%
2004	71%	29%

Font: Ajuntament de Manresa. Enquesta de l'índex de satisfacció

(1) L'índex d'importància s'expressa en puntuació sobre 10, i determina l'expectativa que tenen els usuaris del centre comercial sobre cada un dels factors preguntats.

(2) L'índex de valoració s'expressa en puntuació sobre 10, i el client estableix el seu grau d'acceptació o de descontent sobre cada un dels factors inguts en consideració.

El 'gap' és la diferència entre la importància i la valoració obtingudes per cada factor. Cal interpretar-la com l'expectativa no satisfeta o el marge pendent de millora en cada àmbit.

8.3: ÍNDEX DE SATISFACCIÓ DELS CONSUMIDORS

Considerant el comerç com a activitat econòmica i de servei en què els consumidors esdevenen els destinataris centrals, haurem de referir-nos al seu nivell de satisfacció de les necessitats de compra i consum per tal d'avaluar els programes i actuacions empresos, tant des de l'òptica de les polítiques municipals en matèria de comerç com de la gestió individual de cada establiment.

Amb aquesta finalitat s'elabora, des de l'any 2000, l'Estudi de l'índex de satisfacció respecte al centre comercial de Manresa, del qual se'n fan actualitzacions cada dos anys (la darrera, del mes d'abril de 2004). L'objectiu final del treball és facilitar l'actuació sobre els aspectes que influeixen de manera decisiva en la millora de la posició competitiva del comerç detallista de la ciutat, per tal de perfeccionar o corregir allò que calgui per assolir la satisfacció dels clients.

La investigació es centra en 17 factors de satisfacció, iguals per a un conjunt de municipis que realitzen un exercici similar, els quals inclouen aspectes relatius a l'oferta (varietat, qualitat, preu, horaris,...), als serveis públics (aparcament, senyalització, neteja,...) i altres factors específics de Manresa.

Els resultats denoten un nivell de satisfacció global ponderat de 5,48 punts (sobre un màxim de 10), lleugerament superior al resultat de 2002. Per factors, les pitjors valoracions les obtenen l'aparcament, les condicions d'accés al centre i el preu.

L'atractivitat comercial es manté estable, amb una proporció de clients procedents de fora del municipi de l'ordre d'una tercera part.

8.4: EVOLUCIÓ DE L'OFERTA COMERCIAL

Segons l'Anuari Econòmic d'Espanya, publicació que elabora el Servei d'Estudis de "la Caixa" des de 1997, es mostra en el període 1999-2004 una disminució de l' 1% en el nombre total d'establiments detallistes de la ciutat, mentre que en el conjunt de Catalunya la variació ha estat del 3% positiu.

Per contra, la superfície comercial ha augmentat a Manresa en gairebé un 12%, al mateix ritme que en el conjunt del país. La dimensió mitjana dels establiments comercials manresans és de 124 m², per damunt de la mitjana general (111 m²).

8.4: Activitats comercials

Activitats	2000	2004	%
Majoristes	330	315	-4,5%
Detallistes	1.729	1.712	-1,0%
Total	2.059	2.027	-1,6%

Sector	En nombre d'establiments			En superfície ocupada (m ²)		
	2000	2004	%	2000	2004	%
Alimentació	599	574	-4,2%	33.204	39.050	17,6%
Comerç tradicional		528			20.255	
Supermercats		46			18.795	
No alimentació	1.060	1.072	1,1%	128.995	142.265	10,3%
Comerç mixt	70	66	-5,7%	28.099	31.278	11,3%
Total	1.729	1.712	-1,0%	190.298	212.593	11,7%

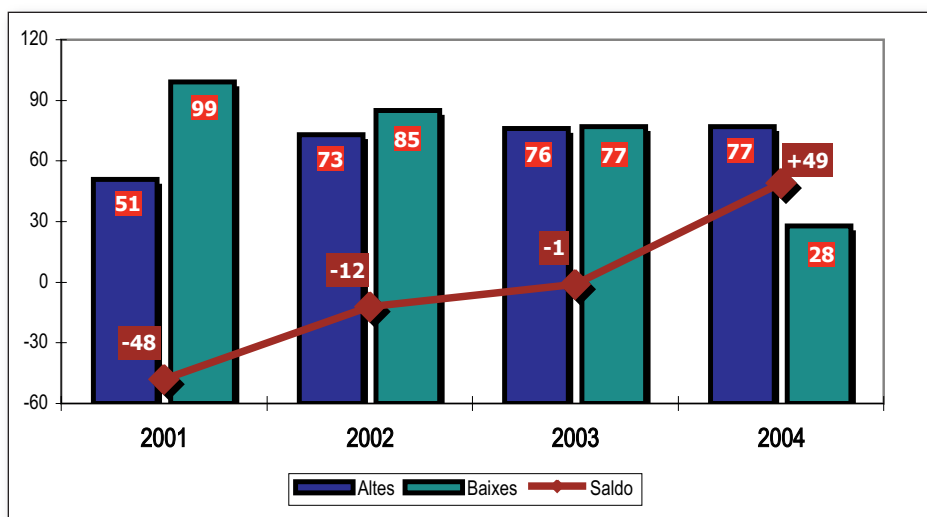
Font: Ajuntament de Manresa

Aquesta tendència no és nova i manifesta la renovació d'una part de l'equipament comercial mitjançant la substitució de petits establiments per nous formats més ben dimensionats. El cas paradigmàtic d'aquest fenomen seria el del comerç alimentari, amb un increment del 17,6% en quant a metres quadrats (període 2000-2004) a pesar d'una reducció del 4,2% en termes de punts de venda.

Aquest aspecte es confirma amb les dades relatives a la tramitació i atorgament de noves llicències per a activitats comercials. El 2004 confirma el canvi de tendència en el saldo entre obertures i tancaments de comerços. Per primera vegada en els darrers quatre anys, el nombre d'altres supera el de baixes, fet que s'explica per la progressiva reducció en el nombre de tancaments, atès que el ritme d'obertures s'ha mantingut constant i elevat. El resultat en el conjunt del període 2001-2004 es podria resumir en un sosteniment de l'oferta, mesurada en termes de punts de venda, però amb una significativa substitució i reconversió de part de l'equipament comercial

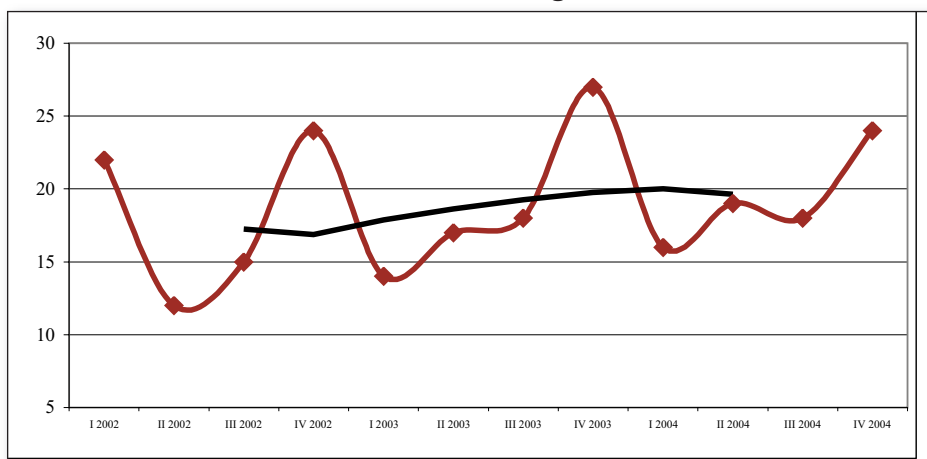
El ritme de creixement del nombre de llicències per a establiments comercials s'ha situat en el primer trimestre del 2005 en el 2,5% en termes interanuals, amb un total de 82 en el conjunt dels darrers dotze mesos. Cal recordar que la progressió en els tres anys anteriors ha estat de 73, 76 i 77.

8.5: Saldo d'altres i baixes d'establiments comercials

Font: Ajuntament de Manresa

8.6: Llicències atorgades

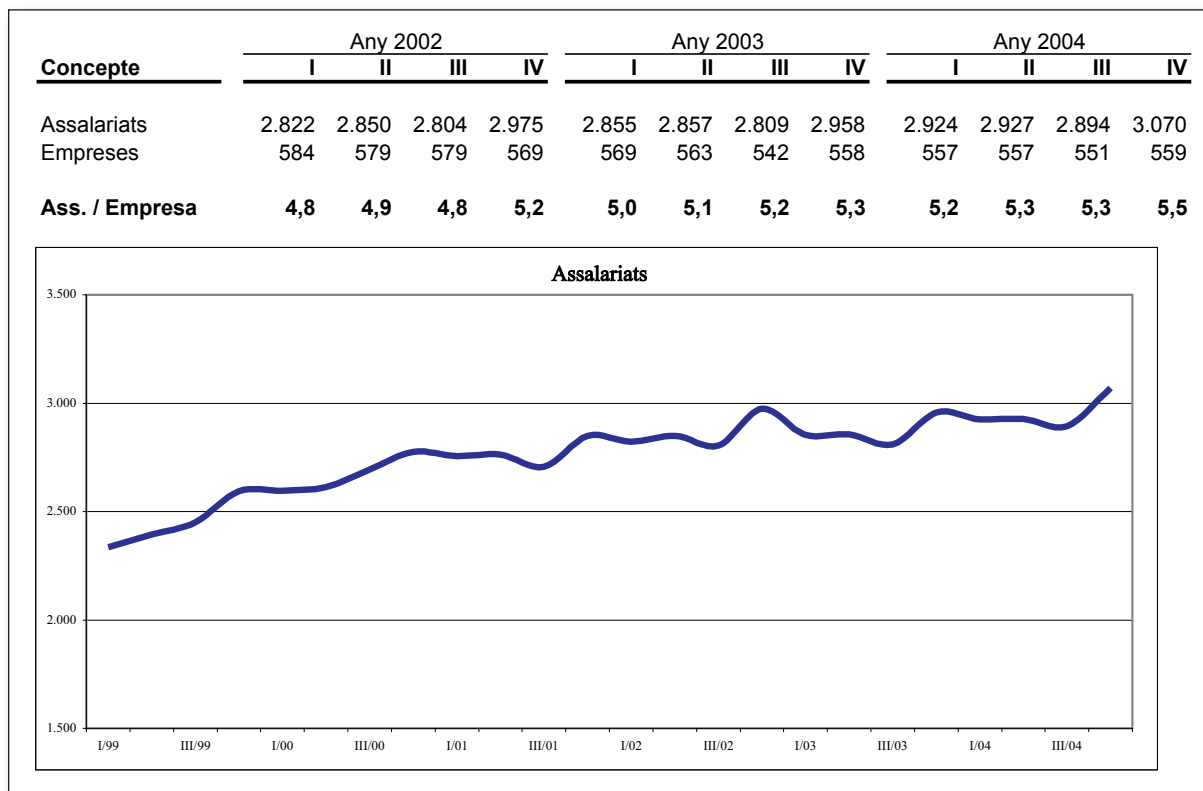
Font: Ajuntament de Manresa

8.5: OCUPACIÓ

El creixement de l'ocupació s'ha mantingut força viu al llarg de tot el 2004, arribant a finals d'any a superar per primera vegada els 3.000 ocupats al comer de la ciutat (no inclosos autònoms). El nombre mig de treballadors per empresa comercial se situa també en el màxim històric de 5,5 persones.

El nombre d'empreses comercials amb domicili social a Manresa és actualment de 559, havent-se mantingut aquest registre molt estable al llarg del darrer any.

8.7: Assalariats

Font: Diputació de Barcelona, a partir de dades de l'Institut Nacional de la Seguretat Social

8.6: VALORACIÓ GENERAL PER PART DELS AGENTS DEL SECTOR

Altres aspectes conjunturals que els representants del comer posen de manifest són

L'opinió en relació a les darreres rebaixes d'hivern és força unànime, en el sentit d'un resultat altament positiu de la campanya. El ritme de vendes, especialment el llarg dels primers dies, va ser excel·lent, amb forta presència de clients a la zona comercial i als establiments.

No obstant, segons els empresaris del sector, aquests bons resultats van servir per pal·liar les baixes vendes de la campanya de Nadal de 2003. La principal causa apuntada és l'endarreriment en l'arribada del fred.

Balanç correcte, però més modest, quant a les rebaixes d'estiu. Poca obertura d'establiments en els festius comercials coincidents amb l'inici de la campanya, detectant-se un desplaçament de les vendes de temporada cap a les de rebaixes.

En aquest sentit, els representants del sector demanen una reducció en el període de rebaixes, de forma que aquest es limiti exclusivament al mes d'agost.

9

Serveis

9. SERVEIS

9.1: SECTOR SERVEIS

La terciarització de l'economia és un fenomen comú en el món desenvolupat, i Manresa, òbviament, no està al marge d'aquest procés. La capital del Bages ha passat de tenir una economia altament industrialitzada a concentrar bona part dels serveis del sistema urbà supramunicipal que conforma. El sector serveis ha estat clau en el creixement llarg i sostingut que ha experimentat l'economia catalana durant els últims anys. Un llarg període d'expansió que s'ha basat en quatre pilars principals: La construcció, el turisme, l'ensenyament i la sanitat. Tres d'aquests quatre pilars pertanyen de ple al sector serveis, i el de la construcció té una elevada capacitat d'arrossegament vers el sector serveis.

A partir dels indicadors sintètics de l'Anuario Económico de España que publica el servei d'estudis de 'la Caixa', es pot obtenir una primera aproximació al sector serveis. Els índexs de la taula 9.1 estableixen la importància de diferents sectors (turístic, activitat econòmica...) en funció dels imports dels impostos d'activitat econòmica. Després d'assignar un total de 100.000 punts o unitats al conjunt de l'economia espanyola, s'aplica una distribució de punts entre els municipis de més de 1.000 habitants.

La primera conclusió que se n'extreu dels índexs de l'Anuario Económico de España seleccionats és una evidència: El poc pes que el sector turístic de la ciutat representa dins el conjunt de l'economia espanyola. Una part dels índexs d'activitat econòmica i quota de mercat correspon als sectors primari i secundari, però han estat triats dins el capítol serveis degut a que es tracta d'un sector que aglutina dues terceres parts de l'economia de la ciutat. Un valor elevat de l'índex d'activitat econòmica o de la quota de mercat implica inexorablement una favorable evolució del sector serveis. L'evolució dels índexs d'activitat econòmica i quota de mercat mostren Manresa com una ciutat que manté constant la seva competitivitat dins el context de l'economia espanyola.

Tot i que el Servei d'Estudis de 'la Caixa' és un exemple de rigor, solvència i bones pràctiques, cal acceptar que l'aportació que ofereixen els índexs de la taula 9.1 per conèixer la realitat econòmica de la ciutat és reduïda. De fet, la funció de l'excel·lent publicació que és l'Anuario Económico de España consisteix en permetre visualitzar una primera aproximació de les economies de qualsevol dels 3.190 municipis de l'Estat de més de mil habitants. Més enllà de la freda informació que aporten els índexs i la cautela amb la què han de ser observats, es disposa d'informació de l'Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS) referent als treballadors afiliats (assalariats) i als comptes de cotització (empreses) que operen a Manresa. Es tracta d'una eina molt vàlida per conèixer la realitat de la situació socioeconòmica.

9.1: Índexs econòmics

Any	Restaura- ció i bars	Turístic	Activitat econòmica	Quota de mercat
1996		33		
1997		40	201	181
1998		39	207	180
1999		42	196	177
2000	144	18	180	175
2001	142	38	193	172
2002	137	40	194	173
2003	143	37	193	174
2004	138	35	191	174

Font: Servei d'Estudis de 'La Caixa'

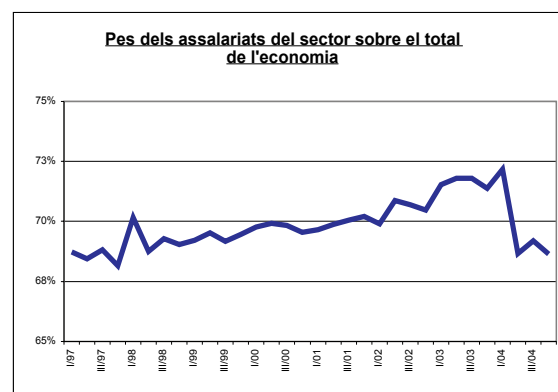
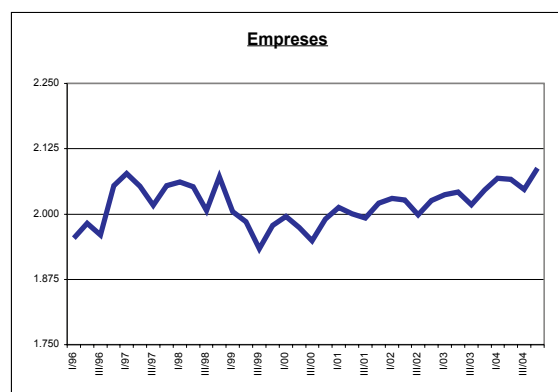
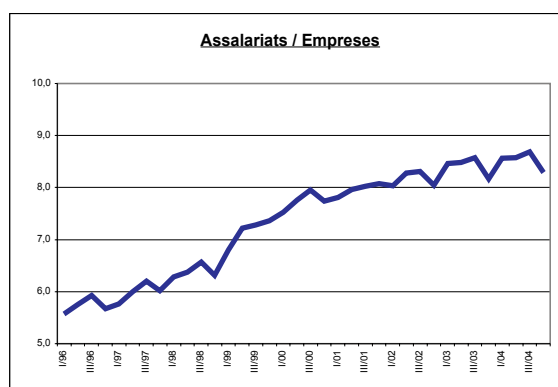
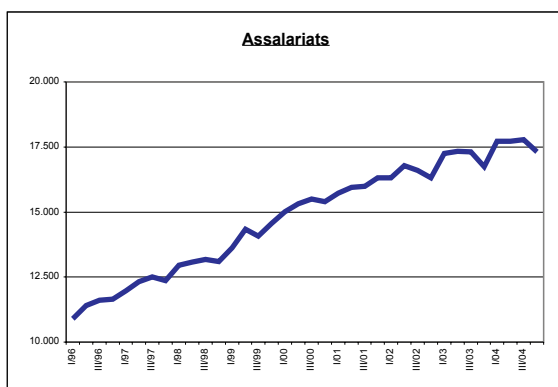
9.2: Empreses i assalariats del sector serveis

Sector: Serveis

	1996				1997				1998			
	I/96	II/96	III/96	IV/96	I/97	II/97	III/97	IV/97	I/98	II/98	III/98	IV/98
Assalariats	10.894	11.404	11.612	11.641	11.976	12.315	12.511	12.358	12.945	13.074	13.174	13.089
% Ass. / Total economia	65%	68%	68%	68%	69%	68%	69%	68%	70%	69%	69%	69%
Empreses	1.954	1.982	1.960	2.054	2.078	2.053	2.017	2.054	2.061	2.052	2.007	2.072
Assalariats per empresa	5,6	5,8	5,9	5,7	5,8	6,0	6,2	6,0	6,3	6,4	6,6	6,3

	1999				2000				2001			
	I/99	II/99	III/99	IV/99	I/00	II/00	III/00	IV/00	I/01	II/01	III/01	IV/01
Assalariats	13.634	14.333	14.077	14.564	15.017	15.317	15.495	15.403	15.732	15.941	15.989	16.322
% Ass. / Total economia	69%	70%	69%	69%	70%	70%	70%	70%	70%	70%	70%	70%
Empreses	2.005	1.985	1.934	1.978	1.995	1.974	1.949	1.990	2.013	2.001	1.992	2.021
Assalariats per empresa	6,8	7,2	7,3	7,4	7,5	7,8	8,0	7,7	7,8	8,0	8,0	8,1

	2002				2003				2004			
	I/02	II/02	III/02	IV/02	I/03	II/03	III/03	IV/03	I/04	II/04	III/04	IV/04
Assalariats	16.314	16.786	16.607	16.306	17.255	17.335	17.312	16.732	17.719	17.714	17.784	17.318
% Ass. / Total economia	70%	71%	71%	70%	72%	72%	72%	71%	72%	69%	69%	69%
Empreses	2.030	2.027	1.998	2.026	2.037	2.042	2.018	2.046	2.068	2.066	2.047	2.088
Assalariats per empresa	8,0	8,3	8,3	8,0	8,5	8,5	8,6	8,2	8,6	8,6	8,7	8,3

Font: Diputació de Barcelona a partir de dades de l'INSS

L'explotació de les dades de l'INSS no ofereix una sèrie homogènia ja que el criteri de municipalització varia a partir del segon trimestre del 2004. D'assignar el municipi en funció del domicili fiscal de les empreses, es passa a assignar-lo en funció del lloc on l'empresa desenvolupa l'activitat econòmica. Tot i tractar-se d'un canvi metodològic important, l'impacte en la sèrie atribuïble al canvi de criteri de comptabilitzar ha estat reduït en el cas del sector serveis.

El nombre de treballadors assalariats en el sector serveis ha passat dels 11.000 de l'any 1996 als 17.318 de finals de l'any 2004. Durant aquest període de vuit anys, la població de Manresa ha augmentat en un 9%, en canvi, el nombre d'assalariats en el sector serveis ho ha fet en un 50%.

Parlar d'un sector que aglutina 17.318 dels 25.227 assalariats de la ciutat, implica parlar forçosament d'un sector heterogeni. Ja sigui pel gran volum d'assalariats que inclou el sector serveis o bé ja sigui per l'heterogeneïtat del sector, es fa necessari dur a terme un desglossament de les dades. Un bon criteri per desglossar les dades del sector serveis és a partir de la incorporació dels conceptes terciari, quaternari i quinari, que com a criteri de classificació considera el nivell de coneixement necessari per dur a terme una activitat.

9.3: Empreses i assalariats dels subsectors de serveis

Sector:	2001 4T		2002 4T		2003 4T		2004 4T	
	Empr.	Assal.	Empr.	Assal.	Empr.	Assal.	Empr.	Assal.
93 - Activitats diverses de serveis personals	101	294	109	386	111	430	118	475
95 - Llocs que ocupen a personal domèstic	5	5	5	5	5	5	4	4
99 - Organismes extraterritorials	0	0	0	0	0	0	0	0
nc - Sense especificar	3	16	4	13	0	0	0	0
Terciari	109	315	118	404	116	435	122	479
50 - Venda, manteniment i reparació de vehicles de motor i motocicletes	143	913	130	894	133	925	128	948
51 - Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor	194	1.232	191	1.233	184	1.261	188	1.321
52 - Comerç al detall, excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes	591	2.849	569	2.975	558	2.958	559	3.070
55 - Hostaleria	174	816	178	856	187	796	187	774
60 - Transport terrestre; transport per canonades	62	232	64	244	63	258	75	362
61 - Transport marítim, de cabotatge i per vies de navegació interiors	1	4	0	0	0	0	1	3
62 - Transport aeri i espacial	3	61	3	63	3	66	1	2
63 - Activitats annexes als transports; activitats d'agències de viatges	26	130	29	148	31	180	29	159
64 - Correus i telecomunicacions	6	33	6	45	7	42	6	33
65 - Intermediació financera, excepte assegurances i plans de pensions	3	598	4	707	4	720	4	729
66 - Assegurances i plans de pensions, excepte seguretat social obligatòria	15	118	13	113	15	115	14	103
67 - Activitats auxiliars a la intermediació financera	27	78	23	77	28	93	30	95
70 - Activitats immobiliàries	90	181	108	222	115	255	133	304
71 - Lloguer de maquinària i equip sense operari, d'efectes personals	15	56	15	60	13	54	13	56
Quaternari	1.350	7.301	1.333	7.637	1.341	7.723	1.368	7.959
72 - Activitats informàtiques	19	44	17	58	16	50	19	61
73 - Investigació i desenvolupament	2	40	2	57	2	33	2	58
74 - Altres activitats empresarials	252	4.208	268	3.413	280	3.564	282	3.912
75 - Administració pública, defensa i seguretat social obligatòria	11	651	12	698	11	700	12	807
80 - Educació	75	1.052	72	1.099	73	1.100	73	1.118
85 - Activitats sanitàries i veterinàries; assistència social	112	2.123	115	2.307	114	2.435	115	2.243
90 - Activitats de sanejament públic	3	40	3	43	4	33	3	30
91 - Activitats associatives	37	143	40	140	38	162	38	171
92 - Activitats recreatives, culturals i esportives	51	405	46	450	51	479	54	480
Quinari	562	8.706	575	8.265	589	8.556	598	8.880
Total Serveis	2.021	16.322	2.026	16.306	2.046	16.714	2.088	17.318
5 - Comerç, reparacions i hosteleria	1.102	5.810	1.068	5.958	1.062	5.940	1.062	6.113
6 - Transport, emmagatzematge, comunicació, mediació financera	143	1.254	142	1.397	151	1.474	160	1.486
7 - Activ. immobiliàries i de lloguer, serveis empresarials, adm. pública	389	5.180	422	4.508	437	4.656	461	5.198
8 - Educació, activitats sanitàries i veterinàries, serveis socials	187	3.175	187	3.406	187	3.535	188	3.361
9 - Altres activ. socials i de serveis personals, personal domèstic, org.	197	887	203	1.024	209	1.109	217	1.160
n - Sense especificar	3	16	4	13	0	0	0	0
Total Serveis	2.021	16.322	2.026	16.306	2.046	16.714	2.088	17.318

Font: Diputació de Barcelona a partir de dades de l'INSS

9.4: Assalariats. IV trimestre 2004

Sector	Manresa		Catalunya	
Terciari	479	2,8%	43.212	2,6%
Quaternari	7.959	46,0%	823.079	49,3%
Quinari	8.880	51,3%	804.372	48,1%
Serveis	17.318	100%	1.670.663	100%

Font: Diputació de Barcelona i Generalitat de Catalunya

9.2: SECTOR TERCIARI

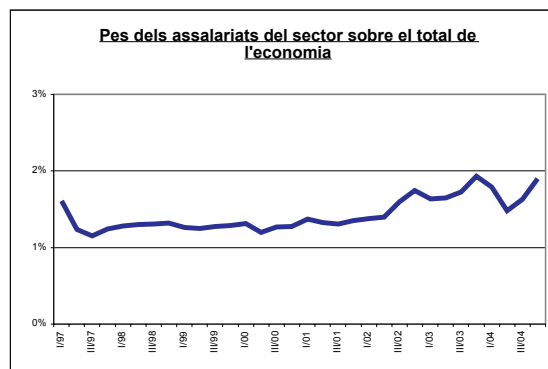
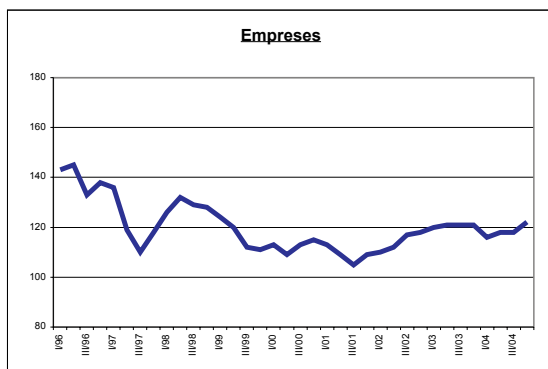
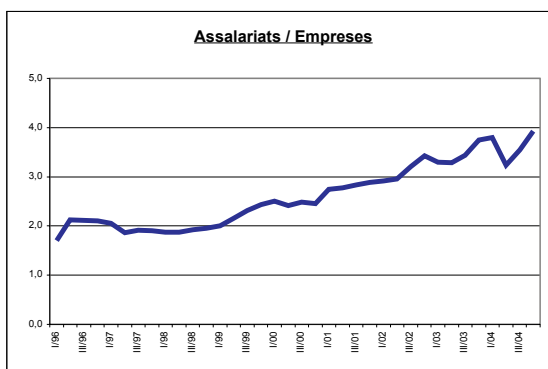
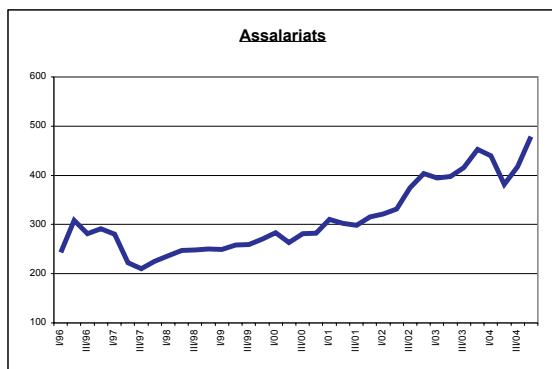
Dins el desglossament que classifica els àmbits del sector serveis en funció del nivell de coneixement exigít, el sector terciari correspon al nivell més baix i inclou els serveis més bàsics: els serveis domèstics i els serveis personals. El sector terciari es distingeix pel seu elevat caràcter localista i per la seva alta disposició a generar una oferta capaç de cobrir les necessitats locals, però amb poca per treballar a àmbits territorials llunyans.

El 2,8% dels assalariats del sector serveis de Manresa desenvolupa la seva activitat professional dins l'àmbit del sector terciari; un nivell similar al de Catalunya (2,6%). El fet de tractar-se d'un sector que requereix un nivell de coneixement baix no implica que sigui un sector amb poca demanda. L'increment anual al llarg dels últims tres anys del nombre de treballadors assalariats que desenvolupen la seva activitat professional dins el sector terciari és d'un espectacular 15%.

El sector terciari, sense aportar un valor afegit elevat, sí que presenta un alt potencial de creixement. En la mateixa mesura en què s'incrementa la riquesa de les llars d'un territori, s'incrementa la demanda de personal domèstic. I en la mateixa mesura que s'incorpora població a les generacions d'edats més avançades, s'incrementa la demanda de serveis personals.

9.5: Sector terciari

	2002				2003				2004			
	I/02	II/02	III/02	IV/02	I/03	II/03	III/03	IV/03	I/04	II/04	III/04	IV/04
Assalariats	321	331	375	404	395	398	416	453	440	382	418	479
% Ass. / Total economia	1%	1%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	1%	2%	2%
Empreses	110	112	117	118	120	121	121	121	116	118	118	122
Assalariats per empresa	2,9	3,0	3,2	3,4	3,3	3,3	3,4	3,7	3,8	3,2	3,5	3,9

Font: Diputació de Barcelona a partir de dades de l'INSS

9.3: SECTOR QUATERNARI

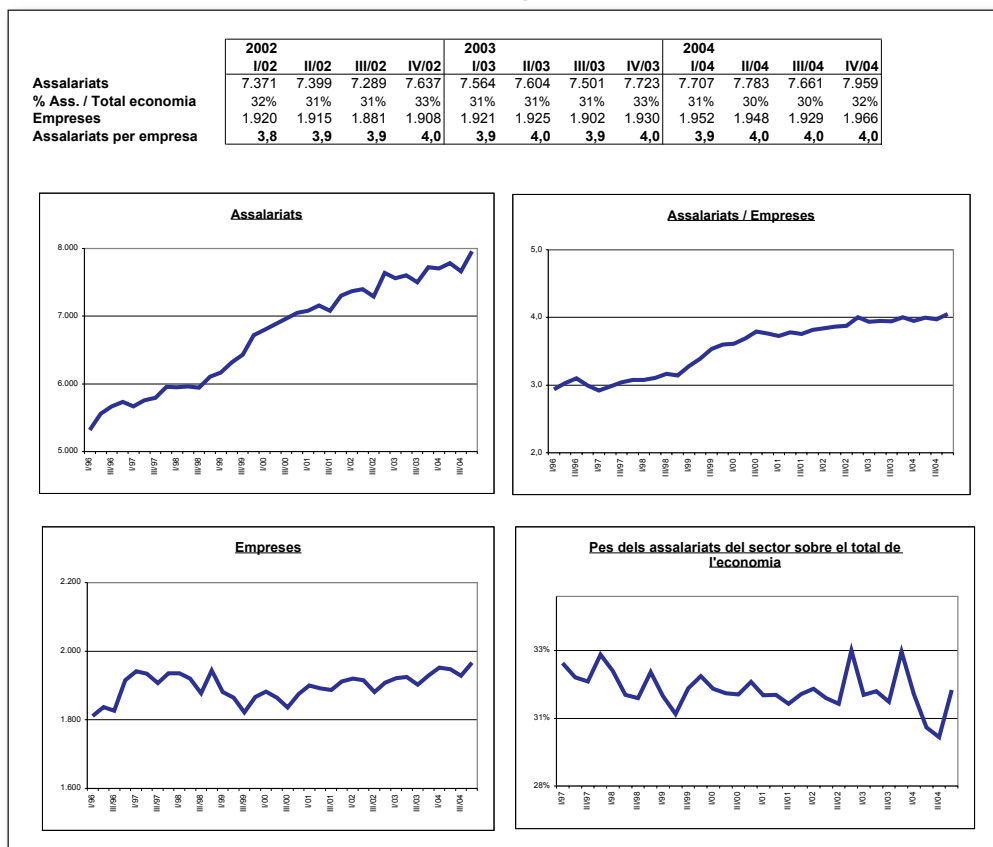
El quaternari és aquell sector que incorpora un nivell mitjà de coneixement. En termes menys abstractes, el sector quaternari inclou àmbits de l'economia com són el comerç, l'hoteleria, el transport, la mediació financera i les activitats immobiliàries. El 46,0% dels assalariats de Manresa del sector serveis treballen al sector quaternari, una xifra tres punts percentuals inferior a la registrada a Catalunya.

El sector quaternari de Manresa ocupa, a 31 de desembre del 2004, a 7.959 persones. Es tracta d'un sector altament consolidat en el què predomina el comerç, que té una oferta que cobreix més enllà de la demanda dels habitants de la ciutat. De fet, bona part de l'oferta del comerç manresà està enfocada a cobrir les necessitats de la població del sistema urbà supramunicipal Pla de Bages. El 55% dels 7.959 assalariats del sector quaternari desenvolupa les seves activitats professionals en el món del comerç (ja sigui a l'engròs o al detall); en el cas de Catalunya aquest percentatge assoleix un valor del 50%.

L'economia catalana ha basat el seu creixement dels últims anys en la construcció, en el turisme, en l'ensenyament i en la sanitat. Dos d'aquests quatre pilars, la construcció i el turisme, tenen una relació directa amb àmbits del sector quaternari.

El fet que Manresa quedi al marge dels principals circuits turístics fa que l'hoteleria de Manresa no s'hagi pogut beneficiar de la bonança del sector turístic català. Pel que fa referència al sector de la construcció, per contra, Manresa no s'ha quedat, ni de bon tros, al marge de l'extraordinari període d'expansió del sector. La construcció és un sector d'elevada capacitat d'arrossegament vers àmbits diversos com les activitats immobiliàries o la intermediació financera. Dos àmbits, aquests últims, que pertanyen de ple al sector quaternari. No en va, el transport, la intermediació financera i les activitats immobiliàries són els tres àmbits del sector quaternari que presenten les taxes de creixement més altes en termes de treballadors assalariats.

9.6: Sector quaternari

Font: Diputació de Barcelona a partir de dades de l'INSS

9.2: SECTOR QUINARI

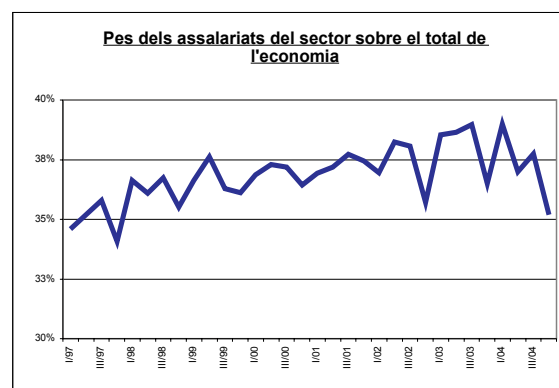
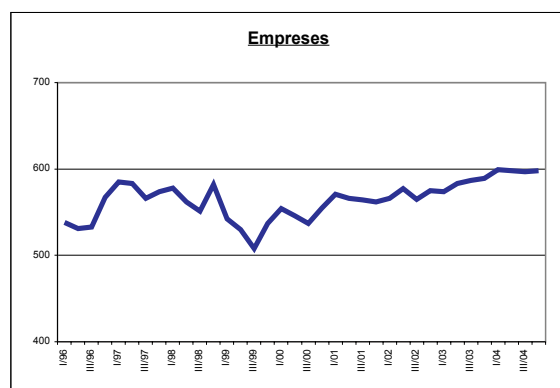
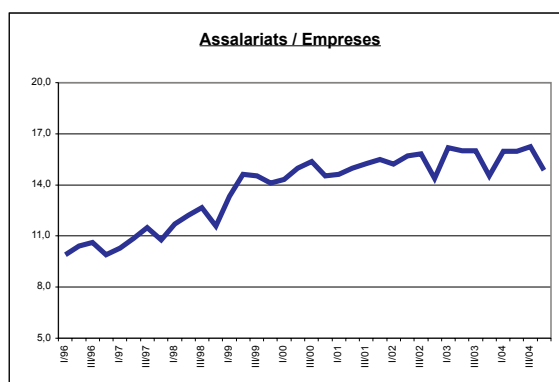
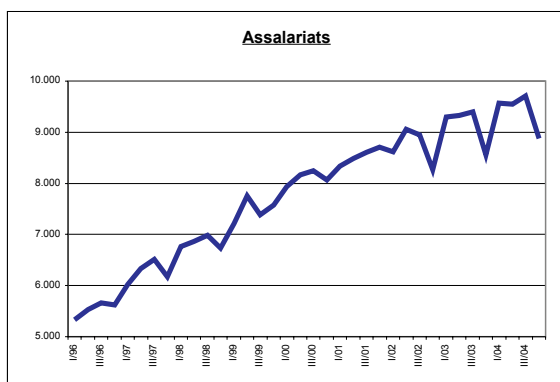
El sector quinari és aquell que exigeix un més alt nivell de coneixement amb una major aportació de valor afegit, i que inclou àmbits com l'ensenyament, la recerca, la sanitat, el serveis a les empreses o el sector cultural. El sector quinari de Manresa ocupa un total de 8.880 assalariats, una xifra que representa el 51% dels assalariats del sector serveis, una participació tres punts percentuals superior a la del Principat.

Dos dels pilars en els què s'ha sustentat el creixement de l'economia catalana dels últims anys han estat l'ensenyament i la sanitat. Tots dos pertanyen al sector quinari i tots dos han experimentat un creixement que, a diferència del que ha succeït en sectors com el turisme, s'ha repartit de forma bastant homogènia entre els diferents municipis de Catalunya, degut a que el seu caire d'inversió pública ha facilitat una equitativa distribució.

A l'hora de preveure les perspectives del sector, s'ha de tenir en compte que dins el quinari concorren àmbits amb poc potencial de creixement i d'altres amb molt. Per una banda, les perspectives de creixement de l'ensenyament o la sanitat no són gaire favorables degut a que les directrius de la Unió Europea estan orientades a implantar polítiques econòmiques de restriccions pressupostàries. Per altra banda, els analistes coincideixen a augurar bones taxes de creixements per sectors com el cultural o el servei d'empreses.

9.7: Sector quinari

	2002				2003				2004			
	I/02	II/02	III/02	IV/02	I/03	II/03	III/03	IV/03	I/04	II/04	III/04	IV/04
Assalariats	8.622	9.056	8.943	8.265	9.296	9.333	9.395	8.556	9.572	9.545	9.705	8.880
% Ass. / Total economia	37%	38%	38%	36%	39%	39%	39%	37%	39%	37%	38%	35%
Empreses	566	577	565	575	574	583	587	589	599	598	597	598
Assalariats per empresa	15,2	15,7	15,8	14,4	16,2	16,0	16,0	14,5	16,0	16,0	16,3	14,8

Font: Diputació de Barcelona a partir de dades de l'INSS

10

Sector TIC, indústria i economia del coneixement

10. SECTOR TIC, INDÚSTRIA I ECONOMIA DEL CONEIXEMENT

El sector TIC, indústria i economia del coneixement constitueix un important paràmetre econòmic degut a la seva capacitat per generar activitat productiva i d'augmentar els fluxos d'innovació de la resta de sectors econòmics.

D'entre els diferents criteris existents per definir les branques que pertanyen al sector TIC, la indústria de la informació o del coneixement i l'economia del coneixement en destaquen un parell: El de l'Observatori Econòmic de la UOC (2001) dirigit per Jordi Vilaseca i Joan Torrent i el de les Estadístiques de la Societat de la Informació publicades pel Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI).

10.1: SECTOR TIC

Tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) és un terme que s'utilitza per a fer referència a una àmplia gamma de serveis, aplicacions i tecnologies, que utilitzen diversos tipus d'equips (maquinari o hardware) i de programes informàtics (programari o software) que molt sovint es transmeten per xarxes de telecomunicacions.

S'entén per sector TIC la branca productiva que utilitza les tecnologies digitals per a produir béns i serveis que processin, transmetin, visualitzin, detectin, mesurin, reproduïxin, controlin i permetin el tractament de la informació i la comunicació. El sector TIC considera els àmbits de la informàtica (maquinari i programari) i el de les telecomunicacions.

Segons el DURSI, en la producció de les TIC s'inclouen:

- Fabricació d'equips electrònics i de telecomunicació
- Informàtica
- Telecomunicació

Segons les dades corresponents a l'últim trimestre del 2004, l'ocupació del sector TIC tant a Manresa, com al Bages, representa el 0,2% del total d'assalariats. Aquest percentatge d'ocupació en el sector TIC és clarament inferior a la mitjana de la província de Barcelona, que se situa en un 1,9%.

En el cas de Manresa, en nombres absoluts, hi ha 12 empreses del sector TIC, amb un total de 47 assalariats.

Pel que fa a la distribució dels subsectors, cal destacar que el que té un major nombre d'assalariats és el de telecomunicacions, que representa un 35% del total (3 empreses, amb 16 assalariats). Consulta d'aplicacions informàtiques i subministrament de programes informàtics és el següent subsector amb més nombre d'assalariats: 11 assalariats distribuïts en 2 empreses, i que representa el 23% del total del sector TIC.

Les branques productives identificades com a integrants de les activitats TIC segons el criteri de l'Observatori Econòmic de la UOC són les següents:

- Fabricació de màquines d'oficina i equips informàtics
- Fabricació de maquinària i material elèctric
- Fabricació de material electrònic i de comunicacions
- Fabricació d'instruments mèdics i de precisió
- Telecomunicacions i serveis de correus
- Activitats informàtiques
- Investigació i desenvolupament

10.1: Assalariats i empreses sector TIC

Àmbit	Assalariats	Empreses	% Ass/Total
Manresa	295	44	1,2%
Bages	1.262	85	2,3%
Província Barcelona	83.860	4.527	4,4%

Font: INSS

Dades a 31/12/2004. Criteri UOC

En l'últim trimestre del 2004, seguint el criteri UOC, l'ocupació del sector TIC a Manresa es va situar en 44 empreses i 295 assalariats, un 1,2% del total de l'ocupació. Pel que fa al Bages, el percentatge d'assalariats en el sector TIC se situava en 2,3%, lleugerament superior al percentatge manresà. Quant a la província de Barcelona, en el mateix període, se situava més de dos punts per sobre, a 4,4%.

L'ocupació del sector TIC a Espanya, en el primer trimestre del 2001 es va situar en un 3,8% del total d'ocupació. En el mateix període, Manresa se situava en 1,6%. Cal destacar que el sector TIC, a nivell manresà, al contrari del que passa a nivell espanyol i català, no experimenta un ràpid creixement de mercat de treball, sinó que al contrari, decreix, però, de forma moderada.

En el període analitzat, que va des del segon trimestre del 1999 fins a l'últim trimestre del 2004, va passar de 1,6% a 1,2% del total d'ocupació, de 322 assalariats a 295.

El nombre d'empreses va experimentar un petit creixement (de 38 empreses, al 1999, a 44, l'últim trimestre del 2004). El nombre d'assalariats per empresa va passar de 8,3 el segon trimestre del 1999 a 6,7, l'últim trimestre del 2004.

Pel que fa a l'anàlisi de l'ocupació en el propi sector TIC, cal destacar que els seus diferents subsectors no presenten una distribució homogènia. Seguint el criteri UOC, fabricació de maquinària i material elèctric és el subsector que té un percentatge més alt, amb un 41% dels assalariats, seguit d'activitats informàtiques (21%) i investigació i desenvolupament (20%).

10.2: SECTOR DE LA INFORMACIÓ

Segons el criteri de selecció de DURSI, les branques que conformen el sector de la informació són les següents:

- Edició (de llibres, periòdics, revistes, etc)
- Reproducció de suports gravats (sons, vídeos, informàtica)
- Activitats cinematogràfiques i de vídeo
- Activitats de ràdio i televisió
- Activitats d'agències de notícies
- Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres institucions culturals

10.2: Assalariats i empreses sector de la informació

Àmbit	Assalariats	Empreses	% Ass/Total
Manresa	111	17	0,4%
Bages	131	23	0,2%
Província Barcelona	22.756	1.804	1,2%

Font: INSS

Dades a 31/12/2004. Criteri DURSI

El nombre d'assalariats del sector de la informació a Manresa és de 0,4% respecte el total d'assalariats, que en nombres absoluts es tradueix en 111 assalariats i 17 empreses. Aquest percentatge és lleugerament superior al del Bages (0,2%), però inferior a la mitjana de la província de Barcelona, que se situa en 1,2%.

El subsector que presenta un percentatge d'assalariats més elevat és el de ràdio i tv, amb un 39% dels assalariats del sector de la informació, que en nombres absoluts es tradueix en 36 assalariats repartits en 2 empreses. Cinema i vídeo és el següent subsector, amb un 32% dels assalariats (43 assalariats en 9 empreses). El tercer subsector amb més nombre d'assalariats és el d'edició, que representa un 14%, 16 assalariats en 3 empreses.

Pel que fa al criteri seguit per la UOC, s'entén pel terme indústria del coneixement als subsectors esmentats anteriorment més el subsector d'ensenyament.

Seguint aquest criteri, el nombre d'assalariats de la indústria del coneixement a Manresa puja considerablement respecte el criteri emprat pel DURSI. El 6,9% dels assalariats de Manresa (1.736 assalariats) treballen a la indústria del coneixement (criteri UOC), es tracta d'un percentatge que se situa gairebé a la mitjana de la província de Barcelona (7,1%).

Pel que fa a l'anàlisi de l'ocupació en el sector de la indústria del coneixement, el subsector majoritari és ensenyament, amb un 64%. Els subsectors restants, edició, per una banda, i cultura i informació, per l'altra, representen un 21% i 15% respectivament.

10.3: ACTIVITATS INTENSIVES EN CONEIXEMENT

Segons el criteri de la UOC, s'entén per activitats intensives en coneixement als següents sectors:

- Fabricació de productes farmacèutics
- Construcció aeronàutica i espacial
- Fabricació de vehicles de motor i components
- Indústria de la maquinària i equip mecànic
- Altre material de transport
- Agència de viatges
- Intermediació financera
- Serveis àrees funcionals de l'empresa

10.3: Assalariats i empreses activitats intensives en coneixement

Àmbit	Assalariats	Empreses	% Ass/Total
Manresa	5.078	298	20,1%
Bages	7.307	442	13,5%
Província Barcelona	256.954	16.429	13,4%

Font: INSS

Dades a 31/12/2004. Criteri UOC

En el percentatge d'assalariats en activitats intensives en coneixement, Manresa se situa clarament per sobre del Bages i la província de Barcelona, en un 20,1% en front 13,5% i 13,4% respectivament.

L'any 2000, el percentatge d'activitats intensives en coneixement sobre el total d'ocupats, a nivell d'Espanya se situava en un 9,4%. En el mateix període a Manresa, era més del doble: 21,8%.

L'evolució que han experimentat les activitats intensives en coneixement entre 1999 i 2004, pel que fa al nombre d'empreses i assalariats és creixent.

Quant als diferents subsectors que componen les activitats intensives en coneixement, el subsector que destaca amb molta diferència de la resta és el de prestació de serveis a les àrees funcionals de l'empresa, que representa un 65% del total, amb 3.318 assalariats.

Aquest subsector inclou serveis com activitats jurídiques, de comptabilitat, serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria i altres activitats relacionades, assaigs i anàlisi tècnics, publicitat i selecció i col·locació de personal.

Concretament, selecció i col·locació de personal té un nombre elevat d'assalariats (2.354) que representa el 46% sobre el total de les activitats intensives en coneixement.

10.4: ECONOMIA DEL CONEIXEMENT

Segons el criteri UOC, l'economia del coneixement inclou el sector TIC, la indústria del coneixement i les activitats intensives en coneixement.

Les dades de l'últim trimestre del 2004 mostren que el percentatge sobre el total d'ocupats en l'economia del coneixement a Manresa és de 28,2%, superior al del Bages (20,8%) i a la província de Barcelona (24,9).

A nivell espanyol, l'any 2000, aquest mateix percentatge se situava a 20,5%, mentre que a nivell manresà ja era lleugerament superior (21,8%). Això es deu bàsicament al pes de l'ensenyament i al de serveis a l'empresa, tal i com s'ha exposat anteriorment.

10.4: Assalariats i empreses economia del coneixement

<u>Àmbit</u>	<u>Assalariats</u>	<u>Empreses</u>	<u>% Ass/Total</u>
Manresa	7.109	477	28,2%
Bages	11.249	761	20,8%
Província Barcelona	477.459	30.730	24,9%

Font: INSS

Dades a 31/12/2004. Criteri UOC

11

Perfil de la ciutat

11. PERFIL DE LA CIUTAT

11.1: OBJECTIU

‘Perfil de la ciutat’ és un projecte que duen a terme les ciutats de Barberà del Vallès, Granollers, Manresa, Mataró, Rubí, Santa Coloma de Gramenet, Sabadell, Terrassa, Vic i Vilanova i la Geltrú, que té com a objectiu principal el desenvolupar una metodologia i una eina de suport per a la mesura de la qualitat de vida de les ciutats europees. ‘Perfil de la ciutat’ pretén crear un sistema de recursos per a tots els agents implicats en els processos de desenvolupament urbà, que ajudi a la valoració i mesura dels elements clau que influeixen la qualitat de vida en les ciutats mitjanes. Un sistema, en definitiva, que serveixi de suport informatiu als tècnics i polítics en les seves preses de decisions.

‘Perfil de la ciutat’ disposa d’una pàgina web (www.perfilciutat.net) que conté informació detallada.

11.2: DEFINICIÓ D’INDICADORS

El projecte considera una sèrie d’indicadors per cadascun dels àmbits susceptible de ser analitzat tal com puguin ser demografia, mercat de treball, empresa, medi ambient, cultura, urbanisme, etc. No obstant, amb la intenció de presentar una versió reduïda del projecte, s’ha realitzat una tria de tan sols set indicadors.

Taxa d’atur:

Número d’aturats a 31-12-2004 / Població activa segons el Cens de 2001.

Mesura el pes de la població en situació d’atur en relació al total de la població activa.

Font del numerador: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat.

Font del denominador: Cens d’habitants de l’any 2001.

Contractació indefinida:

Número de contractes indefinits registrats al llarg de l’any 2004 / Total de contractes registrats al llarg de l’any 2004.

Mesura la presència de la contractació indefinida en el mercat laboral.

Font: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat.

Cost habitatge:

Preu metre quadrat nova construcció de l’any 2004 / Renda per càpita any 1998.

Mesura l’esforç en termes de renda que s’ha de realitzar per adquirir un metre quadrat d’habitatge de nova construcció.

Font del numerador: Direcció general d’arquitectura i habitatge de política territorial i obres públiques de la Generalitat de Catalunya, basant-se en un estudi de mercat realitzat per l’empresa Tecnigrama.

Font del denominador: Institut d’estadística de Catalunya.

Inflació habitatge:

(Preu metre quadrat nova construcció de l’any 2004 - Preu metre quadrat nova construcció de l’any 2000) / Preu metre quadrat nova construcció de l’any 2000.

Mesura l’increment del preu de l’habitatge entre els anys 2000 i 2004.

Font: Direcció general d’arquitectura i habitatge de política territorial i obres públiques de la Generalitat de Catalunya, basant-se en un estudi de mercat realitzat per l’empresa Tecnigrama.

Font del denominador: Institut d’estadística de Catalunya.

Població extracomunitària:

Població extracomunitària a 31-12-2003 / Total de la població a 31-12-2003

Mesura la presència de població extracomunitària dins la ciutat.

Font: Padró continu dels ajuntaments.

Mobilitat:

Viatges obligats per treball en transport públic any 2001 / Viatges obligats per treball en transport privat any 2001

Mesura l'ús del transport públic per anar a treballar.

Font: Cens de l'any 2001.

Associacionisme:

Nombre associacions * 1.000 / habitants

Mesura, en certa manera, el nivell d'associacionisme d'una ciutat.

Font: Institut d'estadística de Catalunya.

11.3: METODOLOGIA

Una primera fase de les tasques a realitzar consisteix en definir una sèrie d'indicadors que condueixen a un millor coneixement de l'àmbit que es pretén analitzar.

El conjunt del projecte analitza un total de quinze àmbits amb una mitjana de més de deu indicadors per cadascun d'ells. Exemples dels àmbits analitzats són mercat de treball, població, empresa, cultura, habitatge o transports.

De totes formes, la intenció d'aquest capítol de l'Informe socioeconòmic de Manresa no és la de reproduir l'anàlisi i la base de dades del Perfil de la ciutat, sinó fer una síntesi a partir d'una tria selectiva de només set indicadors.

Un cop definits els indicadors del projecte es procedeix a calcular el valor de cadascun d'ells. Tot i que la intenció del projecte passa per permetre la comparativa dels diferents indicadors vers un valor definit com a òptim o objectiu, degut la dificultat tècnica que comporta l'haver de definir aquest objectiu s'opta per definir el valor de referència per a fer la comparativa la mitjana del valor absolut entre els diferents indicadors., a excepció del de la taxa d'atur; ja que en aquest cas està àmpliament acceptat que l'objectiu en quant a atur és la plena ocupació que equival tècnicament a un nivell del 5%.

Després d'haver calculat els indicadors i les seves respectives mitjanes (llevat el cas de la taxa d'atur), es recalcula cada indicador prenent la mitjana (o el valor objectiu en el cas de la taxa d'atur) com a base cent.

A partir del moment que disposem dels indicadors en base cent, estem en condicions de representar en una gràfica de tipus teranyina el perfil dels set indicadors seleccionats pel cas de la ciutat de Manresa respecte la mitjana de les altres nou ciutats del projecte. Una altra gràfica que s'elabora és la del comportament de cadascuna de les ciutats per cadascun dels set indicadors considerats.

11.1: Indicadors del projecte 'Perfil de la ciutat'

Indicador	Bar	Gra	Man	Mat	Rub	Sab	Col	Ter	Vic	Vil	Mitjana
Taxa d'atur	8,0	6,4	6,4	8,2	7,1	7,9	7,5	8,2	6,0	7,2	5,0
% Contractes indefinits sobre el total	15,0	9,9	12,3	11,3	10,7	11,6	14,7	12,1	16,3	9,9	12,4
% Pobl. extracomunitària / Total població	2,7	10,2	8,4	9,8	8,4	5,5	10,6	7,9	16,9	7,0	8,7
% Mobilitat obligada: Transp. públic / privat	16,6	11,9	9,2	12,6	16,6	19,2	54,3	13,5	5,3	19,1	17,8
Entitats associatives / Total població	4,5	5,4	5,4	4,2	4,1	3,9	4,1	4,2	6,9	5,3	4,8
Preu m2 nova constr. / Renda per càpita	n.d.	18,2	12,6	23,0	18,8	19,4	23,6	18,4	12,7	20,1	18,5
% Variació preu nova constr. (2004 / 2000)	n.d.	123,8	86,0	103,5	87,1	121,9	73,6	101,4	82,8	139,6	102,2

Font: Projecte 'Perfil de la ciutat'

Les ciutats participants són Barberà del Vallès (Bar), Granollers (Gra), Manresa (Man), Mataró (Mat), Rubí (Rub), Sabadell (Sab), Santa Coloma de Gramenet (Col), Terrasa (Ter), Vic (Vic), Vilanova i la Geltrú (Vil)

I 1.2: Indicadors del projecte 'Perfil de la ciutat', en base 100

Indicador	Bar	Gra	Man	Mat	Rub	Sab	Col	Ter	Vic	Vil	Mitjana
Taxa d'atur	159	128	128	163	142	157	151	164	119	143	100
% Contractes indefinits sobre el total	122	80	99	91	87	94	119	98	132	80	100
% Pobl. extracomunitària / Total població	30	117	96	112	96	63	122	90	193	80	100
% Mobilitat obligada: Transp. públic / privat	93	67	52	71	93	107	305	76	30	107	100
Entitats associatives / Total població	94	112	113	87	85	81	86	88	145	110	100
Preu m2 nova constr. / Renda per càpita	n.d.	98	68	124	101	105	127	99	69	108	100
% Variació preu nova constr. (2004 / 2000)	n.d.	121	84	101	85	119	72	99	81	137	100

Font: Projecte 'Perfil de la ciutat'

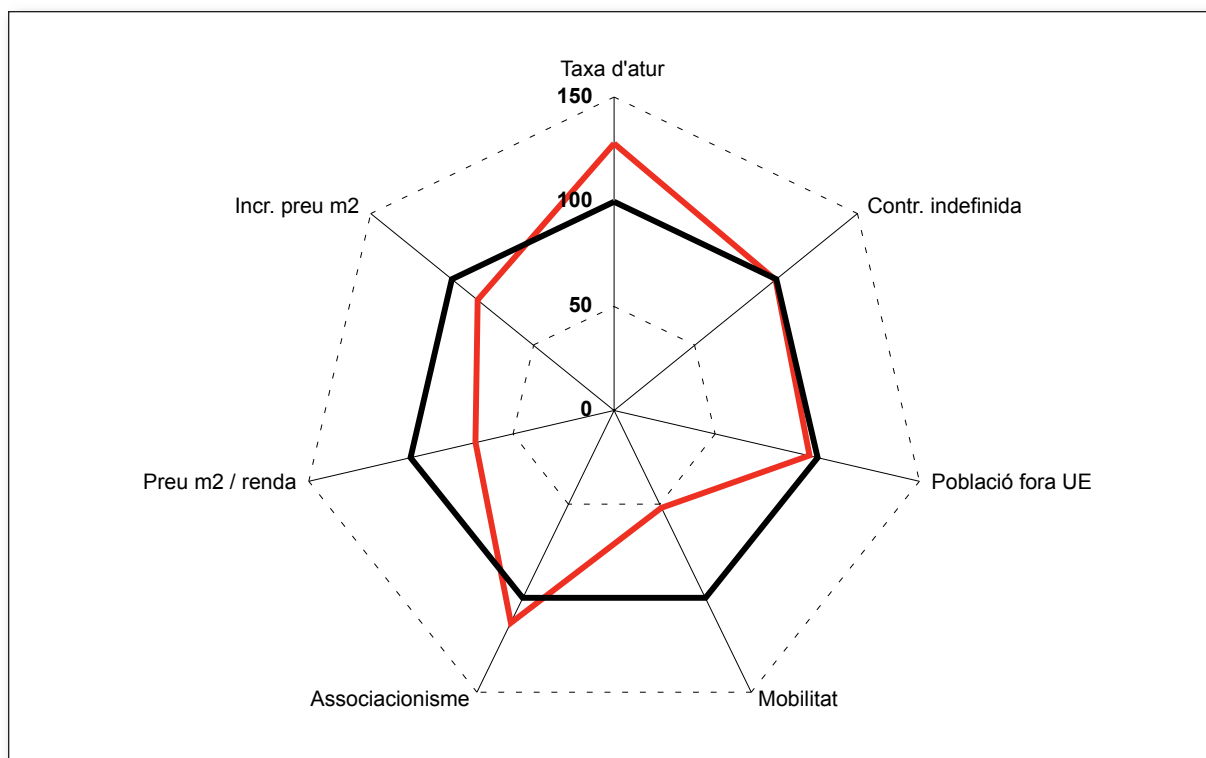
11.4: INTERPRETACIÓ

Un parell dels set indicadors triats s'engloben dins l'àmbit del **mercant de treball**: la taxa d'atur i l'índex de contractació indefinida.

La taxa d'atur de Manresa (6,4%) es troba 1,4 punts percentuals per sobre de la taxa considerada tècnicament de plena ocupació; no obstant, la capital del Bages és una de les ciutats que té la taxa més baixa, juntament amb Vic (6,0%) i Vilanova i la Geltrú (6,4%). El nivell de contractació indefinida de Manresa s'arregla amb la mitjana de les ciutats que conformen el 'Perfil de la ciutat'; tot i que aquest és un dels indicadors que menys disparitat presenta entre els mínims registrats per Granollers i Vilanova i la Geltrú i el màxim registrat per Vic.

Més disparitat mostra l'indicador de població de fora de la Unió Europea dins l'àmbit de **demografia**. El 8,4% de la població de Manresa a 31 de desembre del 2003 és de fora de la Unió Europea, un nivell molt aproximat a la mitjana del conjunt de les deu ciutats que conformen el projecte. Barberà del Vallès (2,7%) és la que presenta el nivell més baix i Vic (16,9%) el nivell més alt.

I 1.3: Gràfica 'Perfil de la ciutat'. Manresa

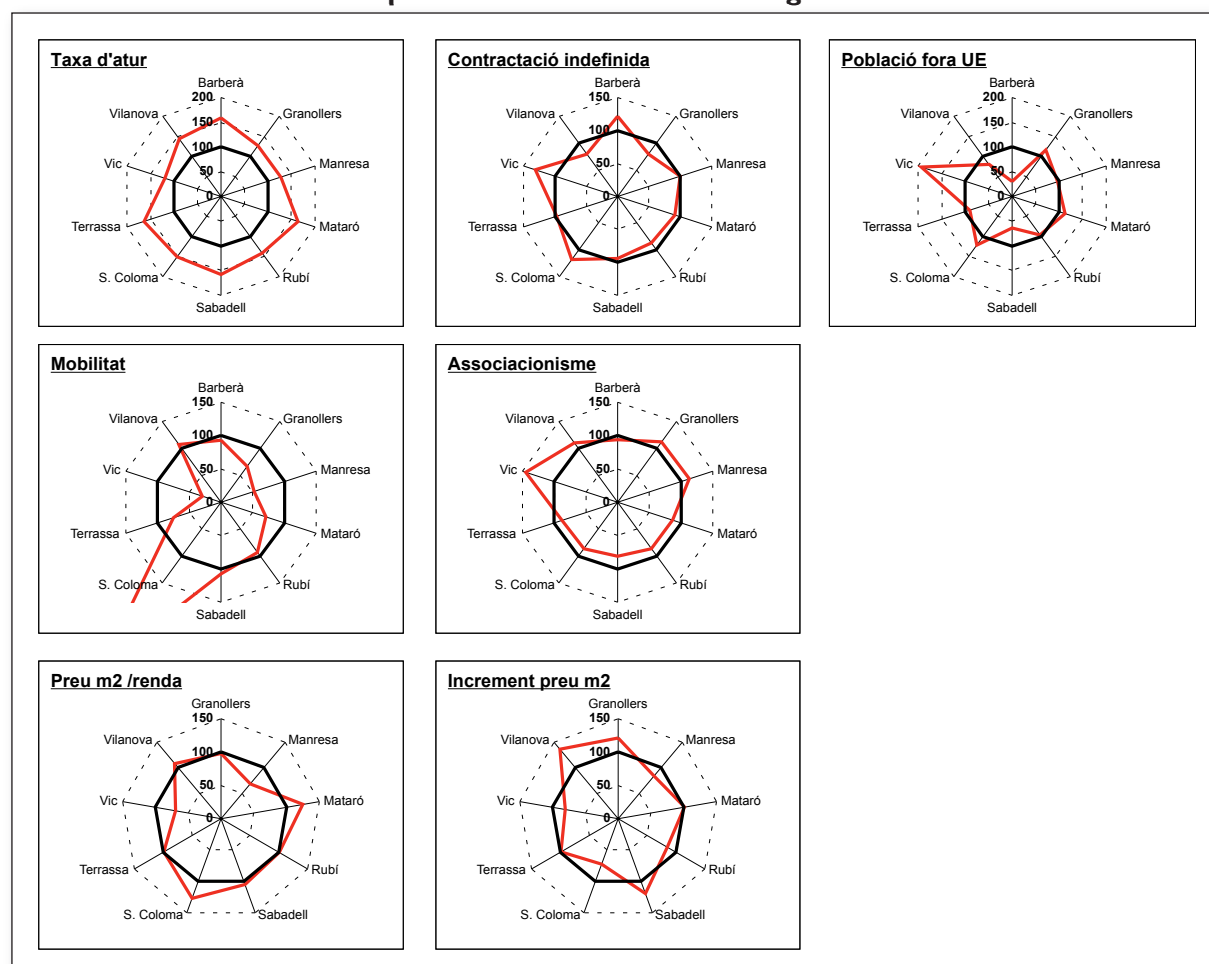
Font: Projecte 'Perfil de la ciutat'

Pel que fa referència a l'ús del transport públic, Manresa i Vic es situen com les dues ciutats que menys el fan servir, mentre que el valor que presenta l'índex d'ús del **transport públic** a Santa Coloma de Gramenet és el triple de la mitjana de les ciutats que conformen el 'Perfil de la ciutat'.

Un indicador que s'empra dins l'àmbit de **cultura** és el d'associacionisme. Manresa té 5,4 entitats associatives per cada mil habitants, el mateix nivell que Granollers però inferior a la ciutat que més entitats associatives en té que és Vic (6,9). On l'índex d'associacionisme assoleix el mínim valor és a Sabadell (3,9).

Pel que fa referència al **mercat de l'habitatge**, Manresa i Vic són les ciutats on cal realitzar un menor esforç, en termes de la pròpia renda per càpita, per adquirir un metre quadrat d'habitatge nou. Els habitants de Mataró i Santa Coloma de Gramenet són els que fan un major esforç per adquirir un metre quadrat d'habitatge nou en termes de les seves pròpies rendes per càpita. La variació del preu per metre quadrat d'habitatge de nova construcció entre l'any 2000 i el 2004 a Manresa (86%) ha estat inferior al de la mitjana de les deu ciutats que conformen el 'Perfil de la ciutat'. El preu del metre quadrat d'habitatge de nova construcció de Vilanova i la Geltrú s'ha incrementat en aquests quatre anys en un 140%, mentre que a Santa Coloma de Gramenet 'tan sols' s'ha incrementat en un 74%.

11.4: Gràfiques del 'Perfil de la ciutat' segons indicadors

Font: Projecte 'Perfil de la ciutat'

Annex

Retenció de llicenciats

ANNEX: RETENCIÓ DE LLICENCIATS

A.1: NOTA PRELIMINAR METODOLÒGICA

L'annex 'Retenció de llicenciats' tracta de respondre a la qüestió de si els diplomats i llicenciats de Manresa es queden a viure a la seva ciutat o bé marxen a residir a d'altres municipis.

L'anàlisi elaborada en aquest annex considera la informació de l'últim cens d'habitants disponible, el del 2001, i pretén avaluar quina part de la població nascuda a la ciutat amb estudis superiors passa a residir a un altre municipi. L'estudi tan sols considera una estreta franja d'edat, la de 35 a 44 anys, que es caracteritza per ser molt sensible a la mobilitat, per la seva plena presència al mercat laboral i per tenir una família formada.

D'acord amb la intenció de detectar l'existència de diferències entre la població autòctona i la població vinguda de fora, es defineixen tres grups de població:

- Els nascuts i residents a la ciutat
- Els nascuts a la ciutat i residents fora
- Els nascuts fora i residents a la ciutat

En no disposar de dades que permetin una comparativa històrica, s'opta per fer una comparativa entre diferents ciutats mitjanes. Les ciutats triades són Mataró, Sabadell, Terrassa, Cornellà, Manresa i Santa Coloma de Gramenet.

A.2: NIVELL D'INSTRUCCIÓ

D'entre les sis ciutats considerades, Manresa destaca per ser la que té un més elevat nivell de formació. El 20,6% dels residents a la capital del Bages tenen un nivell d'estudis superior.

Es tracta d'una dada que s'ha de considerar amb una sèrie de matisos. Existeix una correlació directa entre el nivell de formació i el nivell d'ingressos. Una part de la població de més elevada renda de municipis com Sabadell i Terrassa marxen de les seves respectives ciutats per instal·lar-se a indrets que estan més en sintonia amb els seus ingressos, com podrien ser Sant Quirze del Vallès o bé Sant Cugat del Vallès. El mateix succeeix amb part de la població d'alt poder adquisitiu de Cornellà i Santa Coloma de Gramenet que s'instal·len a barris d'alt nivell de Barcelona. També seria el cas de la població de més elevat nivell econòmic de Mataró, que passa a instal·lar-se a zones residencials del Maresme. Es tracta d'un fet que també es dona a Manresa, tot i que en menor mesura, on part de la població de renda més elevada cerca habitatge a Pineda de Bages, Les Brucardes o bé alguna zona de Santpedor. El fet que el 50% de la població d'entre 35 i 44 anys de Sant Cugat tingui un nivell d'estudis superiors o del 34% en

A.1: Diplomats i llicenciats d'entre 35 i 44 anys de la població resident

Ciutat	Diplomats		Llicenciats		Dipl. + Llicenciats		Pobl. >34 i <45
	Nombre	Perc. (1)	Nombre	Perc. (1)	Nombre	Perc. (1)	
Mataró	800	4,9%	1.001	6,1%	1.801	10,9%	16.462
Sabadell	1.976	7,1%	2.695	9,7%	4.671	16,8%	27.857
Terrassa	1.916	7,1%	2.352	8,7%	4.268	15,8%	26.995
Cornellà	736	6,4%	881	7,7%	1.617	14,1%	11.499
Manresa	920	9,7%	1.027	10,9%	1.947	20,6%	9.453
Sta. Coloma de Gram.	564	3,8%	648	4,4%	1.212	8,2%	14.743
	Mitjana					14,4%	

Font: Cens 2001

(1) Percentatge sobre el total de població d'entre 35 i 44 anys

el cas de Sant Quirze del Vallès no respon a la implantació d'unes polítiques actives d'educació extraordinàriament eficaces; sinó que respon a la seva capacitat d'atracció de població d'alt nivell econòmic que, en molts casos, es correspon amb població d'un nivell de formació superior.

Aquests matisos són els que condueixen a plantejar-se la raó per la qual el nivell de formació d'algunes ciutats assoleix uns nivells tan modestos: Males polítiques d'educació? Llicenciats que marxen? Immigració que arriba amb un nivell baix de formació?

A.3: COMPARATIVA DE LES SIS CIUTATS

D'entre les sis ciutats analitzades, Manresa és la que presenta les xifres més anòmales degut a que és l'únic dels sis municipis que no queda totalment integrat dins la corona metropolitana de Barcelona.

Manresa és la ciutat que presenta un nivell més elevat de població amb estudis superiors tant de la població nascuda i resident al municipi (24%), com la nascuda al municipi i resident fora (25%), com la nascuda fora de la ciutat però resident en ella (17%).

De considerar els nascuts a Manresa que no hi resideixen a la seva ciutat de naixement com a 'baixes' i els nascuts fora de Manresa que hi resideixen a la capital del Bages com a 'altes', trobem que l'única de les sis ciutats que presenta més baixes que no pas altes és Manresa.

Un parell de trets són comuns per les sis ciutats:

- El percentatge de persones amb estudis superiors de la població nascuda fora de les ciutats analitzades i que hi resideixen en elles és inferior al percentatge de persones amb estudis superiors de la població nascuda i resident a les diferents ciutats considerades.
- El percentatge de població amb un nivell d'estudis superior de les 'baixes' és sensiblement superior al de les 'altes'.

A.2: Població d'entre 35 i 44 anys

Nivell	Mataró	Sabadell	Terrassa	Cornellà	Manresa	Sta. Col.
Nascuts i residents	6.327	14.173	13.528	1.313	5.139	1.780
Nivell d'estudis superior	915	2.531	2.339	217	1.223	195
% Nivell d'estudis superior / Residents	14%	18%	17%	17%	24%	11%
Nascuts no residents ('baixes')	2.867	8.158	5.469	2.120	4.779	2.850
Nivell d'estudis superior	528	1.584	1.257	359	1.194	389
% Nivell d'estudis superior / Baixes	18%	19%	23%	17%	25%	14%
Nascuts fora i residents ('altes')	10.135	13.684	13.467	10.186	4.314	12.963
Nivell d'estudis superior	886	2.140	1.929	1.400	724	1.017
% Nivell d'estudis superior / Altes	9%	16%	14%	14%	17%	8%
Altes / Baixes	3,5	1,7	2,5	4,8	0,9	4,5
Nivell d'estudis superior	1,7	1,4	1,5	3,9	0,6	2,6

Font: Cens 2001

A.4: DIPLOMATS I LLICENCIATS DE MANRESA

Quina capacitat té Manresa per retenir els seus llicenciats? O bé; preguntat des d'una altra perspectiva: Quina capacitat té el mercat de treball de la ciutat per absorbir treballadors amb un nivell d'estudis superior?

El pes que representa la població amb un nivell d'estudis superior sobre el conjunt de la població d'entre 35 i 44 anys és pràcticament el mateix entre els nascuts i residents a Manresa (24%) que entre els nascuts a Manresa i residents fora de la ciutat (25%). Es tracta d'un diferencial d'un punt percentual que resulta moderat si es compara amb els valors que aquest diferencial assoleix a ciutats com Santa Coloma de Gramenet (3 punts percentuals), Mataró (4 punts percentuals) o Terrassa (6 punts percentuals).

Contemplant des d'aquesta perspectiva, no existeix una diferència significativa entre el nivell de formació dels que han marxat de Manresa respecte els nascuts i residents a la ciutat.

En parlar en termes absoluts, però, apareix una dada que va contracorrent de les altres cinc ciutats; el nombre de nascuts i no residents (baixes) és superior al de nascuts fora i residents (altes).

En considerar tan sols la població amb estudis primaris o secundaris, es constata que el número de baixes (3.585) equival al número d'altes (3.590). El saldo de baixes menys altes queda desequilibrat, doncs, per la població amb estudis superiors.

Del Cens del 2001 s'extreu que, mentre els diplomats o llicenciats que van néixer a Manresa i que resideixen fora són 1.194, els que van néixer fora i resideixen a Manresa són tan sols 724. Es tracta d'un dèficit de 470 persones amb estudis superiors, que es correspon amb el saldo del diferencial entre el total de baixes i altes. Un saldo que ve explicat exclusivament per la població diplomada o llicenciada.

A partir del moment en que s'interpreten les dades en termes absoluts, queda palès que són més els manresans amb estudis superiors que marxen a viure fora de la ciutat que no pas els diplomats o llicenciats residents a Manresa que han nascut fora.

Col·laboren:

Mil idees per Manresa